

CAND.MERC.AUD SPECIALE

Måling og indregningsmæssige udfordringer i vand- og spildevandsbranchen ved aflæggelse af eksternt regnskab inden for årsregnskabslovens rammer

Measurement and recognition challenges in the water supply and sewage industry related to financial reporting under the Danish Financial Statements Act

Aalborg Universitet
Efterår 2019

Udarbejdet af Thomas Refsgaard Rasmussen

Vejleder: Hans B. Vistisen
Antal anslag inkl. Mellemrum: 192.916

1 Abstract

This master's thesis deals with accounting issues in the water supply industry. The Danish Financial Statements Act aims at the preparation of value-based financial statements with focus on value creation and earnings potential. This may be challenging for the companies in the water supply industry as they are to be run on a self-sustaining basis.

The thesis addresses three material issues in relation to the preparation of financial statements under the Danish Financial Statements Act. These are: transfer of business without sales fee, recognition of connection fee and statement of opening balance sheet.

Mainly the statement of opening balance sheet has been challenging for the industry. Water supply is typically managed by the local authority and has been run in corporate form since the beginning of 2010. An opening balance sheet had to be prepared in connection with the transition into a company. The calculation of the company's fixed assets posed a challenge as no sufficient and reliable data basis was available. This, combined with the choice of method of recognition in the financial statements, has been challenging. At the calculation of the fair value of future cash flows generated by the assets, future discounting will result in very low recognition if the discounting is determined as in the general market. Even if adjusted to the conditions of the water supply industry, the determination of fair value will result in a low value of the asset.

The master's thesis also addresses the transfer of business without sales fee being a challenge in connection with the recognition and measurement in the financial statements. This is a consequence of the Danish Financial Statements Act aiming at recognition of the acquired assets under a value-based approach.

The thesis examines published Annual Reports in order to discuss whether the recognition of property, plant and equipment has given rise to any challenges. In this connection, focus has been on the financial statement user's assessment of the annual report and on whether the recognition provides a consistent basis for comparison.

The result of my examination and discussions is that there are different methods for recognition of property, plant and equipment, which have a material impact on the company's balance sheet and

income statement. Therefore, the thesis concludes that it is difficult to compare different financial statements in connection with the transition to the Danish Financial Statements Act.

Moreover, the thesis concludes that the value-based approach to financial reporting poses challenges. The value-based approach focuses on earning potential, which is contrary to the legal basis for a water supply. The value-based approach makes a wide-ranging understanding of the methods of recognition available for the companies and their advisors. This means that the financial statements are not comparable in the water industry. It is important to show a comparable financial statement for the industry in order to give a true and fair view of the Annual Report. Therefore, the Danish Financial Statements Act is not suitable for the recognition of transactions and events when the Act requires recognition according to a value-based approach. The provisions of the Danish Financial Statements Act concerning transaction-based financial reporting are more suitable in order to give the financial statement user a true and fair view. The transaction-based approach is built on actual costs and earnings.

2 Indholdsfortegnelse

1	Abstract.....	1
2	Indholdsfortegnelse	3
3	Indledning.....	5
4	Problemformulering.....	6
4.1	Struktur.....	7
4.2	Afgrænsning.....	7
5	Metode og valg af teori.....	10
5.1	Metode og teori ved redegørelse af vandforsyningsbranchen.....	10
5.2	Metode og teori ved analyse af problemstilling.....	11
5.3	Metode og teori ved diskussion og konklusion.....	12
6	Kildekritik.....	13
6.1	Lovsamlinger, bekendtgørelse mv.	13
6.2	Artikler og øvrig data fra internettet	13
6.3	Årsrapporter	14
6.4	Interview.....	14
7	Redegørelse af en vandforsyningsvirksomhed.....	16
7.1	Lovgrundlag for vandforsyninger	19
7.1.1	Selskabsskatteloven	19
7.1.2	Afskrivningsloven.....	19
7.1.3	Årsregnskabsloven.....	20
7.1.4	Vandforsyningsloven	21
7.1.5	Vandsektorloven	21
7.1.6	Bekendtgørelse om økonomiske rammer.....	22
7.1.7	Opsummering.....	22
7.2	Vand og spildevandsvirksomheders historie.....	23
7.3	Begrebsafklaring af det retvisende billede.....	27
7.3.1	Resultatopgørelse.....	29
7.3.2	Balance – aktiver.....	29
8	Analyse af problemstillinger i vandforsyningsvirksomheder.....	30
8.1	Identifikation af problemstillinger	30

8.2	Grundlæggende krav til årsrapporten	31
8.3	Vederlagsfri overdragelse af mindre vandværker	32
8.3.1	Retvisende billede	42
8.4	Indregning af tilslutningsbidrag	45
8.4.1	Opsummering.....	54
8.5	Indregning af anlægsaktiver ved overgang til selskabsform og derved årsregnskabsloven	56
8.5.1	Dagsværdi	58
8.5.2	Bogførte værdier	67
8.5.3	Opsummering af indregningsmetoder ifølge årsregnskabsloven.....	69
8.5.4	Specialets vurdering af retvisende billede i forhold til åbningsbalance	70
8.6	Diskussion af årsregnskabslovens rammer	73
8.7	Analyse af offentliggjorte årsrapporter	75
9	Analyse og sammenfatning	80
9.1	Sammenfatning - indregning af tilslutningsbidrag.....	81
9.2	Sammenfatning - indregning af vederlagsfri overdragelse af aktiviteter	82
9.3	Sammenfatning - indregning af materielle anlægsaktiver i åbningsbalance.....	84
9.4	Sammenfatning - årsregnskabslovens rammer i vandforsyningsbranchen	85
9.5	Diskussion af alternativ rapporteringsform til årsregnskabsloven.....	87
10	Konklusion.....	91
11	Litteraturliste	94
11.1	Artikler mv.	94
11.2	Hjemmesider	94
11.3	Lovsamlinger.....	95
11.4	Bøger	95
12	Bilag.....	96
12.1	Bilag 1 – transskriberet interview	96
12.2	Bilag 2 – script til interview	102
12.3	Bilag 3 – kodning af interview	103
12.4	Bilag 4 – Hoved- og nøgletaloversigter for regnskaber 2010-2014	108
12.5	Bilag 5 – regnskabsuddrag Egedal Spildevand A/S.....	112

3 Indledning

Levering af drikkevand og afledning af spildevand er en opgave, der typisk varetages af kommunen. Historisk set har forsyningen lagt i det kommunale regnskab. Der har været begrænset offentlig bevågenhed på området, men dette ændrede sig ved offentliggørelse af konkurrenceredegørelse¹ for vandbranchen. Rapporten vurderede potentiale for store besparelser i vandbranchen. Dette resulterede i, at senest fra 1. januar 2010 skulle vandforsyningen udskilles til et aktie- eller anpartsselskab.

Udskillelsen fra kommunen og derved overgangen til årsregnskabsloven har givet vandforsyningerne en fælles ramme for regnskabsaflæggelsen.

Formålet med at drive vandforsyning er at levere god kvalitet til en lav pris. Vandforsyninger er underlagt strenge offentlige reguleringer, som blandt andet gør, at der ikke må opkræves mere, end der er omkostninger forbundet med finansiering, drift og investering. Dette princip kaldes ”Hvile i sig selv”. ”Hvile i sig selv” princippet gør, at det ikke er muligt for vandforsyningen at skabe et afkast af investeringer.

Af lovbemærkningerne til årsregnskabslovens § 11, omhandlende retvisende billede af Årsrapporten vedtaget juni 2001, fremgår det: *”Lovforslagets udgangspunkt er, at de værdibaserede regnskaber ligger øverst på skalaen, medens transaktionsbaserede regnskaber, som typisk udarbejdes af små virksomheder, ligger lavere”* samt *”Lovforslaget forudsætter således, at de fleste eksterne regnskabsbrugere med et rimeligt kendskab til regnskabsaflæggelse vil foretrække et mere værdibaseret regnskab”*. Disse bemærkninger til loven vidner om et større fokus på indtjeningspotentiale og skabelse af værdi fremfor at indregne og måle på baggrund af faktiske udgifter og indtægter.

Jeg vil i specialet undersøge, om overgangen til årsregnskabsloven for vandforsyninger har skabt udfordringer i forbindelse med indregning og måling af transaktioner og begivenheder. Årsregnskabsloven fokuserer på indtjeningspotentiale, men giver dette udfordringer ved opgørelse af værdier i en vandforsyning, hvor der ikke kan skabes afkast af investeringer?

¹ Konkurrenceredegørelse 2003, af konkurrencestyrelsen, Layout og grafisk produktion Schultz Grafisk A/S

Disse overvejelser danner grundlag for min problemformulering, som lyder:

4 Problemformulering

Forsyningsbranchen, herunder vand- og spildevandsbranchen, er udskilt i selskabsform ejet af kommunen og overgået til årsregnskabslovens rammer. Det er derfor ud fra problemstillingen i indledningen relevant at stille følgende hovedspørgsmål:

- *Egner årsregnskabslovens principper sig til vand- og spildevandsbranchen?*

Med udtrykket ”egner” forstår jeg, hvorledes årsregnskabslovens principper giver gode og anvendelige rammer for indregning og måling i henhold til at afspejle et retvisende billede over for regnskabsbrugere.

Der ønskes en uddybelse af besvarelsen og begrundelse af hovedspørgsmålet. Hvis årsregnskabslovens principper ikke egner sig til vand- og spildevandsbranchen, laves der en vurdering af, hvorledes et eksternt regnskab præsenteres på mest retvisende vis inden for rammerne i årsregnskabsloven.

Jeg vil for at besvare problemformuleringen stille en række underspørgsmål. Disse er præsenteret nedenfor og er med til at understøtte specialets konklusion.

Spørgsmål 1: Hvilke forhold i en forsyningsvirksomhed giver udfordringer ved aflæggelse af eksternt regnskab i forsyningsbranchen?

Spørgsmål 2: På baggrund af de identificerede forhold, hvilke paragraffer i årsregnskabsloven kan have betydning på indregning og måling af disse, og hvordan kan forholdene indregnes i årsregnskabet?

Spørgsmål 3: Hvilket signal sender indregning og måling af forholdene over for regnskabsbruger?

Spørgsmål 4: Hvorledes kan udfordringerne behandles ved aflæggelse af eksternt regnskab i vand- og spildevandsbranchen, således at de præsenteres, indregnes og måles mest retvisende i forhold til rammerne i årsregnskabsloven?

4.1 Struktur

For at besvare specialets problemformulering vil jeg først beskrive, hvad en vandforsyningsvirksomhed er, samt hvilke lovmæssige rammer branchen er underlagt. Dernæst vil jeg med udgangspunkt i problemstillinger identificeret ved interview af ekspert inden for området, Claus Dalager, analysere tre væsentlige problemstillinger. Jeg vil behandle en problemstilling ad gangen med følgende fremgangsmåde:

- Identifikation og beskrivelse af problemstilling
- Identificere og analysere relevante love i årsregnskabsloven der vedkommer opgørelse, indregning og måling af problemet
- Fremstille forskellige løsningsforslag ved anvendelse af årsregnskabsloven
- Diskutere det retvisende billede i de forskellige løsningsforslag

Efter analyse og diskussion af de tre problemstillinger vil jeg indhente offentliggjorte regnskaber for udvalgte vandforsyninger. Regnskaberne analyseres med henblik på, om der præsenteres sammenlignelige regnskaber i branchen, og hvorledes regnskaberne fremstår for eksterne regnskabsbrugere.

Ovenstående analyse og diskussion af de tre problemstillinger og indhentelse af offentliggjorte regnskaber vil afslutningsvis sammenfattes og diskuteres i forhold til specialets problemformulering.

4.2 Afgrænsning

Forsyningsbranchen består af flere forskellige leveringer af forsyningsenheder eller levering af serviceydelser. Dette kan for eksempel være affald, spildevand, vand, varme, el mv. I opgaven vil der udelukkende blive taget udgangspunkt i vand- og spildevandsforsyningsselskaber. Der afgrænses til vand- og spildevandsforsyningsselskaber, da disse er en almindelig forsyningsart med et

kontrolleret lovgrundlag. For at begrænse opgavens omfang i forhold til ikke at tage samtlige forsyningsarters forhold i betragtning, sker der derfor også afgrænsning. Vand- og spildevandsforsyning er underlagt den samme økonomiske regulering. Øvrige forsyningsarter, som varme, el og affald, er underlagt anden lovgivning om økonomiske rammer og særlovgivning. Det kan ikke udelukkes, at forhold, der vedrører den regnskabsmæssige behandling af vand- og spildevandsforsyningsselskaber, også kan omhandle øvrige forsyningsarter. Fremadrettet i specialet vil der derfor, når der er tale om forsyning og levering af forsyningsydelser, udelukkende være tale om vand- og spildevandsselskaber og de dermed beslægtede aktiviteter.

Specialet vil behandle væsentlige udfordringer i forbindelse med vandforsynings aflæggelse af et eksternt regnskab efter årsregnskabsloven. Det er derfor ikke alle eventuelle udfordringer, som vil blive behandlet i dette speciale, men de udfordringer der identificeres i forbindelse med afholdelse af interview. Ved afholdelse af interviewet med Claus Dalager er der identificeret fem problemstillinger, hvoraf de to fremstår som uvæsentlige i forhold til problemformuleringen. Dette er indregning af fast ejendom og diskussioner omkring tidsmæssig hensættelse af opkrævning. Fast ejendom vurderes uvæsentlig, da det typisk er en ubetydelig del af den samlede sum af de materielle anlægsaktiver, som vedrører fast ejendom. Tidsmæssig hensættelse af opkrævning vurderes uvæsentlig, da det ifølge Claus Dalager, kun er en teoretisk diskussion, som ifølge ham ikke er praktiseret.

I forbindelse med indhentelse af data til besvarelse af, hvilke udfordringer regnskabsmæssigt der har været/der er i forsyningsbranchen, vil der kun indhentes erfaringer fra Claus Dalager. Claus Dalager er tidligere partner i EY og blev i januar 2019 ansat i PwC som partner. Claus Dalager er brancheansvarlig inden for forsyningssektoren i PwC og har revideret og rådgivet en lang række vand- og spildevandsvirksomheder². Claus Dalagers udsagn bruges i opgaven til at identificere de væsentligste udfordringer. På baggrund af hans erfaring både hos PwC og EY vurderes det tilstrækkelig til, at kunne basere de problemstillinger der undersøges i opgaven på baggrund af hans udsagn. Claus Dalager har assisteret ca. 20 forsyninger med overgangen fra kommunen til selskabsform samt haft en lang port folio af vand- og spildevandskunder. Claus har grundet sin brede vifte af vandforsyningskunder samt ansvar som underskrivende revisor den erfaring, der skal til,

² Se bilag 1 – Transskriberet interview

for at kunne identificere de væsentligste udfordringer ved regnskabsaflæggelse af eksternt regnskab.

Der vil i forhold til vurdering af retvisende billede af det eksterne regnskab tages udgangspunkt i resultatopgørelse og balance. Der ville ikke foretages yderligere analyse af eventuelle oplysningskrav i noterne forbundet med de analyserede regnskabsposter.

Ved analyse af problemstillingerne i opgaven tages der udgangspunkt i, at vandforsyningen opkræver sin indtægtsramme fuldt ud, og geninvesteringsbehovet tilmed er 100 % af opkrævningsretten.

5 Metode og valg af teori

I dette afsnit vil der redegøres for de redskaber og den empiri, der anvendes i de forskellige dele af opgaven. Udgangspunktet for specialet er en retdogmatisk tilgang, da der beskrives, analyseres og fortolkes på gældende dansk ret. Herunder er det primære fokus på lovgivningen i årsregnskabsloven.

5.1 Metode og teori ved redegørelse af vandforsyningsbranchen

Første del af opgaven vil skabe en grundlæggende viden inden for vandforsyningsbranchen, herunder forsyningsselskabernes historie, lovmæssige rammer samt grundlæggende forståelse af et forsyningsselskab. Det er vigtigt for specialet at opnå en grundlæggende forståelse for, hvad et vandforsyningsselskab er, samt hvilke regnskabsposter der har den primære indflydelse på det eksterne regnskab. Dette er vigtigt for at kunne lave en dybdegående analyse af de forhold, som gør sig gældende i vandforsyningsbranchen. Til at opnå en grundlæggende forståelse af vandforsyningsbranchen og vandforsyningsselskabet er der anvendt sekundære data i form af lovgivning, lovbemærkninger, eksterne regnskaber offentliggjort på CVR.dk, relevante artikler og udgivelser. For at beskrive de lovmæssige rammer vil der indhentes relevante lovsamlinger og bekendtgørelse, som er mest relevant for opgaven. Der er indhentet både speciallovgivning for vand- og spildevandsselskaber samt almene lovsamlinger, hvor forsyningsvirksomheder har en særskilt benævnelse. Der vil ikke laves en uddybende beskrivelse om de almene lovsamlinger, som vand- og spildevandsselskaber er omfattet af, da dette vil være for irrelevant for specialet. Der vil herimod i analysedelen af specialet udvælges de paragraffer og forståelse af regnskabsposter ud, som er relevant for at analysere problemstillingen. Til beskrivelse af vand- og spildevandsselskabers historie vil der tages udgangspunkt i gamle lovsamlinger og bekendtgørelser samt artikler.

Der vil herudover også bruges viden, som er opnået gennem interview med Claus Dalager, som bruges til identifikation af udfordringer ved regnskabsmæssig indregning og måling i forsyningsbranchen. Forhold omkring interviewet er beskrevet i næste afsnit.

5.2 Metode og teori ved analyse af problemstilling

For at identificere regnskabsmæssige udfordringer ved ekstern regnskabsaflæggelse i forsyningsbranchen vil der afholdes interview med Claus Dalager. Claus Dalager er, som tidligere nævnt under afgrænsning, ekspert inden for forsyningsområdet.

Interviewet er afholdt med inspiration og på baggrund af teorien, der er diskuteret i ”Interview – Det kvalitative forskningsinterview som håndværk, af Steinar Kvale og Svend Brinkmann, 3. udgave, Hans Reitzels Forlag” – hovedsageligt kapitel 7-10.

Der er tale om et ”Eliteinterview”, da der er interviewet en ekspert på området. Interviewet er struktureret som et Faktuelt interview³. Dette begrundes ved, at interviewets formål er at indhente gyldige, faktuelle informationer omkring de udfordringer, som der har været ved aflæggelse af eksternt regnskab i forsyningsbranchen.

Der er tale om et semistruktureret interview, hvor der er lavet et script til interviewet på forhånd, som er dynamisk i forhold til dialogen, der opstår under interviewet. Scriptet til interviewet er vedlagt som bilag nr. 2 til opgaven. Det er forsøgt at stille korte enkelte spørgsmål, som giver interviewperson mulighed for at uddybe hans erfaringer, uden at spørgsmålene bliver ledende eller kan besvares med ”ja” eller ”nej”.

Interviewet er optaget med telefonen og er efterfølgende transskriberet så ordret som muligt. Der er ikke transskriberet med henblik på konversationsanalyse⁴, da interviewet er foretaget med det henblik at belyse en faglig problemstilling, som ikke er følelsesladet.

Analysefasen består ud over indhentelse af primære data i form af interview også af indhentelse af sekundære data i form af lovsamlinger, som i dette tilfælde hovedsageligt er årsregnskabsloven.

³ Interview – Det kvalitative forskningsinterview som håndværk, af Steinar Kvale og Svend Brinkmann, 3. udgave, Hans Reitzels Forlag – side 206

⁴ Interview – Det kvalitative forskningsinterview som håndværk, af Steinar Kvale og Svend Brinkmann, 3. udgave, Hans Reitzels Forlag - side 240

For at belyse det signal de eventuelle forskellige metoder at indregne og måle begivenheder på i Årsrapporten, vil der indhentes sekundære data i form af eksternt årsregnskab fra CVR.dk fra relevante vandforsyningsselskaber. Jeg har udvalgt tilfældige større vandforsyninger, hvor fokus har været at finde nogle, hvor der er forskellige metoder for indregning af de materielle anlægsaktiver. Mit formål med analysen af offentliggjorte regnskaber er at understøtte min analyse af, hvordan indregningen af anlægsaktiver har påvirkning på fremtidige pengestrømme. Herudover er formålet at vise, at der er sket forskellige metoder for opgørelsen af åbningsbalancen. På baggrund af mit formål med analysen vurderer jeg, at det er tilstrækkeligt at indhente fem forskellige offentliggjorte årsrapporter. Selvom fem årsrapporter er en mindre population, vurderes det at være tilstrækkelig til at understøtte min analyse af, hvordan indregningen af åbningsbalancen har påvirkning på fremtidige pengestrømme.

Ud over at indhente fem vandforsyninger at sammenligne i analysen, har jeg udvalgt Egedal Spildevand A/S. Dette er gjort på baggrund af, at Egedal Spildevand A/S over tid har haft tre forskellige regnskabsprincipper for opgørelse af materielle anlægsaktiver og resultatopgørelsen. Der er tale om en enkelt virksomhed, som ikke kan sige noget om hele branchen. Analysen af virksomhedens regnskab vil understøtte min konklusion om, hvordan årsregnskabsloven kan give anledning til forskellige fortolkninger. Det vurderes her tilstrækkelig at se på Egedal Spildevand A/S' regnskab for at kunne understøtte antagelsen om, at der er forskellig praksis for indregning af materielle anlægsaktiver samt opgørelse af resultatopgørelse.

5.3 Metode og teori ved diskussion og konklusion

Der anvendes som udgangspunkt ikke ny viden i diskussionsafsnittene samt konklusionen. Disse afsnit er bygget på den foretagende analyse og beskrivelse.

6 Kildekritik

I dette afsnit vil jeg forholde mig kritisk til de ovenfornævnte kilder, som ligger til grund for opgaven.

6.1 Lovsamlinger, bekendtgørelse mv.

Samtlige lovsamlinger bliver indhentet fra retsinformation.dk, som vurderes at være en officiel og valid kilde til at indhente lovtekster. Der vil i opgaven både blive præsenteret gældende lovgivning samt historisk lovgivning, som alt sammen er til rådighed på retsinformation.dk. Historiske love, lovforslag, lovebemærkninger eller bekendtgørelser er af retsinformation.dk markeret. Derfor vurderes der ikke risiko for at præsentere historiske lovsamlinger som ikke er gældende på tidspunktet for den analyserede problemstilling. Der vil tilmed behandles lovebemærkninger til lovforslagene.

6.2 Artikler og øvrig data fra internettet

Ved indhentelse af kilder fra internettet i form af artikler eller andet materiale ligges der vægt på validitet. Dette gøres ved at bruge officielle kilder eller branchespecifikke anerkendte kanaler. Blandt de officielle kilder er Forsyningssekretariatet, del af nuværende Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, www.kfst.dk/vandtilsyn/, hvor der indhentes artikler, POLKA-opgørelse og vejledninger fra. Desuden anvendes der artikler udarbejdet af eller på vegne af følgende officielle kilder: Konkurrencestyrelsen, Energi-, Forsyning- og Klimaministeriet og Erhvervsstyrelsen. De officielle kilder vurderes valide, da det er myndighederne, som har offentliggjort artiklerne.

Som branchespecifikke kilder anvendes DANVA, som er interesseorganisation for arbejde med vand og spildevand. Dette er en anerkendt dansk organisation. Herudover bruges der artikel omkring værdiansættelse fra PwC, som er et anerkendt revisionshus. Begge disse kilder er meget specificeret indenfor det belyste felt, hvorfor de vurderes valide at benytte som kilder.

Samtlige oplysninger indhentet fra ovenstående kilder er vurderet kritisk i forhold til validitet, inden det medtages i specialet.

6.3 Årsrapporter

Samtlige årsrapporter er indhentet ved hjælp af www.CVR.dk, som er en officiel kanal til offentliggørelse af årsrapporter. Årsrapporternes validitet er vurderet ved at se, at der indeholdes en påtegning uden væsentlige bemærkninger, samt at vurdere om det er et anerkendt revisionselskab, som har påtegnet.

6.4 Interview

Der afholdes et interview med Claus Dalager, som vurderes at være en person med den nødvendige erfaring for at kunne belyse, hvilke forhold der har givet udfordringer i forsyningsbranchen ved regnskabsaflæggelse. Claus Dalagers erfaring er tidligere beskrevet i opgaven under "Afgrensning". Jeg anvender interviewet med Claus Dalager til at få oplyst, hvilke forhold der har givet anledning til udfordringer og ikke hvordan dette bør løses. Derfor vurderes interviewet med Claus Dalager som en effektiv måde at tilegne sig viden på.

Ved afholdelse af interview er det forsøgt at undgå ledende spørgsmål, da dette vil give dårligere kvalitet af interviewet, da den interviewede her kan blive påvirket i en retning ved besvarelsen. Spørgsmålene er holdt åbne for at høre interviewpersonens erindringer og erfaringer. Ved at holde spørgsmålene åbne og give interviewpersonen taletid, vurderes det at give bedre mulighed for, at interviewpersonen kan huske relevante forhold, som kan bruges i opgaven.

For at opnå bedst mulig kvalitet af interviewet er det også vigtigt at se på sig selv som interviewhåndværkeren. Nedenfor er der i kursiv skitseret de egenskaber, som er beskrevet i "Interview – Det kvalitative forskningsinterview", som en interviewhåndværker har ved afholdelse af interview. For hver enkel egenskab er der kommenteret for, hvorledes dette afspejler sig af interviewerens ved afholdelse af interviewet.

- *Indsigtsfuld* – Har flere års erfaring inden for forsyningsbranchen, hvorfor jeg som intervieweren er bekendt med de forhold, der nævnes i interviewet. Jeg prøver dog at lade interviewperson komme til orde, uden at brillere med sin egen viden.
- *Strukturerende* – Forud for interviewet briefes Claus Dalager om interviewets formål. Jeg forholder mig til scriptet i løbet af interviewet og giver plads til interviewpersonen.
- *Klar* – Interviewet er delt op i en række korte simple spørgsmål, således at interviewpersonen forstår spørgsmålene og kan svare så lige ud som muligt.
- *Venlig* – Der holdes under interviewet en venlig jargon, samt at der gives plads til interviewperson til at færdiggøre sine svar.
- *Sensitiv* – Der lyttes aktivt til interviewpersonen og stilles eventuel opfølgende spørgsmål, hvis der ønskes klarhed om uddybning af besvarelsen.
- *Åben* – For dette interview er det vigtigt, at interviewpersonen en føler, at der bliver lyttet til det, han siger, og der ikke er noget forkert eller rigtigt svar. Det er interviewpersonen, som fremlægger hans erfaringer og erindringer.
- *Styrende* – Interviewet er opstillet som semistruktureret interview, hvor der er nogle foruddefinerede spørgsmål, som ønskes besvaret. Derfor holdes interviewpersonen til emnet, og interviewet tilpasses undervejs i forhold til dialogen.
- *Kritisk* – Der forholdes sig kritisk til interviewpersonens beretninger, og ved behov efterprøves udsagnene.
- *God til at huske* – Interviewpersonens udsagn efterprøves om nødvendigt under interviewet, og der huskes, hvad der er sagt under interviewet.
- *Fortolkende* – Der fortolkes løbende på interviewpersonens udsagn, hvorfor der uddybes eventuelle forhold, hvis nødvendigt.

Ovenfor har jeg forholdt mig kritisk til interviewet, der anvendes i opgaven. På denne baggrund anses interviewet i forhold til sit formål i opgaven at kunne bidrage med valide data.

7 Redegørelse af en vandforsyningsvirksomhed

En forsyningsvirksomhed i vandsektoren er et selskab, hvis hovedaktivitet er levering af drikkevand, herunder indvinding og behandling, og/eller afledning, behandling og transport af spildevand⁵. Der kan derfor være forskellige konstruktioner alt efter, hvordan stiftelsen er foretaget. Spildevandselskaber skal være et selskab ejet af kommunen⁶, hvor et vandselskab kan være ejet af kommunen eller privatejet af forbrugerne i form af en a.m.b.a. konstruktion. Fælles for vand og spildevandsselskaber i dette henseende er, at de begge har til formål at drive forsyningsvirksomhed over for de forbrugere, der enten er del af kommunen, eller som ejer et vandværk. I dette speciale vil jeg fokusere på vandforsyningsselskaber, som er ejet af kommunen.

Den gennemsnitlige husstand havde i gennemsnit en udgift på ca. DKK 4.000 før moms og afgifter i 2017 til vand og spildevandsafledning⁷. Heraf består udgiften til spildevandsafledning på DKK 3.000 og DKK 1.000 til vand. Fordelingen her afspejler fordelingen mellem udgifterne ved at drive henholdsvis spildevand- og vandforsyning. Det vil sige, at det er væsentlig dyrere at drive spildevandsforsyning frem for vandforsyning.

I området, hvor der leveres vandforsyning, opstår der et monopol på leveringen, da det er vandselskaberne, som ejer ledningsnettet. Vandselskaberne er derfor underlagt en række lovmæssige krav, som senere vil blive beskrevet, som gør, at selskaberne er begrænset i deres prissætning af levering af vand eller afledning af spildevand. Vand- og spildevandsforsyninger er omfattet et hvile-i-sig-selv princip, hvilket betyder, at der ikke kan opkræves højere tariffer hos forbrugerne end til at dække en række bestemte udgifter og omkostninger⁸. Det er derfor ikke et mål for en forsyningsvirksomhed at lave så stort overskud som muligt, men derimod at levere så god service til så lav en pris som muligt. Dette hænger også sammen med ejerskabet i form af et a.m.b.a. eller et kommunalt selskab. Det er indirekte forbrugerne der ejer vandforsyningsselskabet. Derfor er der ikke nogen eksterne aktionærer, som drager fordel af, at der opkræves flere penge, end der er behov for til at dække driften.

⁵ Det drejer sig om virksomheder omfattet af Vandsektorlovens § 2.

⁶ Fremgår af Miljøbeskyttelsesloven kapitel 4 – Beskyttelse af overfladevand

⁷ https://www.danva.dk/media/5002/2018_vand-i-tal.pdf, side 4

⁸ Vandforsyningsloven § 52a

En vandforsyningsvirksomhed har behov for store anlægsinvesteringer for at kunne leve op til sit formål med at levere eller servicere forbrugerne. Der skal være transportledninger ud til eller væk fra samtlige forbrugere, der betjenes. Med et gennemsnitligt forbrug på omkring 100 liter vand pr. dag pr. person i husholdning⁹ er der behov for et velfungerende og omfattende ledningsnet. For spildevandsselskaber sker der rensning af store mængder vand, som er en omfattende og dyr proces, som foretages på et rensningsanlæg. Der vil derfor i et spildevand eller vandselskab være store anlægsaktiver og store årlige afskrivninger herpå. Aktiverne bliver opdelt i forskellige kategorier og bliver afskrevet over forventede brugstider. Der er her taget uddrag fra regnskabspraksis i Aarhus Vand A/S, hvor der kan ses et eksempel på de forskellige aktivtyper, der kan være i vand- og spildevandsselskaber. Det kan også her udledes, at nogle aktiver har en meget lang afskrivningshorisont, som med netaktiverne i Aarhus Vand A/S, som afskrives over helt op til 100 år. Dette betyder, at investeringer påvirker resultatopgørelsen mange år frem i tiden, da der foretages systematisk afskrivning på anlæggene over brugstiden. Ifølge afsnittet senere i specialet omkring vandforsynings historie fremgår det, at vandforsyninger senest skulle være udskilt af kommunen i starten af 2010. Det har derfor en stor påvirkning af de fremtidige regnskaber, hvilken værdi der ligges til grund ved opgørelse af åbningsbalance.

Netaktiver i form af ledningsnet i vand- og spildevandsselskaber er ofte forbundet med mange omkostninger ud over det brugte materiel. Dette som følge af at ledningsnettet ligger under jorden og der derfor bruges mange mandetimer og meget anvendelse af maskiner til udarbejdelsen af anlægsaktiver.

For at understøtte ovenstående beskrivelse af vandforsyningsvirksomheden er der taget udgangspunkt i et uddrag af Aarhus Vand A/S' "Hoved og nøgletal for koncernen"¹⁰:

Der foretages lineære afskrivninger over den forventede brugstid, baseret på følgende vurdering af aktivernes forventede brugstider:

Bygninger	20-75 år
Netaktiver	60-100 år
Vand- og spildevandstekniske anlæg	10-60 år
Forsinkelsesbassiner	50 år
Pumpestationer	10-30 år
Øvrige tekniske anlæg	20-30 år
Maskiner	10-15 år
Specialudstyr, fx laboratorieudstyr	5-10 år
Transportmidler	5-8 år
Indretning af lejede lokaler	5 år
It	3 år
Inventar	3-5 år
Driftsmateriel	10 år

Figur 1 – kilde: Aarhus Vand A/S årsrapport 2018

⁹ https://www.danva.dk/media/5002/2018_vand-i-tal.pdf, side 7 – jf., artikel for 2017 103 liter pr. dag.

¹⁰ Aarhus Vand A/S, Årsrapport 2018, side 12

tkr.	Hovedtal	2018
Nettoomsætning*		615.849
Resultat af ordinær primær drift*		71.403
Resultat af finansielle poster		781
ÅRETS RESULTAT**		41.979
Anlægsaktiver		10.009.950
Omsætningsaktiver		900.404
AKTIVER I ALT (BALANCESUM)		10.910.354
Aktiekapital		10.000
EGENKAPITAL		9.566.867
Hensatte forpligtelser		457.709
Langfristede gældsforpligtelser		630.181
Kortfristede gældsforpligtelser		255.597
Pengestrøm fra driftsaktiviteten		390.036
Pengestrøm til investeringsaktiviteten		-359.713
Heraf til investering i immaterielle og materielle anlægsaktiver		-365.246
Pengestrøm fra finansieringsaktiviteten		-1.935
PENGESTRØM I ALT		28.388
Nøgletal i %		
Overskudsgrad		11,6
Afkast af den investerede kapital		0,7
Bruttomargin		73,5
Likviditetsgrad		174,4
Soliditetsgrad		87,7
Egenkapitalforrentning		0,4
Gennemsnitligt antal fuldtidsbeskæftigede		215

Figur 2 – kilde: Aarhus Vand A/S årsrapport 2018

Af uddraget fremgår det, som beskrevet ovenfor, at anlægsaktiverne har langt den største post på balancen. Her med 10.000 mio. kr. mod en balancesum på 10.900 mio. kr. Investeringen i 2018 er på 360 mio. kr. i anlægsaktiver, hvor der er nettoomsætning for i alt 616 mio. kr. Dette understøtter, at der er tale om store omkostninger til anlægsinvesteringer.

Desuden fremgår det, at afkastet af den investerede kapital er 0,7 %, som er meget lav set i forhold til almindelige markedsafkast på investeringer. Dette vil behandles i specialets analyse af dagsværdi, herunder opgørelse af en kapitalværdi af anlægs-

aktiver, punkt 8.5.1.

I specialet analyseres og diskuteres præsentation af det retvisende billede i vandforsyninger. For at forstå betydningen af præsentationen i det eksterne regnskab er det relevant at se på, hvem regnskabsbruger er. Vandforsyningerne behandlet i dette speciale er kommunalt ejede selskaber. Derfor har kommunen selvfølgelig stor interesse i det eksterne regnskab, men også de offentlige myndigheder har en vis interesse. Vandforsyningen er underlagt en begrænsning i, hvor meget forbrugerne kan opkræves. Det er derfor også i forbrugernes interesse, at pengene bliver forvaltet så fornuftigt som muligt. Derfor har forbrugerne en stor interesse i, at regnskabet præsenterer et for dem retvisende billede. Det offentlige, herunder Forsyningssekretariatet, kommunen (kapitalejerne) og forbrugerne er alle interesseret i at få præsenteret et regnskab, som bygger på faktiske udgifter og indtægter. Dette på baggrund af, at formålet med forsyningen er at levere sikre kvalitetsydelse til en lav pris. Derfor er der fokus på den økonomiske forvaltning og ikke en afkastbaseret tilgang til regnskabet.

7.1 Lovgrundlag for vandforsyninger

De ovennævnte former for selskaber, som enten kan bestå i at drive vandforsyning, spildevandsforsyning eller begge dele, er underlagt almindelig lovgivning for selskaber. Herudover er virksomhederne tilmed underlagt særlovgivning inden for vandforsyningsbranchen. Der vil i dette afsnit redegøres for den væsentligste særlovgivning i relation til specialet. Det er vigtigt for specialet at opridse de særlige lovbestemmelser, der indgår i udvalgte love, da det skaber en forståelse af vandforsyningsvirksomhederne.

7.1.1 Selskabsskatteloven

Vandforsyningsselskaber er skrevet ind i Selskabsskatteloven i § 1, 2h, således selskaberne omfattes af selskabsskatteloven trods, at det eventuelt er ejet af kommunen. Der er tilmed i Selskabsskattelovens § 13 I indskrevet, hvorledes et vandforsyningsselskab skal forholde sig ved en sammenlægning med et andet selskab. Her beskrives hvorledes de skattemæssige værdier på anlægsaktiver skal indregnes ved sammenlægning. Dette er en problemstilling, som også vil blive berørt i forhold til en regnskabsmæssig tilgang senere i specialet. Dette sker ved analyse af vederlagsfri overdragelse af mindre forbrugerede vandværker, punkt 8.3.

7.1.2 Afskrivningsloven

Vandforsyningsselskaber er udover generel omfattelse af Afskrivningsloven skrevet ind i § 5 C, stk. 1 og 2 til at skulle afskrive anlæg til indvinding af vand, spildevandsanlæg og infrastrukturanlæg til transport af vand og spildevand på særskilte afskrivningssaldi skattemæssigt. Anlæg afskrives skattemæssigt med ind til 15 % pr. år og infrastrukturanlæg med ind til 7 % pr. år, jf. Afskrivningsloven § 11. Der er fastsat særskilte afskrivningssatser, da sædvanlig praksis omkring 25 %

afskrivning på driftsmidler, jf. Afskrivningsloven § 5 stk. 3, vil forårsage en overdreven høj afskrivningsmulighed på de meget høje anlægsværdier. Dette vil gøre, at en eventuel sambeskatningskreds i en årrække, inden saldoen er tilpas afskrevet, kan være stort set skattefri.

Afskrivningsloven er vigtig for specialets senere analyse af overskudsgrad i offentliggjorte regnskaber. Dette som følge af at muligheden for at lave store skattemæssige afskrivninger på anlægsaktiver gør, at der kun i sjældne tilfælde skal betales skat. Derfor vil fremtidig analyse af overskudsgraden i det eksterne regnskab ikke medtage ”Skat af årets resultat” ved analyse af overskudsgraden. Dette som følge af, at ”Skat af årets resultat” typisk hovedsageligt indeholder reguleringer af den udskudte skat. Reguleringer af den udskudte skat bør ikke medgå i analysen, da der kun er opkrævningsret hos forbrugerne ved betalbare skatter.

7.1.3 Årsregnskabsloven

Vandforsyningsvirksomheder er omfattet af årsregnskabsloven, efter forsyningspligten blev udskilt af kommunens regnskab til et kommunalt ejet aktieselskab, anpartsselskaber eller forbruger-ejet a.m.b.a. Alle erhvervsdrivende virksomheder skal aflægge regnskab efter årsregnskabsloven. Tidligere var forsyningsvirksomheden typisk en afdeling i kommunen¹¹, som var underlagt et særskilt regelsæt.

Problemstillingen omkring overgangen til årsregnskabslovens rammer er en af de forhold, som specialet vil belyse. Dette da virksomheder ved udarbejdelse af regnskab efter årsregnskabslovens rammer, som beskrevet i Indledningen, har faste skemakrav til balance og resultatopgørelse, som kan ses i bilag 2 til årsregnskabsloven. Årsregnskabsloven er præget af at præsentere indtjeningspotentiale fremfor faktiske afholdte udgifter og indtægter ved nogle begivenheder og transaktioner. Dette vil behandles i dette speciale ved analyse af problemstillinger, punkt 8.

¹¹ Bilag 1 – transskriberet interview

7.1.4 Vandforsyningsloven

Formålet for Vandforsyningsloven er hovedsageligt planlægning af vandforsyning samt kvalitetskrav til vandforsyningen¹². Herudover har loven det formål at skabe gennemsigtighed for forbrugerne og sikre, at omkostninger dækkes¹³.

Særlig vigtigt for specialet i denne lov er § 52 a. Her fremgår det, hvilke udgifter en vandforsyning kan få dækket ved overholdelse af indtægtsrammen. Indtægtsrammen er en overordnet begrænsning i, hvor meget en vandforsyning må opkræve over for forbrugerne til at få dækket omkostninger. Ud over at der er et maksimum for opkrævning hos forbrugerne, må vandforsyningen ifølge Vandforsyningslovens § 52a også kun opkræve til dækning af udgifterne beskrevet i denne paragraf. Det er her udtrykket ”Hvile-i-sig-selv” stammer fra. ”Hvile-i-sig-selv” udtrykket er brugt igennem hele specialet som værende et princip, som begrænser vandforsyningers opkrævning hos forbrugerne til de faktiske udgifter. Dette er særligt relevant for specialet, da ”Hvile-i-sig-selv” princippet begrænser vandforsyningens indtægter til ikke at overstige udgifterne, hvorfor der ikke kan skabes et afkast af investeringer.

7.1.5 Vandsektorloven

Vandsektorloven er den grundlæggende lov for regulering af vandforsyningsselskaber. Loven indeholder vandforsyningers krav om at skulle benchmarkes. Dette betyder, at driften af vandforsyning skal sammenlignes mellem selskaberne. Dette med formål at skabe besparelser i branchen. Dette vil uddybes under specialets beskrivelse af vandforsyningers historie, punkt 7.2.

Herudover regulerer vandsektorloven, at vandforsyningerne er underlagt Forsyningssekretariatet¹⁴. Dette betyder, at Forsyningssekretariatet varetager kontrolfunktionen angående blandt andet økonomisk prisloft og benchmark.

¹² Vandforsyningsloven § 1

¹³ Vandforsyningsloven § 1 a

¹⁴ Vandsektorloven kapitel 4

Vandsektorloven er en overordnet lov, som giver anledning til ”Bekendtgørelse om økonomiske rammer for vandselskaber”. Loven er derfor relevant for specialet, da den danner grundlag for reglerne om opgørelse af økonomiske rammer. Den økonomiske ramme er en vigtig del af specialets behandling af vandforsyninger i forhold til årsregnskabsloven. Dette da loven begrænser vandforsyningers mulighed for at skabe et afkast af investeringer. ”Bekendtgørelse om økonomiske rammer for vandselskaber” er nedenfor uddybet.

7.1.6 Bekendtgørelse om økonomiske rammer

Denne bekendtgørelse er den løbende detailregulering af, hvordan den årlige indtægtsramme og regnskabsmæssige kontrolramme fastsættes for vandforsyningen. Bekendtgørelsen er vigtig for specialet, da der her fastsættes pristalsregulering, muligheder for tillæg, henlæggelse, fusion samt sammensætningen af den økonomiske ramme.

Sammensætningen af den økonomiske ramme vil med udgangspunkt i denne bekendtgørelse analyseres i beskrivelse af vandforsyningers historie i dette speciale.

Det er som beskrevet ovenfor muligt at få tillæg til indtægtsrammen. Dette har påvirkning på specialets fortolkning af blandt andet tilslutningsbidrag og ved vederlagsfri overdragelse af virksomhed. Dette som følge af, at der er tale om begivenheder, som gør, at omkostningerne for vandforsyningen stiger. Derfor er det relevant, at det er muligt at udvide indtægtsrammen tilsvarende for at få dækket omkostningerne. Ved dette sker der ikke en situation, hvor vandforsyningen laver underskud, grundet at omkostningsstigningen kan dækkes af en tilsvarende stigning i opkrævningsretten.

7.1.7 Opsummering

Vand- og spildevandsforsyning er underlagt en række særlovgivning. Et udpluk af denne lovgivning er beskrevet ovenfor. Der er valgt den del af lovgivningen, som er mest relevant for dette

speciale. Foruden ovenstående lovgivning er vand- og spildevandsforsyning underlagt øvrig særlovgivning, som dog er mindre væsentligt for dette speciale, hvorfor det ikke inddrages.

Den beskrevne lovgivning er brugt for at skabe en forståelse af vandforsynings brancheforhold, som kan have påvirkning på aflæggelse af eksternt regnskab efter årsregnskabsloven. Specialet behandler regnskabsmæssige problemstillinger inden for vandforsyningsbranchen. Her har den beskrevne særlovgivning en væsentlig rolle ved analyse af problemstillingerne. Dette er inddraget ved analyse og diskussion af problemstillingerne.

7.2 Vand og spildevandsvirksomheders historie

For at forstå baggrunden for visse forhold, som har givet anledning til udfordringer ved aflæggelse af et eksternt regnskab inden for vandforsyningsbranchen, er det vigtigt at forstå historien bag. Derfor vil dette afsnit fokusere på den udvikling, der har været fra, at vand- og spildevandsforsyningen blev udskilt til selskabsform fra at ligge som en del af det kommunale regnskab.

Vand- og spildevandsforsyningen har historisk ind til 2003 ikke haft den samme offentlige interesse, som varme og el har haft, set i forhold til gennemsækelighed, effektivisering og konkurrence. Dette skyldes, at man har haft den opfattelse, at vand- og spildevandsforsyning var et ”naturligt monopol”, hvorfor det ikke tidligere er nået til erkendelse af, at der kan ske effektiviseringer inden for området¹⁵.

Før der kom fokus på vandsektorens effektivisering, lå mange vand- og spildevandsforsyninger som en afdeling i det kommunale regnskab, som en del af forvaltning typisk under teknik og miljø¹⁶. Der var som udgangspunkt fokus på opgørelse af udgifter i det kommunale regnskab. Derfor var der begrænset fokus på omkostningssiden, som betød, der ikke var opgjort en balance. Anlæg blev straks udgiftsført ved anskaffelsen, og der var begrænset data til rådighed til at danne overblik over, hvilke aktiver der egentlig var¹⁷. Ved et udgiftsregnskab registreres de indtægter, der er kommet ind i form af opkrævninger mv. samt de udgifter, der har været i året. Udgifterne

¹⁵ Konkurrenceredegørelse 2003, af konkurrencestyrelsen, Layout og grafisk produktion Schultz Grafisk A/S, side 102

¹⁶ Bilag 1 – transskriberet interview

¹⁷ Bilag 1 – transskriberet interview

her dækker også over større anlægsinvesteringer. Der blev efterfølgende ikke taget stilling til, om hvor lang tids levetid der var på anlæggene, og de blev ikke registreret i en form for anlægskartotek. Dette havde en større betydning for opgørelse af en åbningsbalance i disse vandforsyninger. Denne problemstilling vil behandles i specialet, da dette har givet markante udfordringer ved regnskabsaflæggelse fremadrettet.

I 2003 publicerede konkurrencestyrelsen en redegørelse over vandmarkedet, som kom til den konklusion, at markedets samlede opkrævning på ca. 8,7 mia. kr. uden moms og afgifter potentielt kunne reduceres med 1,3 mia. kr. over en årrække ud fra et forsigtigt skøn¹⁸.

Konkurrencestyrelsens redegørelse for effektivisering i vandsektoren bygger på en række anbefalinger. Anbefalingerne går hovedsageligt på en ny regulering og liberalisering af vandsektoren. Herudover anbefaler Konkurrencestyrelsen følgende som led i effektivisering af vandsektoren;

- *”At indføre årsregnskabslovens principper for alle udbydere på vandmarkedet. Det vil føre til større gennemsigtighed og sammenlignelighed, når kommuner og private forsyningers kapitalomkostninger bliver opgjort ens. Det vil desuden kunne tjene som grundlag for at fastsætte vilkårene for tredjepartsadgang”*¹⁹.

Dette punkt er relevant, da jeg i specialet behandler, hvordan årsregnskabslovens principper egner sig for vandforsyninger. Konkurrencestyrelsen argumenterer for, at en indførelse af årsregnskabsloven vil medføre større gennemsigtighed og sammenlignelighed. Dette vil behandles igennem specialets analyse af problemstillinger ved regnskabsaflæggelse for vandforsyninger.

Konkurrencestyrelsens vurdering af vandsektoren har sat gang i en politisk proces omkring effektivisering af vandsektoren og den 1. februar 2007 blev der indgået et forlig i Folketinget omkring en mere effektiv vandsektor²⁰. Dette medfører et forslag til *”Lov om vandsektorens organisering og økonomiske forhold”*²¹, som er fremsat den 26. februar 2009. Lovforslaget omfatter, at tidligere

¹⁸ Konkurrenceredegørelse 2003, af konkurrencestyrelsen, Layout og grafisk produktion Schultz Grafisk A/S, side 101

¹⁹ Konkurrenceredegørelse 2003, af konkurrencestyrelsen, Layout og grafisk produktion Schultz Grafisk A/S, side 102

²⁰ <https://mst.dk/natur-vand/vand-i-hverdagen/vandsektoren/vandsektorloven/>

²¹ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=123527> – under ”Bemærkninger til lovforslaget”- 1.2 Politisk aftale om vandsektoren

kommunale vand- og spildevandsforsyninger skal udskilles til et særskilt selskab og dermed omfattes de af sædvanlige selskabs- og skatteretlige regler. Lovforslaget vedtages og offentliggøres den 13. juni 2009. Fristen for udskillelsen til selskabsform er fastsat til den 1. januar 2010²².

I ”Bemærkninger til lovforslaget”²³ fremgår det, at baggrunden for vedtagelsen af loven bunder ud i Konkurrencestyrelsens redegørelse omkring effektivisering af vandsektoren. Der er derfor sammenhæng mellem den tidligere nævnte Konkurrenceredegørelse fra 2003 og så til, at loven bliver til. Der er således sammenhæng i, at processen omkring vandforsyningers udskillelse til aktie- eller anpartsselskab ejet af kommunen har til formål, at branchens offentliggjorte regnskaber skal skabe mere gennemsigtighed og sammenlignelighed. Der skal anvendes samme regelsæt og metode til at opgøre omkostninger på. Årsregnskabsloven har fokus på omkostningsdelen ved at drive en virksomhed, hvor et tidligere kommunalt regnskab er et udgiftsregnskab.

Det politiske incitament til at indgå forlig omkring fremtiden indenfor vandsektoren, har bygget på en række elementer. De elementer i forliget, som dette speciale vil berøre, er følgende²⁴:

- *”At den økonomiske regulering skal understøtte effektiviseringen af sektoren”*
- *”At gennemsigueligheden i vandsektorens forhold skal øges, herunder også i grundlaget for, hvordan de vandpriser, som forbrugerne betaler, fastsættes”*

Der er udvalgt disse to elementer, da de har betydning for regnskabsaflæggelsen. Det er relevant for specialet at opnå en forståelse for grundlaget bag indførelse af blandt andet årsregnskabsloven for vandforsyningsbranchen. Dette begrundes med, at en forståelse bag indførelsen af årsregnskabsloven giver et bedre grundlag for at vurdere, om årsregnskabsloven egner sig til vandforsyninger. Derfor vil der ved diskussion af specialets problemformulering medtage diskussioner, om formålet med at indføre årsregnskabsloven er opfyldt. Jeg vil på denne baggrund i følgende afsnit opnå en forståelse af de to elementer der er citeret ovenfor.

Det første element ovenfor handler om at lave en økonomisk regulering af vandforsyningerne. Løsningen her er ifølge bemærkningerne til lovforslaget at forme et prisloft for, hvilken pris der

²² Lov om vandsektorens organisering og økonomiske forhold, af 12/6 2009, § 31 stk. 2.

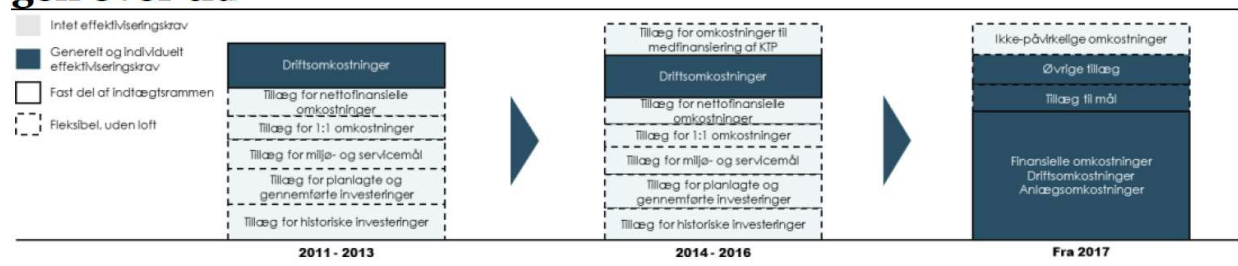
²³ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=123527>

²⁴ Forslag til ”Lov om vandsektorens organisering og økonomiske forhold”, Bemærkninger punkt 1.2. *Politisk aftale om vandsektoren*

må opkræves pr. leveret eller afledt m³ vand eller spildevand. Prisloftet fastsættes ikke ensartet for alle vandforsyningsselskaber, men der skal laves en individuel vurdering for hver forsyning, hvor lokale rammevilkår, historiske vedligeholdelsesomkostninger, nettounderdækninger og investeringsefterslæb tilpasses. Herefter vil der i løbet af de to første år teoretisk være et grundlag, hvorefter vandforsyningsselskaberne kan reguleres på et ensartet grundlag. Herved menes der, at når der efter to år har været en individuel tilpasning af hver vandforsyning, er der et mere ensartet grundlag for vandforsyningsselskaberne.

Følgende figur illustrerer sammensætningen af, hvordan prisloftet er sat sammen fra perioden 2011-2016²⁵.

Figur 1.5 Sammensætning af indtægtsrammen i vandreguleringen over tid

Note: Figuren er illustrativ og viser ikke eksakte størrelser.

Kilde: Forsyningssekretariatets historiske prisloftvejledninger for 2011-2016 og vejledningen Nyt økonomisk grundlag for vandselskaber af oktober 2016

Figur 3

Figuren viser, hvorledes der ind til 2016 var et generelt og individuelt effektiviseringskrav til driftsomkostninger, men ikke til de øvrige elementer i indtægtsrammen. Der var her en pulje til hver form for omkostning. Frem til 2016 er der derfor tale om en indtægtsramme, hvor styringen af omkostninger ikke sker på tværs af omkostningsgrupperne, men ved overholdelse af hver enkel gruppe. Dette giver begrænset incitament til at bruge investeringsramme på gode investeringer og dyrere investeringer, da det bruger markant af den begrænsede investeringsramme.

I 2017 og frem er der sket den korrektion til indtægtsrammens sammensætning, at der her er en samlet pulje til Finansielle omkostninger, Driftsomkostninger og Anlægsomkostninger. Den nye

²⁵ Analyse af forrentning og investering i vandsektoren, af Copenhagen Economics og NIRAS på vegne af Energi-, Forsyning- og Klimaministeriet, 14. juni 2018

regulering fremmer investering i løsninger, som gavner virksomheden på sigt frem for blot kort-sigtede mål. Dette begrundes ved, at en god anlægsinvestering også vil gavne effektiviseringskravene fremadrettet, da anlægsinvesteringer nu også indgår i effektiviseringskrav.

Element nummer to som citeret ovenfor bygger på at øge gennemsækelighed i sektoren. Til at øge gennemsækeligheden foreslås det i bemærkningerne til lovforslaget, at der sker udskillelse af kommunal virksomhed og over til et kommunalt ejet aktie- eller anpartsselskab. Dette grundet at forsyningsvirksomheden derved bliver underlagt blandt andet årsregnskabsloven. I bemærkningerne til lovforslaget fremgår følgende forventet konsekvens af overgangen til årsregnskabsloven:

”Dette medfører ensartede regler og sammenlignelighed inden for vandsektoren, idet alle større vandselskaber skal aflægge regnskab i henhold til årsregnskabsloven. Der sikres således ensartede regnskabsmæssige regler for hele den del af vandsektoren, der omfattes af lovens bestemmelser om benchmarking og prisloftsregulering.”²⁶

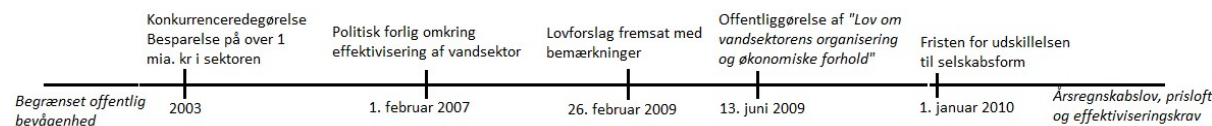
Denne udtalelse er særlig relevant for dette speciale, da jeg netop søger, hvorvidt årsregnskabslovens principper *egner* sig til vand- og spildevandsbranchen. Udtalelsen ovenfor er samtidig i overensstemmelse med Konkurrencestyrelsens anbefaling til, hvorfor vandforsyninger bør omfattes af årsregnskabslovens rammer.

7.3 Begrebsafklaring af det retvisende billede

Der er ind til nu i specialet lavet en redegørelse for, hvad en vandforsyningsvirksomhed er, hvilket lovgrundlag virksomheden er underlagt samt, hvordan vandforsyningen blev til et kapitalselskab. Det er, som nævnt i *Metode og valg af teori*, punkt 5.1, vigtigt at opnå en grundlæggende forståelse for vandforsyningsvirksomheder. Det er vigtigt for at kunne lave en fokuseret analyse af de regnskabsmæssige problemstillinger, som vil behandles i efterfølgende dele af specialet. Jeg vil nu kort opsummere min redegørelse af vandforsyningsvirksomheder samt afslutningsvis afklare begrebet ”retvisende billede” i forhold til min forståelse af en vandforsyningsvirksomhed.

²⁶ Forslag til ”Lov om vandsektorens organisering og økonomiske forhold”, Bemærkninger punkt 2.6.2

For at opsummere, hvordan vand- og spildevandsvirksomheder gik fra en kommunal afdeling til, at de i dag er underlagt almindelige selskabsregler og stram offentlig regulering, er der lavet nedenstående tidslinje.

Figur 4 – Kilde: egen tilvirkning

Illustrationen bygger på redegørelsen af den historiske udvikling inden udskillelse til selskabsform. Den er lavet for at give en kort præsentation af den historiske udvikling.

Det fremgår under redegørelsen af vandforsyningsvirksomheden, punkt 7, at der er tale om en meget investeringstung virksomhed, som årligt ikke laver store afkast af den investerede kapital. Dette understøttes af redegørelsen af de lovgrundlag, som vandforsyningerne er underlagt. Her fremgår det, at forsyningerne er underlagt et "Hvile-i-sig-selv" princip, som betyder, at der ikke må opkræves mere end, der er udgifter for.

I specialet vil jeg analysere lovgrundlaget i årsregnskabsloven og muligheder for indregning og måling af transaktioner og begivenheder. Jeg vil tage udgangspunkt i aktuelle problemstillinger. Jeg vil diskutere den retvisende indregning og måling af begivenhederne og transaktionerne. Det er derfor vigtigt, at jeg forud for diskussionen og analyse har gjort mig overvejelser omkring, hvordan et retvisende billede af en vandforsynings balance og resultatopgørelse bør fremstå.

På baggrund af ovenstående forståelse af vandforsyningsvirksomheden vil jeg nu redegøre for *specialets forståelse af en vandforsyningsvirksomhed* i henhold til retvisende præsentation af resultatopgørelse og balance, herunder aktiverne:

7.3.1 Resultatopgørelse

Vandforsyningsvirksomheder er underlagt ”Hvile-i-sig-selv” princip, hvorfor resultatopgørelsen i årsrapporten bør afspejle, at der ikke dannes afkast af den investerede kapital. Der kan forekomme mindre forskydninger i resultatdannelse i forhold til anvendelsen af opkrævningen hos forbrugere, men resultatopgørelsen bør over tid vise et nettoresultat på 0 kr.

7.3.2 Balance – aktiver

Under balancen på aktivsiden er der store anlægsinvesteringer, som afskrives systematisk over en længere årrække. Formålet med at overgå til årsregnskabsloven er at skabe gennemsigtighed og sammenlignelighed i branchen. Vandforsynings formål er som tidligere nævnt ikke at skabe afkast. Derfor vurderes et retvisende billede af aktiverne at skulle afspejle de udgifter, der er forbundet med investeringerne fratrasket systematiske afskrivninger.

Ovenfor er der dannet indledende forståelse af vandforsyningsvirksomheder. Jeg vil nu på baggrund af aktuelle problemstillinger ved indregning og måling analysere, hvordan årsregnskabsloven danner grundlag for at præsentere begivenheder og transaktioner i resultatopgørelsen og balancen.

8 Analyse af problemstillinger i vandforsyningsvirksomheder

8.1 Identifikation af problemstillinger

I de foregående afsnit er der dannet en grundlæggende forståelse for forsyningsbranchen, den lovgivning virksomhederne er underlagt, samt historien omkring, hvordan de gik fra en afdeling i kommunen til et særskilt selskab. For at besvare problemformuleringen er det vigtigt at forstå, hvilke forhold der særligt har givet anledning til regnskabsmæssige udfordringer ved, at forsyningsvirksomhederne har aflagt et eksternt regnskab efter årsregnskabsloven.

Til at belyse hvilke problemstillinger, der har givet udfordringer i vandforsyningsbranchen, indhentes der empiri fra en ekspert på området i form af revisor Claus Dalager. Interviewet er transskriberet vedlagt som ”Bilag 1 – Transskriberet interview”.

Der er udarbejdet en kodning af det samlede interview, således at de udfordringer, der er mødt i forsyningsbranchen, er delt op i kategorier. Alle udsagn inden for de forskellige kategorier er samlet, så det er overskueligt at uddrage en sammenfatning og citater. Kodningen er indsat som ”bilag 3 – kodning af interview”.

Kodningen af interviewet har ledt til følgende tre væsentlige problemstillinger, som Claus Dalager har erfaret ved sit arbejde med vand- og spildevandsvirksomhederne:

- Vederlagsfri overdragelse af mindre vandværker
- Indregning af tilslutningsbidrag
- Indregning af anlægsaktiver ved overgang til selskabsform og derved årsregnskabsloven

De tre ovenstående væsentlige problemstillinger vil i efterfølgende del af specialet analyseres og diskuteres.

8.2 Grundlæggende krav til årsrapporten

Årsregnskabsloven indeholder en række overordnede bestemmelser i kapitel 3 – ”Grundlæggende krav til årsrapporten”. Dette kapitel i årsregnskabsloven har indflydelse på samtlige af de tre identificerede regnskabsmæssige udfordringer. Kapitlet omhandler de overordnede rammer, årsrapporten skal aflægges under. Formålet med mit speciale er at undersøge, om årsregnskabsloven egner sig til vandforsyningsbranchen, hvorfor det er vigtigt at se på de grundlæggende krav for regnskabsaflæggelsen. For at vurdere årsregnskabslovens *egnet*²⁷ skal der tages stilling til det retvisende billede af præsentationen i årsrapporten. Her er det relevant at se på årsregnskabslovens § 11, som lyder:

”§ 11. Årsregnskabet og et eventuelt koncernregnskab skal give et retvisende billede af virksomhedens og koncernens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet. Ledelsesberetningen skal indeholde en retvisende redegørelse for de forhold, som beretningen omhandler.

Stk. 2. Hvis anvendelsen af bestemmelserne i denne lov ikke er tilstrækkelig til at give et retvisende billede som nævnt i stk. 1, skal der gives yderligere oplysninger i årsregnskabet, henholdsvis koncernregnskabet.”

Denne lov beretter, at uanset hvilke løsningsforslag, jeg kan udarbejde ud fra analyse af de øvrige paragrafferne, der fremgår i årsregnskabsloven, kan der ske tilpasning, så årsrapporten giver et retvisende billede. Sammen med årsregnskabslovens § 12, kvalitetskrav og informationsbehov, udgøres det øverste niveau i begrebsrammen²⁸. Dette betyder, at der er en generalklausul på, at regnskabet skal vise et retvisende billede baseret på regnskabsbrugers informationsbehov. Der kan derfor stilles spørgsmålstejn ved, om det så ikke betyder, at årsregnskabsloven egner sig til vandforsyningsbranchen, da der jo netop står, at der skal præsenteres et retvisende billede?

Det fremgår af lovbemærkningerne til § 11 af 7. juni 2001, at der i praksis kan være tale om grader af retvisning, da det absolut retvisende billede formentlig ikke kan opfyldes. Det er derfor relevant for specialet både at undersøge, om årsregnskabslovens øvrige bestemmelser giver mulighed for

²⁷ Se specialets fortolkning af ”egner” i problemformuleringen, punkt 4.

²⁸ Lovbemærkninger til årsregnskabsloven § 11 af 7. juni 2001.

at præsentere et retvisende billede, samt hvordan fortolkningen af det retvisende billede har været i praksis.

Der er som beskrevet ovenfor grundlæggende krav til årsrapporten i forhold til at præsentere et retvisende billede. Jeg vil nu med udgangspunkt i de tre problemstillinger, der er identificeret, analysere mulighederne for indregning og måling og diskutere det retvisende billede.

8.3 Vederlagsfri overdragelse af mindre vandværker

Vandsektoren i Danmark er delt op i større kommunale vandvirksomheder og mindre forbruger-ejede selskaber. Der er et princip, som tidligere nævnt, at der ikke må tjenes penge på salget af vand, jævnfør ”Hvile-i-sig-selv” princippet. Dette bevirker, at der ikke er en økonomisk gevinst forbundet med at eje et vandværk, og interessenterne i en vandforsyningsvirksomhed er også hovedsageligt forbrugerne. Ud fra interviewet med Claus Dalager²⁹ fremgår det, at hvis det lokale forbrugerejede vandværk møder større udfordringer, end det kan overkomme, kan det være en mulighed at aflevere nøglerne inde ved kommunen. Dette kan for eksempel være, hvis der er behov for større fremtidige investeringer, eller at ledelsen ikke er motiveret til fortsat at drive vandværket. Der kan her opstå en situation, hvor det kommunale vandselskab overtager den forbrugerejede vandforsyning, uden at skulle betale et vederlag. Ved overdragelsen opstår en problemstilling omkring, hvorledes de fysiske aktiver skal indregnes i det modtagne selskab.

Gennem interviewet med Claus Dalager beskriver han, at overdragelsen af sådan et mindre vandværk kan tilbringe et nettoaktiv for det modtagne selskab. Der kan også følge en forpligtelse i forhold til, hvis de fremtidige renoveringer og nødvendige nyinvesteringer er højere end den opkrævningsret, der følger.

Problemstillinger ligger i at modtage aktiver med en objektiv værdi, men som der reelt ikke er givet noget for.

²⁹ Bilag 3 – kodning af interview

Et mindre vandværks balance kan bestå af flere elementer end blot materielle anlægsaktiver. Der kan for eksempel være likvider, tilgodehavender, gæld til kreditinstitutter eller anden gæld. Disse poster er forholdsvis nemt opgjort til en dagsværdi i en eventuel overtagelsesbalance, da de er nemme at realisere. Der vil derfor ikke analyseres yderligere på disse poster. Posterne betegnes som monetære poster, da de afregnes i fastlagte eller bestemmelige beløb i lighed med definitionen til årsregnskabsloven.

Med fokus på de materielle anlægsaktiver og, hvordan disse skal indgå i en overtagelsesbalance, forholdes der kritisk til det retvisende billede og informationsbehovet for regnskabsbruger. I nedenstående analyse vil jeg tage udgangspunkt i de øvrige bestemmelser i årsregnskabsloven for at analysere mulighederne for indregning og måling.

For at analysere indregning for første måling ved overtagelse af virksomhed finder bestemmelserne i årsregnskabslovens § 36 anvendelse. I årsregnskabslovens § 36, som er citeret nedenfor, er der beskrevet, hvorledes aktiver og forpligtelser skal indregnes, herunder i stk. 2, hvor der henvises til årsregnskabslovens §§ 121-123:

“§ 36. Aktiver og forpligtelser skal på tidspunktet for første indregning måles til kostpris. Efter første indregning skal aktiver måles til kostpris og forpligtelser til nettorealisationsværdi, medmindre andet følger af denne lov.

Stk. 2. Ved overtagelse af en bestående virksomhed finder §§ 121-123 tilsvarende anvendelse.”

Situationen omkring at der sker en overdragelse af et mindre vandværk over til et kommunalt aktieselskab, er der tale om en overtagelse af en bestående virksomhed. Dette begrundes i, at et mindre vandværk har leveret vand til forsyningsområder, som nu bliver flyttet til det kommunale aktieselskabs forsyningsområde. I notat fra Erhvervsstyrelsen³⁰ fremgår det, hvorledes der er tale om overtagelse af en virksomhed eller en aktivitet har ingen betydning. Derfor skal anvendelsen af årsregnskabslovens § 122 bruges til at analysere, hvordan overtagelse af en virksomhed eller aktivitet skal indregnes og måles. Ordlyden er her:

³⁰ Udtalelse om forholdet mellem bestemmelserne om virksomhedssammenslutninger i årsregnskabsloven og IFRS (IFRS3), Erhvervsstyrelsen, Marts 2018, Punkt 6 ”Andre forhold”, side 21.

“§ 122. Etableres koncernforholdet ved overtagelse af en virksomhed, indregnes og måles aktiver og forpligtelser på erhvervelsestidspunktet i den erhvervede virksomhed til dagsværdi i koncernregnskabet, uanset de før erhvervelsen ikke havde været indregnet i virksomhedens balance.”

Det fremgår af ovenstående paragraf, at der ved overtagelsen af en virksomhed skal ske en omvurdering af aktivernes dagsværdi. Dagsværdien er ifølge årsregnskabslovens definition ”...det beløb, hvormed et aktiv kan udveksles ... mellem af hinanden uafhængige parter”. Reglerne omkring dagsværdien fremgår i årsregnskabslovens § 37. Dagsværdien af et overtaget aktiv, som der reelt er givet vederlagsfrit, kan ved første antagelse skulle måles til salgsprisen³¹, i dette tilfælde 0 kr. Jeg vurderer dog ikke, at handel med vandforsyningsledninger kan betragtes som værende et aktivt marked, hvorfor der ville skulle laves en opgørelse af kapitalværdien for aktiverne.

Begrundelsen for at der ikke er tale om et aktivt marked ligger i definitioner til årsregnskabsloven, hvor et “Aktivt marked” fremgår som: *“Et marked, hvor transaktioner med aktivet eller forpligtelsen finder sted med tilstrækkelig hyppighed og i et tilstrækkeligt omfang til løbende at give prisfastsættelsesoplysninger”*. Handel med vandforsyningsledningsnet sker kun i begrænset omfang, og der er nogle større kommunale vandforsyninger på markedet samt mange små forbrugerejede vandforsyninger. Handel med forsyningsledningsnet sker i den her forstand kun i begrænset omfang og hovedsageligt som en envejs transaktion, hvor de større kommunalt ejede selskaber overtager ledningsnet ved mindre forbrugerejede selskaber. Der er et naturligt forsyningsområde for, hvor der kan leveres vand, hvorfor der ofte også kun ville være et begrænset antal købere. Ud fra disse betragtninger vurderes der ikke at være tale om et aktivt marked, hvilket betyder at en salgspris ikke kan danne grundlag for opgørelsen af dagsværdien.

I afsnittet i dette speciale omkring analyse af problemstillingen: *“Indregning af anlægsaktiver ved overgang til selskabsform og derved årsregnskabsloven”*, punkt 8.5.1, vil de øvrige forhold omkring en dagsværdi opgørelse af anlægsaktiverne behandles. Det er samme opgørelse af en dagsværdi, som ligger til grund for problemstillingen, hvorfor der henvises til dette afsnit for uddybende forståelse af opgørelsen af dagsværdien af de materielle anlægsaktiver. Af afsnittet fremgår det, at en dagsværdi af de materielle anlægsaktiver vil give en ikke ubetydelig værdi af aktiverne.

³¹ årsregnskabsloven § 37

Dagsværdien af forsyningsledningsnet beregnes på baggrund af senere afsnits analyse af opgørelse af dagsværdien. Det er i senere afsnit kapitalværdien, der bruges til opgørelse af dagsværdien, som betyder, at dagsværdien er de diskonterede fremtidige nettopengestrømme. Det er her væsentligt at tilføje, at der ved overtagelsen skal ske en udvidelse af den økonomiske ramme i lighed med Bekendtgørelse om økonomiske rammer for vandselskaber § 24, omhandlende fusion, herunder overtagelse af vandselskaber.

Ved overtagelsen af et vandværk er jeg ovenfor kommet frem til, at en salgspris, eller tilnærmet salgspris, ikke kan ligge til grund for dagsværdiberegningen. Der skal derfor beregnes en kapitalværdi trods, at handlen er sket vederlagsfrit. Herefter er det relevant at se på, hvad modposten til de materielle anlægsaktiver i overtagelsesbalancen vil være. For at analysere dette, skal der ses på styk 3-4 til årsregnskabslovens § 122:

“Stk. 3. De konsoliderede virksomheders kapitalandele i en konsolideret dattervirksomhed, målt til kostpris, udlignes med de konsoliderede virksomheders forholdsmæssige andel af dattervirksomhedens nettoaktiver, målt til dagsværdi, jf. stk. 1. Udligningen sker på tidspunktet for koncernetableringen.

Stk. 4. Et efter stk. 3 fremkommet positivt forskelsbeløb behandles som goodwill, jf. § 43. Et efter stk. 3 fremkommet negativt forskelsbeløb indtægtsføres i resultatopgørelsen.”

Der står her, at hvis der betales mere for nettoaktiverne end den opgjorte dagsværdi, skal denne indregnes som goodwill. Hvis der er betalt mindre for nettoaktiver end den opgjorte dagsværdi, vil dette skulle indtægtsføres i resultatopgørelsen. Der er her tale om en negativ forskel, da der for det overtagede selskab betales 0 kr., men der, jf. ovenfor, vurderes at være en dagsværdi, som er højere end 0 kr. Et tænkt eksempel vil illustreres på nedenstående måde ved, at der er overtaget et mindre vandværk til 0 kr., men en vurderet dagsværdi på 35 mio. kr. af de materielle anlægsaktiver, som har en gennemsnitslevetid på 70 år (som nævnt ovenfor udelades eventuelle overdragede monetære poster). Herudover laves der et forhold mellem udvidet prisloft på 50% driftsomkostninger og 50% afskrivninger³². Eksemplet vil illustrere påvirkningen af den overtagede virksomhed i den modtagende virksomhed:

³² Sammenhængen mellem afskrivning på dagsværdiregulerede aktiver og indtægtsrammen analyseres afsnit omkring ”Indregning af anlægsaktiver ved overgang til selskabsform og derved årsregnskabsloven”.

	Overtagelsesår* DKK	År +1 DKK	År +2-70 DKK
Resultatopgørelse			
Omsætning	-	1.000.000	1.000.000
Driftsomkostninger	-	500.000	500.000
Afskrivninger	-	500.000	500.000
Andre driftsindtægter	- 35.000.000	-	-
Finansielle omkostninger	-	-	-
Resultat	- 35.000.000	-	-
Balance			
Aktiver**	35.000.000	35.000.000	35.000.000
Egenkapital	- 35.000.000	- 35.000.000	- 35.000.000
Kontrolsum (skal være 0)	-	-	-

*Antages overtaget ultimo, hvorfor ingen resultat påvirkning

** Geninvesteringen er i lighed med indtægtsrammen sat til TDKK 500

Figur 5 – Kilde: egen tilvirkning

Det kan her ses, hvordan en dagsværdiregulering af anlægsaktiverne, vil give et stort overskud i resultatet i overtagelsesåret, men efterfølgende kan give et 0-resultat uden påvirkning af egenkapital over tid ved en årlig geninvestering på 500.000 kr. Det forudsættes ved denne beregning, at der kan opgøres en kapitalværdi af anlægsaktiverne,

som svarer til den udvidede opkrævningsret over

tid. I specialets afsnit ”Indregning af anlægsaktiver ved overgang til selskabsform og derved årsregnskabsloven” vil jeg analysere forholdet mellem kapitalværdi og opkrævningsretten yderligere. Løsningsforslag illustreret ovenfor bliver fremadrettet benævnt L1, og vil i opsummeringen af vedlagsfri overdragelse af mindre vandværker vurderes i henhold til det retvisende billede.

Ovenfor bliver hele det negative forskelsbeløb indtægtsført i resultatopgørelsen, som giver et meget højt resultat af en overtagelse af virksomhed. Er dette den rigtige løsning, og hvorfor vil et mindre vandværk give sine aktiviteter bort, hvis der kan beregnes en dagsværdi, som giver en resultatpåvirkning i en modtagende virksomhed? I interviewet med Claus Dalager lagde han vægt på, at der ved at drive et mindre vandværk kunne være uoverskuelige større investeringer i fremtiden, som derfor vil medvirke til, at der kan være en nettoforpligtelse ved at drive et selskab. Hvis dette er tilfældet, har det materielle anlægsaktiv således den høje dagsværdi, som der eksempelvis er illustreret ovenfor? Eller er det reelt tilfældet, at dagsværdien er 0 kr.? I lighed med senere analyse af dagsværdien er den høje værdi vurderet til at kunne beregnes på baggrund af kapitalværdien. Under definitionerne til årsregnskabsloven fremgår kapitalværdien som: “For et aktiv er kapitalværdien den tilbagediskonterede værdi (nutidsværdien) af de fremtidige nettoindbetalinger, som aktivet på balancedagen forventes at indbringe ved fortsat benyttelse i den nuværende funktion”. Det kan udledes heraf, at ved et materielt anlægsaktiv beregnes kapitalværdien ved nettoindbetaling på baggrund af aktivets benyttelse i nuværende funktion. Den nuværende funktion er derfor den tilstand aktiverne er i nu og ikke afhængig af, at der eventuelt skal ske fremtidige vedligeholdelses- eller nyinvesteringer på ledningsnettet. I henhold til

specialets afsnit ”*Diskussion af årsregnskabslovens rammer*”, punkt 8.6, har jeg vurderet, at kostprisen af anlægsaktiverne fratrukket afskrivninger repræsenterer en værdi, som kan tilsvare en fremtidig opkrævningsret hos forbrugerne³³. Det vurderes derfor ikke, at der skal ske en reducere af dagsværdi som følge af en eventuel forpligtelse forbundet med ledningsnettet.

I lovbemærkningerne til årsregnskabslovens § 122, stk. 4 fremgår det: “*I visse tilfælde opstår negativ goodwill som følge af, at der erhverves en virksomhed, som har væsentlige eventualforpligtelser, der ikke indregnes i balancen, men som der tages højde for ved beregningen af købsprisen. I disse tilfælde vil den negative goodwill først kunne indregnes som en indtægt, når eventualforpligtelserne er afviklet, og indtægten således kan anses for realiseret*”. For at der kan ske indregningen af eventualforpligtelsen skal følgende forhold ifølge erhvervsstyrelsen³⁴ være opfyldt (vurdering i forhold til opgaven i kursiv nedenfor):

1. Virksomhedssammenslutningen indregnes efter overtagelsesmetoden, jf. Årsregnskabslovens § 122 – *Opfyldt jf. ovenfor som følge af at der anvendes overtagelsesmetoden*
2. Eventualforpligtelserne er væsentlige og har indgået ved beregningen af købsprisen på virksomheden – *Det forudsættes, at der ved vederlagsfri overdragelse skal ske en form for forhandling, da alternativt vil være, at der skal betales et tilslutningsbidrag ved at komme over på det nye ledningsnet. I situationer, hvor der er en nettoforpligtelse ved at modtage et vandværk, kan der være tale om en væsentlig eventualforpligtelse, som i bund og grund må have været i tankerne ved en forhandling.*
3. Eventualforpligtelserne kan måles pålideligt til dagsværdi – *Det kan være svært at opgøre den præcise størrelse af en eventualforpligtelse, da der ifølge Claus Dalager er begrænsede registreringer af ledningsnettet hos vandværkerne. Derfor kan det være svært at vurdere hvilken stand ledningsnettet er i, og hvornår der skal udskiftes. Der kan dog være tilfælde, hvor det må kunne opgøres, hvad forpligtelse der må følge med i handlen, hvis omfanget af nødvendige renoveringer mv. kendes.*

³³ Forudsætter at der er indregnet til faktisk kostpris, eller på baggrund af POLKA kataloget, som danner grundlag for den økonomiske ramme.

³⁴ Udtalelse om forholdet mellem bestemmelserne om virksomhedssammenslutninger i årsregnskabsloven og IFRS (IFRS3), Erhvervsstyrelsen, Marts 2018, Punkt 4.6 ”Købsprisallokering – indregning og måling af eventualforpligtelser”, side 15.

Ovenfor er der kommenteret på de tre forhold, som kan medføre en eventualforpligtelse, som bør indregnes i overtagelsesbalancen som følge af, at der forekommer en fremtidig ulempe for ”køberen”. Ud fra analysen af årsregnskabslovens rammer og interviewet med Claus Dalager vurderes der at kunne være tilfælde, hvor det modtagne selskab står med større forpligtelser, end der kan opkræves hos forbrugerne. Dette forekommer, hvor en nødvendig fremtidig investering i anlægget er så markant at den ikke kan indeholdes i udvidelsen af den økonomiske ramme. Her ville der vurderes at skulle opgøres en eventualforpligtelse i balancen. Der vil her skulle laves en vurdering af omfanget af det fremtidige forbedringsarbejde og hvornår det skal udføres, hvorefter der skal ske omregning til dagsværdi.

I forhold til om den eventualforpligtelse, der kan opgøres, kan sættes i lighedstegn med dagsværdien af de opgjorte materielle anlægsaktiver, nu når virksomheden overdrages til 0 kr., må svaret umiddelbart være nej. Den nødvendige fremtidige investering kan godt være af en væsentlig størrelse, men det må antages at være væsentlig mindre end en opgjort dagsværdi af de allerede registrerede materielle anlægsaktiver. Hvis ikke, ville det teoretisk set svare til, at store dele af ledningsnettet er i så dårlig forfatning, at der er behov for en meget omfattende nyinvestering på ledningsnettet. Det vurderes ikke at grunden til, at der kan ske en vederlagsfri overdragelse ligger i denne hensættelse til eventualforpligtelse. Den vurderes dog, at kunne have en betydning og burde indregnes, som illustreres ved eksempel nedenfor. Eksemplet illustrerer, hvordan en eventualforpligtelse kan indregnes. Der er her registreret eventualforpligtelse på 2.000.000 kr., som er udtryk for den ekstra investering af to gange 1.000.000 kr., som skal foretages de to efterfølgende år.

	Overtagelsesår*	År +1	År +2
	DKK	DKK	DKK
Resultatopgørelse			
Omsætning	- -	1.014.286	- 1.028.571
Driftsomkostninger	-	500.000	500.000
Afskrivninger	-	514.286	528.571
Andre driftsindtægter	- 33.000.000	-	-
Finansielle omkostninger	-	-	-
Resultat	- 33.000.000	- 0	- 0
Balance			
Aktiver**	35.000.000	35.985.714	36.957.143
- heraf afskrivninger	-	500.000	- 500.000
- heraf tilgang	-	1.500.000	1.500.000
Egenkapital	- 33.000.000	- 33.000.000	- 33.000.000
Kreditinstitutt	-	1.000.000	- 2.000.000
Hensættelse	- 2.000.000	- 1.000.000	-
Periodeafgrænsningspost(passiv)	-	985.714	- 1.957.143
Kontrolsum (skal være 0)	-	-	-

Figur 6 – Kilde: egen tilvirkning

Det kan her ses, hvordan man kan bruge hensættelsen til at reducere den afskrivningsomkostning der ellers vil opstå ved det udvidede behov for anlægsinvestering. På denne måde vil resultatopgørelsen præsenteres med et 0 resultat som følge af overdragelsen undtagen i overtagelsesåret, hvor der fortsat vil være en meget høj intægtsførsel af den negative forskelsværdi.

Ved analyse af om en eventuel hensættelse til eventualforpligtelse ville kunne give en mindre indregning af negativ forskelsbeløb, er svaret i følge ovenstående kun delvist ja. Der bindes en passiv post, som reducerer indregningen af en eventuel indtægt. Da der i forsyningsbranchen, som også beskrevet i den første del af opgaven, er en praksis omkring "Hvile-i-sig-selv", som betyder, at der over tid ikke kan opkræves mere, end der er udgifter for, kan ovenstående to løsningsforslag derfor virke som dårlige løsningsforslag. Dette begrundes med at der er store resultatdannelser i et selskab, som i sin natur ikke vil skabe fremtidige afkast.

Modsætningsvis ovenstående kan der laves en betragtning om, at dagsværdien for indregningen af det materielle anlægsaktiv er 0 kr. Dette ville forudsætte, at der kan argumenteres for, at der er handlet på et aktivt marked ifølge årsregnskabslovens § 37. Her vil en overtagelse med ovenstående forudsætning blive præsenteret således ved fremskrivning af resultatopgørelse og balance (med undtagelse af hensættelse på 2.000.000 kr.):

	Overtagelsesår* DKK	År +1 DKK	År +2-70 DKK
Resultatopgørelse			
Omsætning	-	1.000.000	1.000.000
Driftsomkostninger	-	500.000	500.000
Afskrivninger	-	7.143	14.286
Andre driftsindtægter	-	-	-
Finansielle omkostninger	-	-	-
Resultat	-	492.857	485.714
Balance			
Aktiver**	-	492.857	978.571
Egenkapital	-	492.857	978.571
Kontrolsum (skal være 0)	-	-	0

*Antages overtaget ultimo, hvorfor ingen resultat påvirkning

** Geninvesteringen er i lighed med indtægtsrammen sat til TDKK 500

Figur 7 – Kilde: egen tilvirkning

Det kan her ses, hvordan der årligt vil være en opkrævningsret på DKK 1.000.000, som bliver resultatført som omsætning i lighed med tidligere løsningsforslag. I dette “Løsningsforslag” (kaldet “Løsningsforslag3” fremadrettet) sker der dog dette, at der kun sker en minimal afskrivning på den geninvestering på 500.000 kr. årlig, som er tilknyttet opkrævningsretten. Derfor

giver dette løsningsforslag et årligt overskud, som må anses at være imod specialets forståelse af en forsyningsvirksomhed, som ikke må tjene penge.

“Løsningsforslag3” har ud over, at den ikke imødekommer specialets forståelse af en forsyningsvirksomhed, heller ikke konsensus til specialets forståelse af definitionen på et “Aktivt marked”. Dette begrundes med, at trods der er sket en egentlig overdragelse af en aktivitet, “et salg”, kan der, som også tidligere beskrevet ikke vurderes, at årsregnskabslovens definition på et “Aktivt marked” er overholdt. Denne “transaktion” i form af overdragelse af aktiviteten, herunder materielle anlægsaktiver, er et meget begrænset foretagende, da der kun er et begrænset antal vandselskaber, og formentlig kun sjældent sker overdragelse heraf. Der er et naturligt forsyningsområde, som giver monopol lignende tilstande, hvorfor dette også modsiger, at der kan være et aktivt marked for handel med ledningsnet.

Ved indregning af materielle anlægsaktiver til 0 kr. i overtagelsesbalancen, i følge ovenstående løsningsforslag, sker der en løbende resultateffekt af opkrævningsretten på baggrund af de ikke optagede værdier af anlægsaktiverne. Det var først i 2015 at der i årsregnskabslovens § 36 blev tilføjet stk. 2, som lyder: “Stk. 2. Ved overtagelse af en bestående virksomhed finder §§ 121-123 tilsvarende anvendelse”. Dette betyder, at der ifølge notat fra Erhvervsstyrelsen³⁵ ikke var overensstemmelse mellem årsregnskabsloven og IFRS i forhold til regnskabsmæssig behandling

³⁵ Udtalelse om forholdet mellem bestemmelserne om virksomhedssammenslutninger i årsregnskabsloven og IFRS (IFRS3), Erhvervsstyrelsen, Marts 2018, Punkt 6 ”Andre forhold”, side 21+22.

ved køb af aktivitet, frem for ved køb af et selskab, da årsregnskabsloven ikke regulerede ikke selvstændige juridiske enheder i § 36. Det var derfor, før den nye årsregnskabslov i 2015, praksis at ved køb af en aktivitet, skulle der i lighed med § 36 indregnes til kostpris. Kostpris er i dette tilfælde 0 kr., hvis der ikke er vurderet væsentlige eventualforpligtelser ved forhandlinger om salget. Ovenstående løsningsforslag³ kan derfor før 2015 være korrekt praksis i forhold til overholdelse af årsregnskabsloven.

Dog fremstår løsningen stadig i uoverensstemmelse med specialets forståelse af, hvordan resultatet i en forsyningsvirksomhed bør give 0, nu når der er lovkrav om "Hvile-i-sig-selv". En løsning til at præsentere et retvisende billede af resultatopgørelsen kan derfor være, at der efter første indregning i overtagelsesbalancen ville kunne ske en opskrivning af anlægsaktiverne. Dette er dog kun et løsningsforslag ved overtagelser før ændringerne i årsregnskabsloven i 2015. Loven omkring opskrivninger er skrevet i § 41 og lyder:

"§ 41. Virksomheden kan opskrive immaterielle og materielle anlægsaktiver og kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder til dagsværdi. Immaterielle anlægsaktiver kan dog alene opskrives, hvis de handles på et aktivt marked.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 37, stk. 1, 2.-5. pkt., finder anvendelse, dog således at genanskaffelsesværdi eller nettorealisationsværdi kan anvendes, hvis en tilnærmet salgspris ikke kan opnås".

Det fremgår her, at det er muligt at opskrive materielle anlægsaktiver til dagsværdi. Der er ved beregning af dagsværdi samme fremgangsmåde som ved løsningsforslag 1. Dette fører derfor tilbage til løsningsforslag¹ omkring at måle anlægsaktivet til dagsværdi, men dog ikke som en del af overtagelsesbalancen, men som en efterfølgende opskrivning af det materielle anlægsaktiv. Indregningen og målingen i resultatopgørelsen og balance vil i dette tilfælde fremgå på følgende vis (Løsningsforslag⁴):

	Overtagelsesår* DKK	År +1 DKK	År +2 DKK
Resultatopgørelse			
Omsætning	- -	1.000.000	- 1.000.000
Driftsomkostninger	-	500.000	500.000
Afskrivninger	-	500.000	500.000
Finansielle omkostninger	-	-	-
Resultat	-	-	-
Balance			
Aktiver**	35.000.000	35.000.000	35.000.000
- heraf opskrivning	35.000.000	34.507.143	34.021.429
Egenkapital	- 35.000.000	- 35.000.000	- 35.000.000
- heraf bunden reserve som opskrivning***	- 35.000.000	- 35.000.000	- 35.000.000
<i>Kontrolsum (skal være 0)</i>	-	-	-

*Antages overtaget ultimo, hvorfor ingen resultat påvirkning

** Geninvesteringen er i lighed med indtægtsrammen sat til TDKK 500

*** Efter ny ÅRL 2015 skal der reduceres i den bundne reserve med den del der afskrives men korrigeres ikke her, da det er gammel ÅRL

Figur 8 – Kilde: egen tilvirkning

Ved indregning af overtagelse af en virksomheds aktiviteter efter årsregnskabslovens bestemmelser før 2015 vil der således ikke være nogen resultatpåvirkning af virksomhedsovertagelsen. Dette fordi at det er muligt at bruge reglerne omkring indregning af overtagne aktiviteter til kostpris (0 kr) og ikke til dagsværdi, som der efter 2015 blev tilføjet til loven. Efter første

indregning til kostpris (0 kr.) kan der ske en opskrivning af anlægsaktiverne. Forskellen til løsningsforslag 1 er, at der sker en direkte binding på egenkapitalen i stedet for, at der er resultatpåvirkning i overtagelsesåret. Indregningen afspejler derfor specialets forståelse af forsyningsvirksomheden i form af, at der ved overtagelse af en virksomhed fortsat ikke sker resultatpåvirkning. Hvorledes dagsværdien afspejler et retvisende billede af de materielle anlægsaktiver for vandforsyninger behandles i afsnittet ”Indregning af anlægsaktiver ved overgang til selskabsform og derved årsregnskabsloven”, punkt 8.5.4. Løsningsforslaget forudsætter dog, at der er tale om overdragelse af en aktivitet og ikke selve den juridiske enhed.

Det er i følge årsregnskabsloven efter 2015 ikke muligt ved nye overtagelser at lave denne indregning, da der er sket en tilpasning, således at loven skal afspejle regelsættet i IFRS 3 omkring virksomhedssammenslutninger.

8.3.1 Retvisende billede

Ved analyse af problemstilling omkring vederlagsfri overdragelse af virksomhed har jeg fundet frem til fire løsningsforslag. Jeg vil i dette afsnit opsummere og diskutere, hvorledes de fire analyserede løsningsforslag giver et retvisende billede af resultatopgørelsen over tid, resultatopgørelse

i en overtagelsesbalance samt af balancen. Jeg vil diskutere den retvisende indregning af vederlagsfri overtagelse af virksomhed for at kunne understøtte min konklusion om, hvorvidt årsregnskabsloven egner sig til vandforsyningsbranchen.

For at illustrere de fire løsningsforslag og min vurdering af, om de giver et retvisende billede i overensstemmelse med specialets forståelse heraf, har jeg lavet følgende illustration.

	Retvisende Resultat over tid	Retvisende Resultat Overtagelse	Retvisende Balance	Muligt ved gammel ÅRL?	Muligt ved ny ÅRL?
L1			*	Ja	Ja
L2			*	Ja	Ja
L3				Kun aktivitet	Nej
L4			*	Kun aktivitet	Nej

*Indregning og måling af anlægsaktiver sker til dagsværdi. Behandling af retvisende billede ved opgørelse af dagsværdi behandles i specialets afsnit om "Indregning af anlægsaktiver ved overgang til selskabsform og derved Årsregnskabsloven"

Figur 9 – opsummering af løsningsforslag - Kilde: egen til-

L1, L2, L3 og L4 er ovenstående Løsningsforslag i kronologisk rækkefølge.

Der er i diagrammet taget stilling til, hvorledes resultatopgørelsen og balancen giver et retvisende billede i forhold til indregning og måling af det relevante løsningsforslag. Grøn farve er hvor det menes, at løsningen er retvisende. Rød er, hvor det ikke vurderes, at løsningen er retvisende. Gul farve er, hvor balancen giver en større grad af retvisende billede end ved ingen indregning af aktiver. Specialet diskuterer det retvisende billede ved opgørelse af dagsværdi senere i specialet, som henvist ovenfor til specialets punkt 8.5.

Ved "Retvisende Resultat over tid" mener jeg, hvorledes at løsning vurderes at give en resultatpåvirkning i fremtiden. Der ligges her vægt på specialets forståelse af vandforsyningsbranchen, som er underlagt et "Hvile-i-sig-selv" princip. Dette gør, at der ikke kan skabes afkast af investeringer, hvorfor resultatopgørelsen over tid netto bør give 0.

Ved "Retvisende Resultat Overtagelse" mener jeg, hvorvidt resultatopgørelsen i overtagelsesåret afspejler et retvisende billede af begivenheden. Her menes som ved "Retvisende Resultat over tid", at der ikke skal ske en større resultatpåvirkning af begivenheden. Dette som følge af, at det som tidligere nævnt ikke vil give resultateffekt at levere vandforsyning. Derfor vurderes det ikke at være retvisende, hvis der sker en stor regulering over resultatopgørelsen ved måling og indregning

af en overtagelsesbalance. Der overtages en aktivitet, som i sig selv ikke er resultatskabende for hverken ”sælger” eller ”køber”, hvorfor det heller ikke vurderes at være retvisende, at resultatopgørelsen påvirkes heraf.

Ved ”Retvisende Balance” menes der, hvorledes balancen afspejler det retvisende billede af den indregnede værdi i balancen. Her menes der, at en værdi opgjort i størrelsesorden, hvor den tilsvarende den historiske kostpris for anlæggene. Dette er tilmed senere i specialet uddybet i form af en analyse af dagsværdien for materielle anlægsaktiver i forsyningsbranchen.

De to sidste koller henviser til, om indregningen og målingen er i overensstemmelse med årsregnskabsloven før eller efter ændringen i loven d. 10. december 2015, med hertilhørende overgangsregler. Dette er vigtigt for at vurdere, om årsregnskabsloven har ændret sig, så den egner sig bedre eller dårligere til at afspejle et retvisende billede af regnskaber i vandforsyningsbranchen.

I skemaet kan det udledes, at det er ”Løsningsforslag4”, som vurderes at give det mest retvisende billede af behandlingen af overtagelse af en vandforsyningsaktivitet. Løsningsforslag4 er i følge analysen dog begrænset af, at det kun var muligt ved brug af årsregnskabsloven før 2015. Dette betyder, at når der er sket overtagelse af vandforsyningsaktiviteter før 2015, har ”Løsningsforslag4” kunnet give det mest retvisende billede af begivenheden indenfor årsregnskabslovens rammer. De øvrige løsningsforslag har ikke i tilstrækkelig omfang vurderet at kunne give et retvisende billede af problemstillingen. Dette bevirker også, at der på nuværende tidspunkt, hvor der er underlagt den ”nye” årsregnskabslov, ikke vurderes at være en løsning, som giver et retvisende billede af indregning og måling. Undersøgelsen af vederlagsfri overdragelse af virksomheder understøtter på baggrund af ovenstående, at årsregnskabsloven kun i begrænset omfang egner sig, når der skal ske indregning af overtagelsesbalance.

Ovenstående løsningsforslag 1, 2 og 4 forudsætter, som også tidligere nævnt, en indregning af de materielle anlægsaktiver til dagsværdi. Som beskrevet vil jeg i senere afsnit af specialet diskutere problemstillingen omkring indregning af de materielle anlægsaktiver til dagsværdi. Dette er en vigtig problemstilling i forhold til at vurdere, om årsregnskabsloven egner sig til vandforsyningsbranchen. Derfor vil elementer i senere diskussion og vurdering af opgørelse af dagsværdi for materielle anlægsaktiver også kunne henføres til problemstillingen, vederlagsfri overdragelse af virksomhed.

8.4 Indregning af tilslutningsbidrag

Den anden væsentlige problemstilling, der er identificeret ved interview med Claus Dalager, er indregning og måling af tilslutningsbidrag. Jeg vil undersøge denne problemstilling for at understøtte min vurdering af, om årsregnskabsloven egner sig til vandforsyningsbranchen. For at skabe en baggrundsviden til at analysere problemstilling, vil jeg starte med at beskrive, hvad et tilslutningsbidrag er, og hvilke forhold der har givet anledning til udfordringer ved indregning og måling.

Et tilslutningsbidrag er et bidrag, som en forbruger, der bliver tilsluttet et eksisterende net, betaler i engangsydelse. Tilslutningsbidraget, der betales til en spildevandsforsyning, er for en boligenhed fastsat til 30.000 kr. eksklusiv moms³⁶, og vandforsyninger fastsætter selv prisen for tilslutningen. Bidraget sikrer en omkostningsdækning for vandforsyningsvirksomheden³⁷. Der er for vand- og spildevandsforsyningsvirksomheden stor forskel på, om en forbruger skal kobles på en ledning, som allerede er ført lige ude foran hoveddøren, eller om der skal laves anlægsinvesteringer for at udvide anlægget. Der er derfor ikke en direkte sammenhæng mellem bidraget og omkostningerne forbundet hermed. Tilslutningsbidrag kan præsenteres i virksomhederne alt efter, hvordan anvendt regnskabspraksis i Årsrapporten er. Claus Dalager nævner i interviewet følgende metoder, som han har set, i forhold til indregning og måling i regnskabet:

1. Modregnes de materielle anlægsaktiver og ”afskrives” over brugstid
2. Direkte indregning i resultatopgørelsen under nettoomsætning
3. Periodiseres over en årrække, typisk 40 år

Min analyse vil fokusere på de tre metoder, som nævnt ovenfor. Jeg vil i analysen forholde mig til, om årsregnskabsloven giver mulighed for de tre metoder til indregning og måling samt forholde mig til den mest retvisende indregning og måling.

Ifølge Claus Dalager er en af problemstillingerne for periodisering af tilslutningsbidrag blandt andet, at der ved overgangen 1. januar 2010 til årsregnskabsloven ikke var registreringer tilbage i tid.

³⁶ Bekendtgørelse af lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber § 2, stk 2 (eksklusiv evt. pristalsregulering)

³⁷ Bekendtgørelse af lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber § 1

Det var på denne baggrund ikke muligt at komme med et reelt beløb til åbningsbalancen. Derfor ville en periodisering af tilslutningsbidraget de første år give en lav indtægt og først have fuld effekt ved slutningen af periodiseringshorisonten. Typisk periodiseres der over 40 år.

Ved direkte indtægtsførelse kan der ifølge Claus Dalager fremkomme nogle markante udsving fra år til år, som ikke nødvendigvis samtidig afspejles i det investeringsbehov, der har været ved at tilslutte de nye forbrugere.

For at analysere, hvorledes en indregning og måling af et tilslutningsbidrag skal behandles efter årsregnskabsloven, er det først relevant at se på rammerne i loven. Her vil der tages udgangspunkt i lovens definitioner samt de paragraffer, som er relevant for de tre forskellige metoder til indregning af tilslutningsbidrag.

Indtægter er ifølge årsregnskabsloven defineret som: *“Stigninger i økonomiske fordele i regnskabsperioden i form af tilgang eller værdistigning af aktiver eller fald i forpligtelser, som medfører stigninger i egenkapitalen. I indtægter indgår dog ikke indskud fra ejere.”*³⁸. Definitioner beretter, at en indtægt er en stigning i økonomiske fordele. Dette er tilfældet ved opkrævning af tilslutningsbidrag, da der er tale om enten en stigning i de likvide midler (aktiv), stigning i tilgodehavender fra salg (aktiv) eller i form af reduktion af en eventuel kassekredit (forpligtelse). Egenkapitalen stiger som følge af modtagelse af et tilslutningsbidrag.

I de grundlæggende forudsætninger i årsregnskabslovens § 13, nr. 8 er der skrevet *”8) Hver transaktion, begivenhed og værdiændring skal indregnes og måles hver for sig, ligesom de enkelte forhold ikke må modregnes med hinanden (bruttoværdi)”*. Dette betyder, at der skal ses på begivenheden, og om der er tale om en eller flere begivenheder, når der tilsluttes ny forbruger, der modtages et vederlag for. Når en ny husstand skal tilsluttes nettet, er der, som beskrevet indledningsvis om tilslutningsbidrag, stor forskel på, om der blot skal ske tilslutning lige ude foran hoveddøren, eller om der skal graves et længere stykke for at foretage en ny opkobling til nettet. Denne transaktion vil uanset omfang indregnes som en begivenhed for sig og indregnes under materielle anlægsaktiver. Det giver på denne baggrund ikke anledning til, at modtagelse af tilslutningsbidrag, som beløbsmæssigt ikke har direkte sammenhæng til anlægsinvesteringen, kan modregnes i de materielle anlægsaktiver. Der vil her ikke være opfyldelse af bruttoprincippet, og der vil skulle ske

³⁸ årsregnskabsloven – Bilag 1

en særskilt indregning af tilslutningsbidraget, hvorfor løsning nr. 1 ovenfor ikke vurderes i harmoni med årsregnskabsloven. Indregning efter denne metode vil dog stadig indgå i vurdering i forhold til retvisende billede senere i dette kapitel. Dette som følge af at det ifølge § 11 i årsregnskabsloven er det retvisende billede, som der skal indregnes efter, hvis årsregnskabslovens øvrige lovgivning er i stridighed hermed.

En anden metode, Claus Dalager har berettet om i interviewet, er, at der kan opgøres en periodeafgrænsningspost. Derfor vil jeg nu undersøge om, det kan give en retvisende indregning af tilslutningsbidrag ved at periodisere indtægten over tid. Der er i årsregnskabslovens § 13 nr. 6 et princip om periodisering, som lyder: *”Transaktioner, begivenheder og værdiændringer skal indregnes, når de indtræffer, uanset tidspunktet for betaling (periodisering)”*. Hvorledes om der skal foretages en periodisering af et tilslutningsbidrag eller ej, kræver en nærmere analyse af årsregnskabslovens rammer omkring indtægter samt substansen i modtagelse af tilslutningsbidrag.

Derfor vil jeg nu undersøge årsregnskabslovens rammer for opgørelse af en periodeafgrænsningspost. I årsregnskabslovens § 27, stk. 2 fremgår det: *”Betalinger, der er indgået senest på balance-dagen, men som vedrører indtægter i de efterfølgende år, skal klassificeres som periodeafgrænsningsposter under forpligtelser”*. Loven kræver derfor, at hvis der er elementer i tilslutningsbidrags substans, der understøtter, at der fremtidig vil være forpligtelser forbundet med transaktioner, kræver det, at der sker en periodisering af beløbet. Periodiseringen ville eventuelt løbende skulle indregnes over posten nettoomsætning. Definitionen på nettoomsætning er *”Salgsværdien af produkter og tjenesteydelser m.v. med fradrag af prisnedslag, merværdiafgift og anden skat, der er direkte forbundet med salgsbeløbet.”*³⁹. Salgsværdien er her udtrykket for, hvilken andel af tilslutningsbidraget, som forfalder hvert år, ved en eventuel periodisering af bidraget, som følge af en delvis udligning af forpligtelsen. Størrelsen på dette beløb afhænger af, hvor lang løbetid det vurderes, der skal periodiseres over.

Ved lovreguleringen i årsregnskabsloven fremgår det, at der er større fokus på indregning og måling af aktiver og passiver frem for indregning og måling af indtægter og udgifter⁴⁰. Det er derfor mere relevant at se på elementerne ved indregning af et aktiv og en forpligtelse for at finde frem

³⁹ årsregnskabsloven Bilag 1

⁴⁰ Indsigt i årsregnskabsloven, EY's, praktiske guide til forståelse af loven, 5. udgave 2018/19, side 62, kapital 4.5

til, hvorledes et tilslutningsbidrag bør indregnes og måles. I Bilag 1 til årsregnskabsloven er forpligtelser defineret som *”Eksisterende pligter for virksomheden opstået som resultat af tidligere begivenheder, og hvis indfrielse forventes at medføre afståelse af fremtidige økonomiske fordele”*. Det fremgår heraf, at der skal være tale om en økonomisk ulempe i fremtiden, hvis der skal ske en periodisering over passiverne af tilslutningsbidraget. Herudover skal det være på baggrund af en historisk begivenhed, som har gjort, at der er opstået en forpligtelse. Forpligtelser skal indregnes i overensstemmelse med årsregnskabslovens § 33, stk. 3, som lyder, at det skal være sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå virksomheden, samt det skal kunne måles pålideligt. Det betyder, at for at tilslutningsbidrag skal kunne periodiseres, skal der være tale om en fremtidig økonomisk ulempe. Derfor vil jeg nu undersøge, om årsregnskabsloven giver anledning til en periodisering eller direkte indregning af tilslutningsbidrag.

Ovenfor er der lavet en beskrivelse og mindre analyse af de rammer inden for årsregnskabsloven, som danner grundlag for, hvordan der skal ske indregning af et tilslutningsbidrag. Der er tidligere lavet analyse af årsregnskabslovens bestemmelser omkring bruttoværdi. Her er jeg kommet frem til, at der ikke kan ske indregning af tilslutningsbidrag som modregning af de materielle anlægsaktiver efter rammerne i årsregnskabsloven. Dette som følge af, at hver begivenhed skal præsenteres for sig. Derfor vil jeg nu fokusere på, om det er muligt at indregne tilslutningsbidrag enten direkte i resultatopgørelsen, eller om der kan ske en periodisering heraf. Der vil sluttelig vurderes, hvilken indregningsmetode som giver det mest retvisende billede. Dette undersøges for at understøtte, om årsregnskabsloven egner sig eller ikke egner sig til vandforsyningsbranchen.

For at analysere metoderne for indregning af tilslutningsbidrag, er det vigtigt at analysere substansen af begivenheden. Det er det, da årsregnskabsloven har meget begrænset regulering omkring indtægter, hvorfor det er en fortolkning af substansen⁴¹. Udover ovenstående analyse af lovgrundlag og definitioner har jeg tilmed i EY's regnskabshåndbog kapital 29 ”Indtægter” hentet inspiration til analyse omkring indregning og måling.

Ved en tilslutning af en forbruger på et ledningsnet er der ikke en egentlig værdi forbundet med at blive koblet til nettet, men værditilgangen for forbrugeren sker i takt med, at der afledes spildevand

⁴¹ Indsigt i årsregnskabsloven, EY's, praktiske guide til forståelse af loven, 5. udgave 2018/19, side 486, kapitel 29

eller modtages drikkevand. Der kan derfor være et element af, om tilslutningsbidraget skal periodiseres over en form for estimeret leveringsperiode. Der ligger dog ikke en egentlig kontrakt på løbetid, og tilslutningen er fra vandforsyningens synspunkt ud over fremtidig levering også et udtryk for, at der kan anvendes det eksisterende ledningsnet, produktionsanlæg mv. Derfor vil modtagelse af tilslutningsbidrag også have karakter af, at der sker godtgørelse for tidligere afholdte udgifter, hvorfor der også kan argumenteres for en direkte indregning i resultatopgørelsen. Dette kan give anledning til en række spørgsmål, som: Er de historiske omkostninger så omfattende, at der skal ske direkte indregning? Når aktiverne aktiveres, er der så sammenhæng, hvis der sker en direkte indregning? Hvor stor del aktiveres, og hvor stor del er udgiftsgodtgørelse fra tidligere? Hvad er løbetiden? Kan det opgøres pålideligt? Det er derfor ved udelukkende analyse af substansen af begivenheden ud fra årsregnskabslovens rammer og definitioner svært at opgøre den ”korrekte” indregning uden at drukne i spørgsmål. Derfor vil jeg udvide min analyse nedenfor for at finde en mere konkret betragtning af substansen bag begivenheden.

For at finde frem til en mere konkret substans af begivenhed for på bedst mulig vis at opgøre indregningsmetoden, er det derfor vigtigt at dykke dybere i forhold til selve substansen bag posteringen og de reelle forhold, der har betydning herfor. Dette er vigtigt for at kunne vurdere, om indregningen kan anses for at skulle direkte indtægtsføres eller periodiseres over tid.

Vand- og spildevandsforsyninger er underlagt en økonomisk ramme for, hvad der kan opkræves hos forbrugerne, som der er beskrevet i specialets redegørelse. Dette er et vigtigt element for at analysere, hvorledes rammerne heri spiller ind på substansen af begivenheden. Begivenheden kan beskrives som *modtagelse af tilslutningsbidrag fra forbruger ved ny opkobling til ledningsnettet*. Jeg vil nu analysere og begrunde, hvorfor den økonomiske ramme er vigtig til at analysere substansen bag begivenheden. Jeg vil før analysen gøre opmærksom på, at der siden udskillelse 1. januar 2010 har været forskellige regelsæt for opgørelse af den økonomiske ramme. Ved den efterfølgende analyse vil der først tages udgangspunkt i den seneste bekendtgørelse af 28. juni 2018 samt de nye vejledninger inden for området. Der tages desuden udgangspunkt i, at virksomheden opkræver indtægtsrammen fuldt ud over for forbrugerne.

I den økonomiske ramme indgår det, at der er et loft for, hvor meget der må opkræves over for forbrugerne. De samlede indtægter i den økonomiske ramme opgøres som ” *Indtægter som vedrø-*

rer levering af ydelser omfattet af § 1, stk. 2, som hidrører fra faste og variable takster, anlægsbidrag, tilslutningsbidrag, supplerende tilslutningsbidrag, særbidrag og gebyrer”⁴². Dette betyder, at tilslutningsbidrag indgår i beregningen af, hvor meget der må opkræves hos forbrugerne. Det vil sige, at ved vandforsyningens modtagelse af et tilslutningsbidrag i forbindelse med tilslutning af ny forbruger reduceres indtægtsrammen, der kan opkræves hos forbrugerne. Tilslutningsbidrag er derfor ikke en indtægt, som vandforsyningen frit kan modtage uden, at denne er underlagt de regulatoriske rammer. Det kan derfor betragtes som om, at modtagelse af et tilslutningsbidrag er en forpligtelse, da; det er resultat af en tidligere begivenhed – vandforsyningen har i løbet af regnskabsåret modtaget betaling tilsvarende taksten for tilslutningen samt, at der ved dennes indfrielse medføres afståelse af fremtidige økonomiske fordele – vandforsyningen har for tidspunktet, hvor tilslutningsbidraget medtages i det regulatoriske regnskab, afstået fordel af at kunne opkræve dette beløb hos forbrugerne. Derfor må det anses for en forpligtelse.

For at analysere, hvornår der sker indfrielse af forpligtelsen, altså om der skal ske periodisering eller direkte indregning afhænger af, hvordan indtægten behandles i det regulatoriske regnskab. I vejledning fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen⁴³ fremgår det af kapital 1, punkt 3, at indtægterne indberettes, som de fremgår i årsregnskabet for det pågældende år. De regulatoriske rammer giver dog mulighed for, at der kan ske en periodisering af tilslutningsbidraget over anlæggets levetid. Dette betyder, at vandforsyningen frit kan vælge, om indfrielsen af forpligtelsen sker i året, hvor tilslutningsbidraget er opkrævet, eller om der skal ske en periodisering heraf. Tidligere er der beskrevet, hvorledes der er meget lange afskrivningshorisonter på de materielle anlægsaktiver, hvorfor periodisering heraf også vil strækkes over en længere årrække. Ved at vælge en periodisering af tilslutningsbidraget i det regulatoriske regnskab vil der påhvile vandforsyningen en forpligtelse over anlæggets levetid i form af, at der hvert år kan opkræves det mindre hos forbrugerne, som periodisering giver anledning til.

Forpligtelsen, som beskrevet ovenfor, i det regulatoriske regnskab anses for at kunne afspejles i definitionen i årsregnskabsloven på en *”Forpligtelse”*. Dette begrundes med, at den fremtidige periodisering er foretaget på baggrund af tidligere års begivenheder. Der er også sammenhæng til,

⁴² Bekendtgørelse om økonomiske rammer for vandselskaber § 25

⁴³ Overholdelse af økonomiske rammer – Sådan foretager vi kontrol med overholdelse af økonomiske rammer, Februar 2019

at der årligt sker en systematisk afståelse af økonomisk fordel, da der jo ikke kan opkræves lige så meget hos forbrugerne, som hvis der ikke var sket en periodisering af tilslutningsbidraget.

Der er tidligere beskrevet, at der sker en aktivering af udgifter ved at anlægge til nye tilslutninger. Derfor er det relevant også at analysere dette i forhold til den økonomiske ramme. Ved ovenstående analyse har baggrunden for en periodisering været fremtidig afståelse af økonomiske fordele i form af reduktion af den økonomiske ramme. Bør der være en form for periodisering, som modsvare, at der i resultatopgørelsen løbende bliver afskrevet på en investering i tilslutningen, som er højere end det egentlig modtagne vederlag? Det kan i Bekendtgørelse om økonomiske rammer for vandselskaber §§ 18, 19 og 20 udledes, at der ved fastsættelse af indtægtsrammen medtages tillæg for gennemførte investeringer efter 2010. Derfor vil der for anlægsinvesteringen ske en udvidelse af den fremtidige økonomiske ramme. Herved kan vandforsyningen fremadrettet opkræve mere overfor forbrugerne. Derfor er anlægsinvesteringen ikke underlagt forpligtelser, hvorfor det understøtter, at der ikke skal opgøres en periodeafgrænsningspost. Dette gør også, at resultatopgørelsen ikke er negativ påvirket netto af disse afskrivninger, da der samtidig er en fremtidig øget omsætning i form af opkrævningsretter.

Substansen bag begivenheden ved modtagelse af et tilslutningsbidrag er på baggrund af ovenstående en fortolkning, som går ud over almindelig fortolkning af en betaling eller en kontrakt. Det er herimod en fortolkning af de særregler, som vandforsyningerne er omfattet. På baggrund af denne fortolkning af selve substansen har jeg lavet nedenstående illustrering af en resultatopgørelse og balance. Dette er for at opsamle og illustrere min analyse. Det giver et overblik over indregning af begivenheden, som skal understøtte begrundelse for retvisende indregning. Der laves eksempel hvor der modtages 30.000 kr. som følge af ny opkobling af forbruger. Ved tilslutningen sker der en anlægsinvestering på 50.000 kr. fra vandforsyningsselskabet. Der afskrives over 40 år. Der er brugt 100.000 kr. som økonomisk ramme, før der reguleres for den nye investering og opkrævning af tilslutningsbidrag.

	år 1	år 2	år 3	år 4	år 5	år 6
Omsætning						
Opkrævningsret	- 100.000	- 100.000	- 100.000	- 100.000	- 100.000	- 100.000
Reduktion - tilslutningsbidrag		750	750	750	750	750
Udvidelse - anlægsinvestering		- 1.250	- 1.250	- 1.250	- 1.250	- 1.250
Tilslutning periodiseret		- 750	- 750	- 750	- 750	- 750
Omsætning i alt	- 100.000	- 101.250	- 101.250	- 101.250	- 101.250	- 101.250
Anlægsomk, driftsomk, finansielle omk	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Tillæg afskrivning		1.250	1.250	1.250	1.250	1.250
Omkostninger i alt	100.000	101.250	101.250	101.250	101.250	101.250
Resultat	-	-	-	-	-	-
<i>Påvirkning balancen:</i>						
Aktiver						
Materielle anlægsaktiver, primo			48.750	47.500	46.250	45.000
Tilgang		50.000				
Afskrivning		- 1.250	- 1.250	- 1.250	- 1.250	- 1.250
Passiver, forpligtelser						
Periododeafgrænsningsposter, primo			29.250	28.500	27.750	27.000
Tilgang		- 30.000				
Periodisering		750	750	750	750	750

Figur 10 – Kilde: egen tilvirkning

Ved opstillingen er der taget udgangspunkt i, at der sker en periodisering af tilslutningsbidraget i reguleringsregnskabet. Investeringen og indtægten sker i år 2 i ovenstående model.

Illustrationen ovenfor viser, at der ved at fortolke ”Substansen” ud fra et reguleringsregnskabs-mæssigt synspunkt ikke vil være nogen resultatpåvirkning. Dette er i overensstemmelse med specialets forståelse af en vandforsyningsvirksomhed. Herudover sker der en aktivering af anlægsaktiver til kostpris med fradrag for afskrivninger. Denne værdi afspejler de fremtidige opkrævningsrettigheder. Forpligtelsen i form af periodeafgrænsningsposter under passiverne afspejler den reduktion, der vil være i den fremtidige opkrævningsret, hvorfor denne er i overensstemmelse med den opgjorte forpligtelse forbundet med reguleringsregnskabet. Der skal ske præsentation af forpligtelsen i henhold til årsregnskabslovens § 26, stk. 2 omkring kortfristede- (under 1 år) og langfristede (over et år) forpligtelser i balancen i det eksterne regnskab. I forhold til ovenstående eksempel skal det tilføjes, at der normalt vil gå op til 4 år, før der sker udvidelse af den økonomiske ramme til anlægsomkostninger, da der udmeldes indtægtsramme for en 4-årig reguleringsperiode ad gangen. Denne periodeforskydning vurderes dog at have minimal betydning.

Ved samme tænkt eksempel, men hvor der sker indregning af hele tilslutningsbidraget i år 2, kan følgende illustration vise resultat og balanceeffekten, hvis indregning i årsregnskabsloven foregår på samme vis, som i reguleringsregnskabet.

	år 1	år 2	år 3	år 4
Omsætning				
Opkrævningsret	- 100.000	- 100.000	- 100.000	- 100.000
Reduktion - tilslutningsbidrag		30.000	-	-
Udvidelse - anlægsinvestering		- 1.250	- 1.250	- 1.250
Indtægtsførelse tilslutningsbidrag		- 30.000	-	-
Omsætning i alt	- 100.000	- 101.250	- 101.250	- 101.250
Anlægsomk, driftsomk, finansielle omk	100.000	100.000	100.000	100.000
Tillæg afskrivning		1.250	1.250	1.250
Omkostninger i alt	100.000	101.250	101.250	101.250
Resultat	-	-	-	-
<i>Påvirkning balancen:</i>				
Aktiver				
Materielle anlægsaktiver, primo			48.750	47.500
Tilgang		50.000		
Afskrivning		- 1.250	- 1.250	- 1.250
Passiver, forpligtelser				
Periodiøafgrænsningsposter, primo			-	-
Tilgang		-	-	-
Periodisering		-	-	-

Figur 11 – Kilde: egen tilvirkning

Det kan ud fra illustrationen ses, at der ikke vil være resultatpåvirkning af indregningen. Der vil ikke skulle opgøres en forpligtelse, da der er sket fuld indregning i år 2, og der derfor ikke forekommer fremtidige økonomiske ulemper. Aktiverne aktiveres i lighed med det første eksempel og giver tilsvarende fremtidige opkrævningsrettigheder.

Hvis der er uoverensstemmelse mellem den regnskabsmæssige og regulatoriske behandling af tilslutningsbidraget, vil der ske en misvisende resultatpåvirkning og efter min vurdering en mindre retvisende opgørelse af forpligtelsen, som påhviler selskabet.

I nedenstående illustration er der opstillet to eksempler ved indregning af tilslutningsbidrag. Disse benævnes med "Indregning 1" og "Indregning 2". Det er ved "Indregning 1" illustreret, hvordan regnskabet vil påvirkes, hvis der sker reguleringsmæssig direkte indtægtsførelse, men regnskabsmæssig periodisering. "Indregning 2" illustrerer en direkte regnskabsmæssig indtægtsførelse, men regulatorisk periodisering over tid. Dette er illustreret for at vise to indregninger, som ikke er i overensstemmelse med specialets forståelse af vandforsyningsvirksomheden.

	Indregning 1				Indregning 2			
	år 1	år 2	år 3	år 4	år 1	år 2	år 3	år 4
Omsætning								
Opkrævningsret	- 100.000	- 100.000	- 100.000	- 100.000	- 100.000	- 100.000	- 100.000	- 100.000
Reduktion - tilslutningsbidrag		30.000	-	-		750	750	750
Udvidelse - anlægsinvestering		- 1.250	- 1.250	- 1.250		- 1.250	- 1.250	- 1.250
Indtægtsførsel tilslutningsbidrag		- 750	- 750	- 750		- 30.000		
Omsætning i alt	- 100.000	- 72.000	- 102.000	- 102.000	- 100.000	- 130.500	- 100.500	- 100.500
Anlægsomk, driftsomk, finansielle omk	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Tillæg afskrivning		1.250	1.250	1.250		1.250	1.250	1.250
Omkostninger i alt	100.000	101.250	101.250	101.250	100.000	101.250	101.250	101.250
Resultat		29.250	- 750	- 750		- 29.250	750	750
<i>Påvirkning balancen:</i>								
Aktiver								
Materielle anlægsaktiver, primo			48.750	47.500		-	1.250	2.500
Tilgang		50.000				-		
Afskrivning		- 1.250	- 1.250	- 1.250		- 1.250	- 1.250	- 1.250
Passiver, forpligtelser								
Periodiøafgrænsningsposter, primo			- 29.250	- 28.500				
Tilgang		- 30.000						
Periodisering		750	750	750				

Figur 12 – Kilde: egen tilvirkning

Som illustreret giver begge indregninger en resultatpåvirkning af begivenheden. Dette er ikke i overensstemmelse med specialets forståelse af et retvisende billede. Hvis der sker en periodisering af tilslutningsbidraget som ved eksempel ”Indregning 1” ovenfor, hvor der ikke er en ulempe reguleringsmæssigt fremadrettet, er der ikke tale om en fremtidig ulempe. Derfor opfylder ”Indregning 1” ikke årsregnskabslovens rammer, herunder definition af indregning af forpligtelser.

8.4.1 Opsummering

Ved analyse omkring problemstilling, hvorledes tilslutningsbidrag bør indregnes i forhold til årsregnskabsloven, er det fundet frem til, at det er den egentlige substans bag begivenheden, der bestemmer hvordan der bør indregnes. Årsregnskabslovens principper bygger på, hvilken substans en indtægt bærer præg af, hvorfor der har været en åben fortolkning af mulighederne for indregning. Løsningen for retvisende indregning er diskuteret i forhold til vandforsyningers begrænsninger og forpligtelser ved at modtage tilslutningsbidrag i forhold til lov om økonomiske rammer. Det er her fundet mest retvisende, hvis der er konsistens mellem indregning af tilslutningsbidraget i

det eksterne regnskab, og hvordan det behandles i reguleringsregnskabet. På denne baggrund vurderes det både retvisende at lave direkte indtægtsførelse eller en periodisering, så længe der er overensstemmelse mellem de to lovmæssige rammer.

Mit udgangspunkt i analysen har været en økonomisk analyse af substansen i modtagelse af et tilslutningsbidrag. Der kan anvendes andre betragtninger, som kan tale for, at der skal ske en periodisering af tilslutningsbidrag, selvom der ikke periodiseres i reguleringsregnskabet. En anden betragtning for hvordan der skal ske indregning er, hvis man ser tilslutningsbidraget som et tilskud. Ved et tilskud skal der ske indregning i takt med at omkostningerne afholdes⁴⁴. I tilfælde for tilslutningsbidraget sker der aktivering af udgifterne, som omkostningføres over brugstiden. Dette kan være et argument for, at der skal ske periodisering af tilslutningsbidrag, hvor der indtægtsføres i takt med afskrivningerne på anlægget.

En anden betragtning for, at der skal ske periodisering af et tilslutningsbidrag kan være, at forbrugeren som bliver tilsluttet, forventer en fremtidig ydelse. Derfor kan tilslutningen sidestilles med en fremtidig forventning om levering af ydelser, og at selve tilslutningen ikke har en selvstændig værdi. Her kan det anses, at salgstransaktionen ved tilslutning skal periodiseres i takt med fremtidige leveringer af ydelser til kunden.

De ovenstående to øvrige betragtninger for, at der skal ske periodisering af tilslutningsbidrag vil ikke undersøges yderligere i specialet. Dette som følge af, at jeg ikke mener, at de opfylder specialets forståelse af det retvisende billede, da der her vil skabes resultatpåvirkning. De to betragtninger kan bruges til at periodisere tilslutningsbidrag, trods at der ikke sker periodisering i reguleringsregnskabet. Dette kan tilmed være i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

⁴⁴ Indsigt i årsregnskabsloven, EY's, praktiske guide til forståelse af loven, 5. udgave 2018/19, kapital 31.7

8.5 Indregning af anlægsaktiver ved overgang til selskabsform og derved årsregnskabsloven

Ved interview med Claus Dalager er det tilmed identificeret, at der har været udfordringer ved opgørelse af de materielle anlægsaktiver i åbningsbalancen. Der udarbejdes en åbningsbalancen ved overgangen til årsregnskabsloven. Vandforsyningerne skulle senest 1. januar 2010 være udskilt til et særskilt kapitalselskab, og dermed også være omfattet af årsregnskabsloven. Her var der både problemer med at identificere aktiverne og værdiansættelsen heraf. Grunden til, at denne problemstilling er væsentlig i forhold til årsregnskabsloven er, at de materielle anlægsaktiver har en meget stor volumen i vandforsyningsvirksomhederne, som der også er beskrevet tidligere i specialet. Det har derfor meget stor betydning, hvilken værdi anlæggene bliver registreret til, da der her efterfølgende bliver afskrevet på aktiverne, som medfører resultatpåvirkning.

I nedenstående analyse vil jeg undersøge, hvilken værdi anlæggene bør stå til i balancen for at give det mest retvisende billede. Hvilke muligheder for indregning var der på overgangstidspunktet. Er der en anlægsværdi, når aktiverne var betalt af forbrugerne. Om der skal laves en nedskrivningstest efter årsregnskabslovens § 42 med en WACC. Kan der efterfølgende laves opskrivning af anlægsaktivet, hvis dette vurderes mest retvisende?

I det kommunale regnskab blev aktiverne udgiftsført ved anskaffelsen, hvorfor der ikke var en egentlig registrering af, hvilke aktiver, som der var erhvervet tidligere end overgangen til årsregnskabsloven. Det har derfor ifølge Claus Dalager været et stort arbejde at finde frem til og registrere aktiverne, samt hvilken værdiansættelse aktiverne skulle indregnes til ved overgangen.

Synkront med at der skulle udarbejdes en åbningsbalance til det eksterne regnskab, skulle vandforsyningsvirksomhederne pr. 1. januar 2010 også udarbejde en åbningsbalance til det reguleringsmæssige regnskab. Åbningsbalancen i det reguleringsmæssige regnskab var også stærkt præget af, at der ikke tidligere havde været tilstrækkelige data til at danne grundlag. Samtlige vandforsyninger skulle indberette antal af forskellige elementer i et ledningsnet efter estimeret anskaffelse, som efterfølgende blev omregnet til en "Nedskrevet genanskaffelsesværdi" og "Nedskrevet anskaffelsesværdi" på baggrund af standardpriser. Priserne og afskrivningshorisonten hentes fra et katalog, som blev kaldet "Pris- og levetidskataloget – forkortet POLKA". Kataloget blev udarbejdet af

blandt andet PwC, DANVA og en række vandselskaber⁴⁵. Der tages et gennemsnit af de beregnede nedskrevne POLKA værdier for henholdsvis genanskaffelsesværdi og anskaffelsesværdi, som danner grundlag for standardværdierne i POLKA kataloget. De efterfølgende afskrivninger på baggrund af POLKA danner grundlag for den indtægtsramme, som vandforsyningerne kan opkræve som anlægsomkostninger hos forbrugerne. Derfor kan det siges, at afskrivningerne ifølge POLKA danner grundlag for et fremtidig cash-flow på aktiviteterne.

Udgangspunktet i årsregnskabsloven⁴⁶ er, at aktiver måles til kostprisen, men nu der ikke er en registreret kostpris, hvordan skal indregningen så finde sted?

Tilbage i januar 2010, hvor vandforsyningerne senest skulle have været udskilt til et særskilt selskab, var den gældende § 19 i årsregnskabsloven tilsvarende gældende med samme ordlyd. Her skal aktiver og forpligtelser medtages i åbningsbalancen ved påbegyndelse af aktivitet. Det var først i juni 2015, hvor den nuværende stk. 2 bestemmelse omkring: *”Stk. 2. Aktiver og forpligtelser i åbningsbalancen skal måles efter enten overtagelsesmetoden eller sammenlægningsmetoden, jf. §§ 122 og 123. Den valgte metode skal anvendes systematisk og konsekvent for alle aktiver og forpligtelser.”* Derfor var der ikke en specifik regel for, hvordan der skulle ske indregning af åbningsbalance. Derfor var udgangspunkt i 2010 de generelle bestemmelser i årsregnskabslovens § 36 omkring indregning til kostpris. Ifølge lovbemærkningerne til den nye stk. 2 til § 19 står der, at praksis ofte har været, at der er sket indregning til dagsværdi eller bogførte værdier, som er i overensstemmelse med §§ 122 og 123. Derfor vurderes indsættelsen af den nye stk. 2 til § 19 blot at være en præcisering af, hvilke regelsæt, som bør anvendes. Ved brug af årsregnskabslovens § 122 skal åbningsbalancen opgøres til dagsværdi. Dette gennemgås nedenfor. Efterfølgende laves der gennemgang af årsregnskabslovens § 123, hvor der sker indregning til bogførte værdier (sammenlægningsmetoden) ved stiftelse og opgørelse af åbningsbalance.

⁴⁵ Vejledning til udarbejdelse af reguleringsmæssig åbningsbalance, Forsyningssekretariatet, 17. februar 2010, side 6

⁴⁶ årsregnskabsloven § 36

8.5.1 Dagsværdi

Som det fremgår af ovenstående, er praksis omkring opgørelse af en åbningsbalance enten dagsværdi eller de bogførte værdier. Ved valg af dagsværdi skulle vand- eller spildevandsselskabet ifølge lovbemærkningerne til § 19, stk. 2 opgøre åbningsbalancen på baggrund af regelsættet i § 37 stk. 1, 2-5 pkt. I § 37 er den grundlæggende regel, at dagsværdi skal opgøres til salgspris. I lighed med afsnittet omkring *”Vederlagsfri overdragelse af mindre vandværker”*, punkt 8.3, tidligere i specialet, vurderes der ikke at være et aktivt marked ved handel med vand- og spildevandsledningsnet, hvorfor der ifølge bestemmelserne i årsregnskabslovens § 37 skal anvendes en kapitalværdi til opgørelse af dagsværdien. Som tidligere citeret i specialet er kapitalværdien i årsregnskabsloven defineret ved nutidsværdien af fremtidige pengestrømme. Jeg vil nu analysere og vurdere, hvorledes dagsværdien af de materielle anlægsaktiver i vandforsyningen kan opgøres.

I årsregnskabsloven omkring dagsværdiregulering af materielle anlægsaktiver finder § 37 anvendelse, som det fremgår ovenfor. Herudover finder § 41 stk. 2 vedrørende opskrivning af materielle og immaterielle anlægsaktiver anvendelse, som lyder *”Bestemmelserne i § 37, stk. 1, 2.-5. pkt., finder anvendelse, dog således at genanskaffelsesværdi eller nettorealisationsværdi kan anvendes, hvis en tilnærmet salgspris ikke kan opnås”*. Da der er tale om en åbningsbalance, vil der ikke være nogen resultatpåvirkning af dagsværdiregulering, så egenkapitalen vil svare til forskellen mellem værdien af aktiverne og passiverne. Hvorledes der er tale om almindelig egenkapital i forsyningsvirksomhed, som ikke kan udloddes til kommunen, eller en reservation af opskrivning, vurderes i dette tilfælde ikke at have betydning for det retvisende billede. Dette begrundes med, at begge indregninger på egenkapitalen vil betragtes som en bunden reserve.

En dagsværdi er i lovbemærkningerne til den oprindelig § 37 i årsregnskabsloven beskrevet som en målsætning og proces til at finde frem til *”det mest relevante – og samtidig efter omstændighederne mest pålidelige – målegrundlag for aktivet”*. Derfor vil det at finde frem til den tilnærmelsesvis mest retvisende dagsværdi i forhold til præsentation i det eksterne regnskab også være en

prioritet for at vise, efter vandforsyningens omstændigheder, det retvisende billede til regnskabsbrugere. Der er ifølge årsregnskabsloven opgjort to muligheder⁴⁷ for, hvordan dagsværdireguleringen kan opgøres som følge af, at der ikke vurderes at være et aktivt marked til at opgøre værdierne på baggrund af. Mulighederne er kapitalværdi og genanskaffelsesværdi. Jeg vil nu analysere de to metoder for opgørelse af åbningsbalancen til dagsværdi. Metoderne analyseres for at forstå, hvilken værdi de materielle anlægsaktiver kan indgå til i åbningsbalancen, hvis der vælges at opgøre til dagsværdi.

8.5.1.1 Kapitalværdi

Årsregnskabslovens bestemmelser omkring kapitalværdi på overgangstidspunktet bygger på IAS 36 "*Impairment of assets*". Ved opgørelse af kapitalværdien af de materielle anlægsaktiver skal der, som tidligere nævnt, ses på værdien af de fremtidige pengestrømme. Den mest anvendte metode til beregning heraf er DCF-metoden. Metoden diskonterer fremtidige pengestrømme til en nutidsværdi. Udgangspunktet er, at hver enkelt pengegenererende enhed skal værdiansættes for sig. De materielle anlægsaktiver anses her dog for et net, da det er hele summen af de materielle anlægsaktiver, som genererer en opkrævningsret hos forbrugerne. På denne baggrund analyseres alle posterne i anlægsnettet samlet og benævnes ledningsnettet nedenfor. Elementerne i DCF-modellen består i grove træk af fremtidige pengestrømme og diskonteringsrente.

Fremtidige pengestrømme: De fremtidige pengestrømme består af den forventede opkrævning hos forbrugerne. Vandforsyninger er fra 2010 underlagt økonomiske ramme, som tidligere beskrevet. Dette betyder, at de opgjorte afskrivninger, der fremkommer af virksomhedens materielle anlægsaktiver på baggrund af POLKA, er de anlægsomkostninger, som må opkræves hos forbrugerne⁴⁸. Afskrivningerne fremkommer af et gennemsnit mellem den opgjorte nedskrevne anskaffelsesværdi og nedskrevne genanskaffelsesværdi. Det er derfor relativt nemt at opgøre de fremtidige pengestrømme uden væsentlig usikkerhed, da opkrævningsretten er bygget på de historiske data, som er kendt ved opgørelse af reguleringsmæssig åbningsbalancen.

⁴⁷ Nettorealisationsværdien er den laveste af kapitalværdi og salgsværdi. Der er som tidligere beskrevet ikke mulighed for at opgøre salgsværdi, hvorfor kapitalværdi anvendes her. Kapitalværdien er omfattet af § 37, hvorfor der kun er tale om to muligheder.

⁴⁸ Vejledning til udarbejdelse af reguleringsmæssig åbningsbalance, Forsyningssekretariatet, 17. februar 2010, side 5

Diskonteringsrente: Diskonteringsrente er i andre termer også kaldet en WACC (Weighted Average Cost of Capital). WACC er en betegnelse for den omkostning, der er forbundet med at eje kapital. I dette tilfælde er kapitalen bundet i ledningsnettet, som der nu skal beregnes en årlig pris på. Ledningsnettet diskonteres over den tid, som ledningsnettet genererer pengestrømme. Formlen for ejernes afkastkrav i en WACC er⁴⁹:

$$r_e = r_f + \beta[E(r_m) - r_f]^{50}$$

Elementerne heri betyder:

- r_e - ejernes afkastkrav
- r_f - den risikofrie rente
- β - den systematiske risiko (Beta)
- $E(r_m) - r_f$ - markedsrisikopræmien

Diskonteringsfaktoren har ekstrem stor betydning for værdien af de fremtidige pengestrømme. Det er afskrivningerne opgjort i POLKA, som danner grundlag for de fremtidige opkrævningsrettigheder. Derfor vil der også være pengestrømme langt ude i fremtiden, da nogle anlæg afskrives op til 100 år i POLKA. Derfor vil jeg nu analysere og vurdere WACC-beregningen samt sammenholde det til en DCF-beregning.

Ifølge PwC notat er deres vurdering, at WACC'en ligger i intervallet 7,5% - 9 %⁵¹. Jeg vil tage udgangspunkt i 7,5 % ved DCF-beregningen. En WACC på 7,5 % er forholdsvis høj i forhold til, at vandforsyninger er offentligt reguleret og har et naturligt monopol. Derfor vil jeg udover en WACC inden for PwC's vurdering lave en særskilt vurdering og beregning tilpasset forhold i vandforsyninger. Jeg vil nu lave en analyse af de enkelte elementer i en WACC-beregning for at kunne fastslå en branchespecifik WACC, som er tilpasset forholdene i vandforsyningsbranchen.

⁴⁹ Som senere beskrevet tages der udgangspunkt i Kapitalejers afkastkrav, da den langsigtede kapitalstruktur er 100% egenkapital.

⁵⁰ Regnskabsanalyse og værdiansættelse – en praktisk tilgang, af Ole Sørensen, 4. udgave, side 43-44

⁵¹ <https://www.pwc.dk/da/publikationer/2016/prisfastsaettelse-paa-aktiemarkedet.pdf>

Jeg vil tage udgangspunkt i markedsforholdene i 2010, da det var her, åbningsbalancen senest blev opgjort.

Det er forskelligt fra vandforsyning til vandforsyning, om de bliver dannet med gæld eller uden. I vandforsyning dækker den økonomiske ramme afdrag på gæld, hvorfor der er en langtilsigtet gældsafvikling. Derfor fastsættes kapitalstrukturen til 100 % egenkapital, hvorfor der ikke beregnes et afkastkrav på gældsandelen. Kapitalejers afkastkrav er beregnet ved den risikofrie rente samt markedsrisikopræmien ganget med en beta-værdi. Kapitalejers afkastkrav i en vandforsyningsvirksomhed består i det afkastkrav, som kommunen vil kræve ved ”investeringen” i vandforsyningsledningsnet og dertilhørende anlæg.

Den risikofrie rente kan i praksis fastsættes ud fra en 10-årig dansk statsobligation⁵². I 2010 var den 10-årige danske statsobligation på 2,9 %⁵³. Den risikofrie rente er et udtryk for det afkast, der forventes ved en investering uden nogen risiko forbundet hermed. Afkastet skal delvis afspejle inflation og generel vækst. Den oprindelige regulering i 2010 ligger ikke op til en pristalsregulering på POLKA opkrævningsretten. Det er derfor rimeligt, at der bør ske en diskontering, hvor der ligger et element af, at de fremtidige pengestrømme ikke er det samme værd, som de er i dag.

Markedsrisikopræmien er et udtryk for det merafkast, som investorer forventer at få i afkast ud over den risikofrie rente. Markedsrisikopræmien er ifølge PwC gennemsnitlig blandt markedsdeltagere i 2010 på 4,7 %⁵⁴. Markedsrisikopræmien ganges med en beta, som er betegnelse for, hvor risikofyldt investeringen er i forhold til det generelle marked. En beta på 1 vil svare til, at der er samme drifts- og finansielle risiko i investeringen, som det generelle aktiemarked.

Jeg vil i efterfølgende del af specialet analysere markedsrisikopræmien og beta. Dette gør jeg med det henblik at vurdere, om der kan argumenteres for at anvende en meget lav beta samt at nedjustere markedsrisikopræmien til et niveau lavere end 4,7 %.

⁵² <https://skat.dk/skat.aspx?oid=1813218>

⁵³ Danmarks Statistik

⁵⁴ <https://www.pwc.dk/da/publikationer/2016/prisfastsaettelse-paa-aktiemarkedet.pdf>

Som følge af at der er tale om en forsyningsvirksomhed, som i sin natur ikke må skabe afkast af investeringer (Hvile-i-sig-selv princip), vil det være modsigende at beregne kapitalejers afkastkrav ved at ligge et afkastkrav ind, som ligger ud over den risikofrie rente på investeringer.

Ved at investere i anlægsaktiver vides det fra beslutningstidspunktet, at der ikke vil komme et afkast af investeringen, men blot at der må opkræves kostprisen for investeringen. Derfor vil der, hvis der beregnes med en markedsrisikopræmie, allerede ved år 1 for investeringen være et nedskrivningsbehov. Dette som følge af at anlægget ikke ved fremtidige pengestrømme ville kunne opkræve mere end kostprisen for investeringen korregeret for eventuel pristalsregulering. Investeringen sker for, at vandforsyningen kan opfylde sit formål og forsyningspligt og er derfor ikke for at begunstige kapitalejere (kommunen) eller tredjemand.

Ud over at der ikke vil være fremtidige afkast på investeringen, er der også et ”naturligt monopol” på vandforsyningen. Kombinationen af ”naturligt monopol” og at der er tale om en nødvendighedsvarer, i form af drikkevand eller spildevandsafledning gør også, at driftsrisikoen er yderst lav. Den begrænsede driftsrisiko taler for en lav beta-værdi, som påvirker markedsrisikopræmien.

Ovenstående analyse ender ud i, at markedsrisikopræmien fastsættes til 1 %, da der er argumenteret for en lavere markedsrisikopræmie, end hvad øvrige markeder må forvente. Der vil dog stadig være forhold i en vandforsyningsbranche, som gør at det er muligt teoretisk at kunne gå konkurs. Dette er muligt, hvis indtægtsrammen ikke på lang sigt kan dække udgifterne forbundet med drift, investering og finansiering. Beta-værdien, som ganges på markedsrisikopræmien, fastsættes til 0,5. Dette på baggrund af at vandforsyninger har meget lave drifts- og finansielle risici. En beregning af WACC'en vil på baggrund af ovenstående forhold give en WACC på 3,4 %⁵⁵. Argumentationen og beregningen understøttes af notat fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen⁵⁶, nuværende Erhvervsstyrelsen, hvor der er beskrevet at diskonteringsfaktoren ved kapitalværdiberegning skal overstige den risikofrie rente.

⁵⁵ Formel: $2,9 \% + 0,5(1\%) = 3,4 \%$

⁵⁶ Regnskabsaflæggelse i forsyningsvirksomheder underlagt prisregulering, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, 18. maj 2011, Sag 2009-18-707, side 8

Der er nu beregnet en branchespecifik WACC på 3,4 %, og PwC har opsat et interval for et sædvanligt markedsniveau for WACC'en på minimum 7,5 %. Jeg vil nu beregne et eksempel for værdiansættelsen af materielle anlægsaktiver, hvor de to WACC-niveauer anvendes. Beregning af den diskonterede værdi tager udgangspunkt i Din Forsyning Vand A/S', daværende Esbjerg Vand A/S', første regnskab i 2010. Dette gøres med udgangspunkt i Esbjerg Vand A/S' POLKA værdier⁵⁷, som danner grundlag for fremtidige opkrævningsretter. Afskrivningerne på POLKA, som er lig opkrævningsretten, er lagt ind i en beregning af værdien af det diskonterede cash-flow, som illustreres nedenfor. Der er i illustrationen beregnet både ved brug af diskonteringsfaktor på 7,5 % og 3,4 % for at belyse forskellen på beregningerne (bemærk, ikke alle diskonterings år fremgår af illustrationen).

I TDKK		2010	2011	2030	2050	2070	2097	Samlet	Forskel (nedskrivning)
Diskonteringsår		1	2	21	41	61	88		
Opkrævning hos forbrugere som følge af POLKA afskrivninger		39.537	38.767	24.124	20.585	9.964	6	1.416.587	
Frie Cashflow		39.537	38.767	24.124	20.585	9.964	6	1.416.587	
Diskonteringsfaktor 1 (WACC)	7,50%	36.779	33.546	5.283	1.061	121	0	404.453	- 1.012.134
Diskonteringsfaktor 2 (WACC)	3,40%	38.237	36.259	11.954	5.227	1.296	0	689.177	- 727.410

Figur 13 – Kilde: egen tilvirkning

Ifølge ovenstående illustration vil selv en meget lav WACC på 3,4 % give en forskel mellem værdierne opgjort i POLKA og til en beregnet diskonteret værdi på 727 mio. kr. Kapitalværdien er beregnet til 689 mio. kr., og POLKA værdien er 1.416 mio. kr. Nedjusteringen svarer til mere end halvdelen af den fremtidige opkrævningsret på 1.416 mio. kr. I ovenstående illustration er der skjult kolonner, så ikke alle år frem til 2097 fremgår. Det kan i illustrationen ses, hvordan nutidsværdien af pengestrømmen forholdsvis bliver kraftigt reduceret jo længere ind i fremtiden, der ses. Det kan også ses, at nutidsværdien hurtigt bliver meget lav, jo højere diskonteringsrente der bruges.

Ved at bruge 7,5 %, som er en almindelig lav WACC for virksomheder, vil anlægsaktiverne blive reduceret til 404 mio. kr. i løbet af den cash-flow genererende levetid. Det vurderes, at det er mest retvisende at bruge den virksomhedsspecifikke WACC, som tidligere er beregnet, da denne tager udgangspunkt i relevante brancheforhold.

⁵⁷ Indhentet på: <https://www.kfst.dk/vandtilsyn/%C3%B8konomiske-rammer/polka-til-brug-for-skatteberegning/>

Ved at fastsætte anlægget til dagsværdi ved brug af fremtidige pengestrømme diskonteret til en nutidsværdi vil der, som beregnet ovenfor, ske en kraftig reduktion af anlægsværdierne i forhold til den værdi, som er fastsat ifølge POLKA.

Den indregnede værdi af de materielle anlægsaktiver til 689 mio. kr., som er den beregnede kapitalværdi, vil skulle afskrives systematisk fremadrettet. Når anlægsaktiverne afskrives, men der fortsat opkræves fuldt ud over for forbrugerne, vil der opstå et regnskabsmæssigt overskud. Dette er illustreret nedenfor for at vise resultateffekten ved indregning af materielle anlægsaktiver til kapitalværdi:

I TDKK	2010	2011	2030	2050	2070	2097
Resultatopgørelse						
Opkrævningsret anlæg	- 39.537 -	38.767 -	24.124 -	20.585 -	9.964 -	6
Afskrivninger	19.235	18.860	11.737	10.015	4.847	3
Resultat	- 20.302 -	19.906 -	12.388 -	10.570 -	5.116 -	3

Figur 14 – Kilde: egen tilvirkning

Resultatdannelsen er et udfald af, at der ikke sker pristalsregulering af POLKA-afskrivningerne tilbage i 2010 reguleringen samt den begrænsede driftsmæssige risiko. Derfor vil et regnskabsmæssigt overskud over tid gøre således, at egenkapitalen kommer op på den reguleringsmæssige værdi på 1.416 mio. kr. i takt med, at indtægterne opkræves. Det, at der et regnskabsmæssigt resultat, er ikke i direkte overensstemmelse med dette speciale, men er mest retvisende i forhold til årsregnskabsloven, da der opkræves løbende fuld pris for det, man i år 0 har nedskrevet til en nutidsværdi. Årsregnskabsloven gør i dette tilfælde, at der tages hensyn til det risikoelement der er ved at eje aktiver. Egenkapitalen bliver i første omgang reduceret ved en nedskrivning af aktiver, men bliver i takt med, at der dannes et regnskabsmæssigt resultat øget til den værdi, som POLKA reguleringsmæssigt giver mulighed for at opkræve hos forbrugerne. Ved indregning af en kapitalværdi af de materielle anlægsaktiver i åbningsbalancen vurderes derfor ikke at give et retvisende billede i forhold til forståelse af en forsyningsvirksomhed. Der tages ved beregning af en kapitalværdi hensyn til, at der skal være en form for afkast, da der er risiko forbundet med at eje aktiverne.

8.5.1.2 Genanskaffelsesværdi

Udover kapitalværdien, som er beskrevet ovenfor, giver årsregnskabslovens § 41 stk. 2 mulighed for at bruge genanskaffelsesværdi. Genanskaffelsesværdien er i årsregnskabsloven defineret som: ”For et aktiv er genanskaffelsesværdien den pris, der skal betales for at erhverve et tilsvarende aktiv på balancedagen”. Anlægsaktiver i forsyningsvirksomheder kan ikke bare lige anskaffes på

et aktivt marked, som tidligere beskrevet, hvorfor det kan være svært at opgøre, hvad genanskaffelsesværdien er. Kommunerne havde generelt ikke et godt overblik over fuldstændigheden og tilstedeværelsen af aktiverne, hvorfor det var et større udredningsarbejde at finde frem til en værdi i åbningsbalancen. Ikke desto mindre skete øvelsen tilbage i 2009-2010, da der skulle laves en åbningsbalance til POLKA. Hermed skete der en omfattende kortlægning af ledningsnettet, som førte til en genanskaffelsesværdi til POLKA.

Genanskaffelsesværdien beregnes ved at pristalsregulere anskaffelser i det pågældende år til 2009 priser. Herefter blev der fratrullet en systematisk afskrivning, da aktiverne selvfølgelig ikke var i den stand, som de var i på anskaffelsestidspunktet. Prisudviklingen over tid har den betydning, at hvis der er anskaffet et anlæg i 1960, vil der være en væsentlig højere genanskaffelsespris i kr. i år 2009. I POLKA blev der også opgjort en anskaffelsesværdi, som byggede på kostprisen i det relevante anskaffelsesår uden pristalsregulering til priserne i dag. Denne værdi kunne være lig den bogførte værdi. I POLKA for Esbjerg Vand A/S er der oplyst en nedskrevet genanskaffelsesværdi på 1.715.141 mio. kr. Hvis indregningen sker på baggrund af den nedskrevne genanskaffelsesværdi i årsrapporten, som er en mulighed efter årsregnskabslovens § 41, stk. 2., vil der årligt skabes et driftsmæssigt underskud. Dette er beregnet og illustreret:

		2010	2011	2030	2050	2070	Samlet fra 2097 2010-2097
<i>I TDKK</i>							
Resultatopgørelse							
Opkrævningsret anlæg	-	39.537 -	38.767 -	24.124 -	20.585 -	9.964 -	6 - 1.416.587
Afskrivninger	1.715.141	47.870	46.937	29.209	24.924	12.064	7 1.715.141
Resultat		8.333	8.170	5.084	4.338	2.100	1 298.554

Figur 15 – Kilde: egen tilvirkning

Driftsunderskuddet skyldes, at indregningen af de materielle anlægsaktiver vil medføre højere afskrivninger, end der kan genereres omsætning på baggrund af opkrævningsretten. Underskuddet vil blive mindre over tid i takt med, at afskrivningerne reduceres, men der vil helt ind til sidste års afskrivning være et underskud på baggrund af denne indregning. Isoleret set på baggrund af denne indregning vil der allerede året efter indregningen være indikationer på nedskrivningsbehov. I årsregnskabsloven er der i § 42 beskrevet, at der skal foretages nedskrivning til genindvindingsværdien, hvis der ikke løbende reguleres til dagsværdi. Dette er tilfældet her, da man ikke hvert år korrigerer i forhold til en ny beregnet dagsværdi. I årsregnskabsloven ligger der ikke direkte op til tidspunkt for nedskrivningsbehov, men da årsregnskabsloven bygger på IAS/IFRS, anvendes IAS

36 til fortolkning⁵⁸. I IAS 36 fremgår det, at der kun skal ske nedskrivningstest, hvis der er indikationer på værdiforringelse. Det må være en klar indikation på nedskrivningsbehov, hvis virksomheden konsekvent årligt laver regnskabsmæssige underskud som følge af indregningen af anlægsaktiverne.

Ved at indregne de materielle anlægsaktiver ved genanskaffelsesværdi, som beskrevet ovenfor, vil der ved første opgørelse af driftsresultat være et væsentligt underskud. Derfor skal der foretages nedskrivningstest som følge af indikationer på værdiforringelse. Nedskrivningen foretages således, at værdien svarer til genindvindingsværdien. I dette tilfælde vil det være kapitalværdien, da der som tidligere beskrevet ikke er et aktivt marked til opgørelse af en salgspris. Derfor vil indregning af de materielle anlægsaktiver til genanskaffelsesværdi bunde ud i, at der efterfølgende skal ske indregning til kapitalværdi. Kapitalværdien er tidligere beskrevet, punkt 8.5.1.1.

I forhold til, hvorledes indregningen giver et retvisende billede af resultatopgørelsen, må det også vurderes, at det gør det ikke. Det er ikke retvisende, at virksomhedens resultat løbende går i underskud som følge af for høj indregning af de materielle anlægsaktiver. Om det er et retvisende billede af balancen ved indregning af genanskaffelsesværdien, vurderes heller ikke tilfældet. Det vil antageligt koste meget at skulle anskaffe anlæg for ny. Almindelig praksis for virksomheder er at indregne materielle anlægsaktiver til kostpris med fratrukne afskrivninger. Da der er sket store prisstigninger tilbage i tid i Danmark, vil det skabe en meget høj anlægsværdi selv for de gamle aktiver, som er næsten fuldt afskrevet. Derfor vurderes det ikke, at genanskaffelsesværdien afspejler den historiske reelle kostpris. Hvis forsyningen altid havde været underlagt årsregnskabsloven, vil aktiverne derfor heller ikke være indregnet til den høje nedskrevne genanskaffelsesværdi, men i stedet en noget lavere nedskrevet anskaffelsesværdi.

⁵⁸ Indsigt i årsregnskabsloven, EY's, praktiske guide til forståelse af loven, 5. udgave 2018/19, side 387, kapital 24.3

8.5.2 Bogførte værdier

Som tidligere nævnt er der ud over måling til dagsværdi jævnfør årsregnskabslovens § 122 også mulighed for at indregne åbningsbalancen ved stiftelsen af forsyningsselskab efter årsregnskabslovens § 123. I denne paragraf af loven fremgår det, at der skal ske indregning ved sammenlægningsmetoden. Loven ligger ikke direkte op til behandling af et nystiftet selskab, men det fremgår i lovbemærkningerne, at det i praksis ved stiftelse af virksomheder er muligt også at bruge § 123, hvor der indregnes til bogførte værdier. Da kommunen i praksis ikke havde særlig godt styr på det omkostningsbaserede regnskab ifølge Claus Dalager, var der ikke en retvisende bogført værdi til indregning. Det fremgår dog af lovbemærkningerne til årsregnskabslovens § 19, stk. 2⁵⁹, at der skal tages udgangspunkt i det nystiftede selskabs regnskabspraksis. Der skal opgøres værdier som om det nystiftede selskab i dette tilfælde anparts- eller aktieselskabet, som kommunen stifter, altid har ejet aktiverne. De grundlæggende regler i årsregnskabslovens indregning af aktiver og forpligtelser er, at der skal indregnes til kostpris ved første måling ifølge årsregnskabsloven § 36. Herefter skal der reduceres med systematisk afskrivning ifølge årsregnskabsloven § 43. Hvis der ikke kan opgøres en pålidelig værdi af aktivet, grundet de relevante data ikke er til rådighed, skal der anvendes dagsværdi, trods at sammenlægningsmetoden er valgt⁶⁰. Som det også er gældende ved opgørelse af genanskaffelsesværdi som beskrevet ovenfor, punkt 8.5.1.2, er der i POLKA også beregnet en anskaffelsesværdi. Anskaffelsesværdien bygger på de samme principper, som ved en opgørelse af den bogførte værdi. POLKA var en beregning på baggrund af standardlevetider og standardpriser. Derfor var det ikke de reelle omkostninger, som virksomheden har haft til at anlægge ledningsnettet mv., men blot en estimeret anskaffelsesværdi. Det kan her diskuteres, hvorledes sådan beregning kan ligge til grund for en åbningsbalance efter årsregnskabslovens regler. Som følge af at loven skriver, at der ved første indregning skal måles efter kostpris, vurderes det ikke, at den beregnede anskaffelsesværdi ifølge POLKA, kan ligge til grund for åbningsbalancen. POLKA er lavet til at kunne beregne en værdi, som er vejledende og ens for samtlige forsyningsselskaber, hvor årsregnskabsloven tager udgangspunkt i faktiske afholdte omkostninger. Så

⁵⁹ Stk. 2 til § 19 i årsregnskabsloven blev først i juni 2015 vedtaget. Derfor var det ikke gældende ved overgangen i 2010, men det vurderes at kunne anvende lovbemærkningerne, da det er beskrevet at det blot er en præcisering at lave stk. 2. Praksis er ifølge lovbemærkningerne det samme før indsættelsen i 2015.

⁶⁰ Lovbemærkninger til årsregnskabslovens § 19, stk. 2.

medmindre kommunerne mod forventning kan opgøre de materielle anlægsaktiver til den faktiske historiske kostpris, vurderes denne metode ikke at være anvendelig.

Hvis man mod forventning får udarbejdet en pålidelig bogført værdi af anlægsaktiverne, skal der være opmærksomhed på, at værdien ikke overstiger dagsværdien. Dette er på grund af, at der i Selskabsloven kræves en vurderingsberetning af de indskudte nettoaktiver⁶¹, hvor værdien ikke må overstige dagsværdien. Den opgjorte bogførte værdi vil derfor altid skulle justeres ned til dagsværdi, hvor de overstiger denne. Derfor vil der som minimum indregnes en dagsværdi, svarende til kapitalværdien, som beskrevet tidligere. Denne værdi var forholdsvis lav og skabte nogle uhenigtsmæssige regnskabsmæssige overskud. Det er derfor ikke muligt at imødekomme specialets forståelse af det retvisende billede af en forsyningsvirksomheds resultatopgørelse i forhold til, at ramme et årligt resultat på omkring 0 af aktiviteterne ved brug af de bogførte værdier. I modsætning til genanskaffelsesværdien vurderes den bogførte værdi at give et mere retvisende billede af vandforsyningsselskabets balance som følge af, at der historisk set vil være indregnet til den reelle kostpris. Herved vil årsregnskabet før en eventuel nedskrivning afspejle den historiske kostpris. Det må også være den mest retvisende præsentation, da den præsenterer de reelle omkostninger, som forbrugerne har finansieret ved løbende opkrævning.

Ved at opsummere indregning af materielle anlægsaktiver i en åbningsbalance ved brug af bogførte værdier kan det udledes:

- Det er meget vanskeligt at opgøre en pålidelig bogført værdi, da data ikke er til rådighed.
- Hvis der findes en pålidelig bogført værdi, vil denne ikke kunne overgå en værdi beregnet på baggrund af dagsværdien.
- Ved indregning til dagsværdi, herunder beregning af kapitalværdi, vil der ske en væsentlig reduktion af aktivsummen, som skaber misvisende regnskabsmæssige overskud i takt med opkrævningsretten.
- Før en eventuel nedskrivning af den bogførte værdi vil denne give det mest retvisende billede af balancen.

⁶¹ Selskabslovens § 36, stk. 1, nr. 4

De tre metoder til indregning af åbningsbalance er beskrevet ovenfor og har hver sine fordele og ulemper i forhold til at præsentere et retvisende billede. Det er relevant at se på de forskellige metoder som er muligt at indregne efter i forhold til årsregnskabsloven for at finde ud af, om vandforsyningerne egner sig til at høre ind under årsregnskabsloven. Jeg vil derfor nu opsummere og diskutere forskellige metoder for indregning, som er analyseret ovenfor.

8.5.3 Opsummering af indregningsmetoder ifølge årsregnskabsloven

Nedenstående opsummering er lavet for at give en kort beskrivelse af den foretagende analyse og diskussion vedrørende indregning af åbningsbalance ved overgang til selskabsform for vandforsyninger. Opsummeringen oplyser kort omkring de konklusioner, som er draget ud fra ovenstående analyse. Der laves opsummering med det henblik at give læser et overblik over metoderne til indregning af åbningsbalance. Opsummeringen danner grundlag for vurdering og diskussion omkring det retvisende billede for indregning og præsentation af åbningsbalancen og fremtidige resultater på baggrund heraf.

Ved opgørelse af åbningsbalance til det eksterne regnskab, fra at vandforsyningerne lå som del af det kommunale regnskab til, at forsyningsaktiviteten blev udskilt til et særskilt anparts- eller aktieselskab, er der fundet tre metoder for indregning. Disse metoder tager udgangspunkt i årsregnskabslovens §§ 122-123 og består henholdsvis af dagsværdi og bogførte værdier. Under dagsværdi er der to metoder, som er kapitalværdi og genanskaffelsesværdi, som er vurderet anvendelig. Det er ikke vurderet at kunne anvende en tilnærmet salgspris, da aktiverne ikke handles på et aktivt marked.

Ved beregning af de materielle anlægsaktivers værdi ved brug af en DCF-model til at finde kapitalværdien, er det identificeret, at ved at bruge en normal diskonteringsfaktor for virksomheder på 7,5 % ifølge PwC vil værdien blive meget lav. Der er argumenteret for en lavere WACC, således der ved beregning bruges 3,4 % i stedet for tilbage i 2010. Værdien af de fremtidige pengestrømme bliver herved højere end ved et normalt afkastkrav, men dog stadig således, at der i det konkrete tilfælde beregnet i opgaven sker en nedjustering af værdien på mere end 50 %. Ved beregning af kapitalværdien sker der derfor en kraftig nedjustering af værdien på de materielle anlægsaktiver,

som har den konsekvens, at der afskrives mindre årligt fremadrettet. Dette gør, at der opstår et regnskabsmæssigt overskud, som giver et misvisende billede af resultatopgørelsen, da der i realiteten ikke skabes et afkast af investeringen. Balancen viser formodentligt tilmed en meget lav anlægssum i forhold til den historiske investering.

Ved at opgøre og indregne de materielle anlægsaktiver til genanskaffelsesværdi fremkommer der en høj regnskabsmæssig værdi. Den høje værdi medfører høje årlige afskrivninger, som vil resultere i et regnskabsmæssigt underskud. Dette på baggrund af, at omkostninger (afskrivninger) vil være højere end omsætning (opkrævningsretten). Dette indikerer værdiforringelse i forhold til rammerne i årsregnskabsloven, som medfører en nedskrivning til dagsværdi. Derfor vil denne indregning i sidste ende resultere i en dagsværdiregulering ud fra kapitalværdien. Der sker i forhold til vurdering om retvisende billede i første omgang en for høj præsentation af de materielle anlægsaktiver ved denne indregning. Det er tilmed misvisende, at det regnskabsmæssige resultat årligt er negativt som følge af for høj indregning.

Ved indregning af materielle anlægsaktiver til bogførte værdier er det vanskeligt at opgøre et pålidelig datagrundlag, hvorfor det ikke vurderes at kunne danne grundlag for åbningsbalancen. I tilfælde af at der kan dannes tilstrækkelige data, vil en bogført værdi ikke kunne overstige dagsværdien grundet krav om vurderingsberetning i Selskabsloven. Derfor opstår samme problemstillinger, som identificeret under indregning af kapitalværdien. Den bogførte værdi vurderes trods dette at have kunne give et retvisende billede af balancen, da det afspejler de historiske investeringer fratrasket afskrivninger.

De tre metoder, der er vurderet anvendelige på baggrund af årsregnskabslovens rammer, er ovenfor beskrevet, analyseret og diskuteret. Der er ikke en af metoderne for indregning, som er vurderet at kunne give det mest retvisende billede af vandforsyningernes resultatopgørelse og balance.

Men hvordan vil et retvisende billede af indregning og præsentation efter min vurdering så fremstå i årsregnskabet? Det vil jeg nu redegøre for og diskutere.

8.5.4 Specialets vurdering af retvisende billede i forhold til åbningsbalance

I specialets redegørelse af vandforsyningsvirksomheder er der indledningsvis redegjort for specialets forståelse af det retvisende billede, punkt 7.3. Nedenstående diskussion er en sammenfatning

af den indledende forståelse og ovenstående analyse af metoderne for indregning og måling af åbningsbalancen.

Vandforsyningsselskabernes formål er ikke at tjene penge, da de er underlagt Hvile-i-sig-selv princippet, men formålet er i stedet for at investere og administrere ledningsnet mv. for at kunne levere en tilstrækkelig og kvalitetsmæssigt tilfredsstillende vandforsyning⁶². Derfor må det antages, at balancen, for at præsentere det mest retvisende billede, bør give udtryk for de faktiske omkostninger afholdt til historiske investeringer fratrukket systematiske afskrivninger. Balancen bør ikke afspejle en afkastbaseret værdi, som der vil fremkomme ved en beregning af en dagsværdi ved brug af DCF-model, da det ikke er vandforsyningernes formål at skabe afkast af deres aktiver. Min vurdering er derfor, at de materielle anlægsaktiver i balancen giver det mest retvisende billede ved brug af bogførte værdier, hvis grundlaget kan opgøres pålideligt. Dette er som nævnt tidligere en mulighed i årsregnskabsloven. Dog begrænser Selskabsloven denne indregning i det tilfælde, den bogførte værdi overstiger dagsværdien. Det vurderes, at der i de fleste tilfælde vil være højere bogførte værdier end ved beregning af dagsværdien. For at understøtte denne antagelse er der taget udgangspunkt i Esbjerg Vand A/S, som der også tidligere er foretaget beregning af dagsværdi af de materielle anlægsaktiver på. I POLKA⁶³ for Esbjerg Vand A/S er der en opgjort nedskrevet anskaffelsesværdi på 1.118 mio. kr. Det skal her bemærkes, at dette ikke er den reelle bogførte værdi, men det vurderes at kunne give en tilnærmet pålidelig værdi af de materielle anlægsaktiver. Beregningen af kapitalværdien blev ovenfor beregnet til 689 mio. kr. Der er her en væsentlig forskel på 429 mio. kr. svarende til -38%⁶⁴, som den bogførte værdi overstiger dagsværdiberegningen med.

Vandforsyningsselskabet kan vælge at opskrive de materielle anlægsaktiver i henhold til årsregnskabslovens § 41. Dette betyder, at hvis der sker ændringer i omstændighederne omkring dagsværdiregulering kan en opskrivning give virksomheden et andet grundlag at foretage regnskabsmæssige afskrivninger på. En opskrivning kan meget vel være relevant de seneste par år i takt med, at den 10-årige statsobligation rente er faldet. I specialets punkt 8.5.1.1 er der for år 2010 anvendt 2,9 %, men pr. september måned 2019 er den helt nede på -0,56 %⁶⁵. En ny beregning giver en ny

⁶² Fremgår af Vandforsyningsloven § 1a

⁶³ Er fundet på: <https://www.kfst.dk/vandtilsyn/%C3%B8konomiske-rammer/polka-til-brug-for-skatteberegning/>

⁶⁴ $(689-1.118)/1.118 = 0,38$

⁶⁵ Danmarks statistik

WACC, som må antages at være væsentlig lavere som følge af fald i den risikofrie rente, som gør, at DCF-modellen giver en højere beregnet værdi af de materielle anlægsaktiver. På denne måde kan værdien nærme sig opkrævningsretten og derved give et lavere driftsresultat. Dette er en fin løsning til at præsentere så retvisende et billede af sine aktiviteter som muligt, men det er ikke årsregnskabsloven, som går ind og gør dette muligt. Det er derimod eksterne faktorer i form af renteniveau, som bruges til opgørelse af den risikofrie rente i WACC-beregningen, som gør, at beregningen af kapitalværdien kan nærme sig, hvad der menes at være en retvisende præsentation af selskabets værdi af de materielle anlægsaktiver.

Det modsigende i min vurdering af, at indregne de materielle anlægsaktiver til den historiske kostpris giver det mest retvisende billede er, at de afskrivninger, de medfører, ikke svarer til den indtægt, der genereres af opkrævningsretten. Derfor vil der ske et driftsmæssigt overskud, da opkrævningsretten er et gennemsnit af afskrivningerne for de opgjorte genanskaffelsesværdier og anskaffelsesværdier i POLKA. Specialets forståelse af et retvisende billede af resultatopgørelsen, hvor driften går i 0, da der ikke må tjenes penge, kan derfor ikke efterleves ved de nævnte metoder i analysen. Hvis der skulle genereres en afskrivning, som viser et retvisende billede i resultatopgørelse på baggrund af indregning af de materielle anlægsaktiver, skulle der indregnes til POLKA's opgjorte nedskrevne standardværdi. Standardværdien er et gennemsnit af anskaffelsesværdien og genanskaffelsesværdien. Der er ikke hjemmel i årsregnskabsloven til at indregne til standardværdi. Paradokset med at den retvisende præsentation i balancen og resultatopgørelse ikke bygger på de samme metoder for indregning opstår som følge af, at vandforsyningerne er underlagt streng offentlig regulering. Forsyningssekretariatet dikterer opkrævningsretten på baggrund af en beregning og ikke på baggrund af de faktiske forhold i virksomheden. Der er derfor ikke en direkte sammenhæng mellem de investeringer, der er foretaget, og den indtægt der opkræves og indregnes som omsætning i resultatopgørelsen. Derfor vil der opstå en situation, hvor vandforsyningernes princip omkring "Hvile-i-sig-selv" ikke kan afspejles ved indregning i resultatopgørelsen og balancen.

8.6 Diskussion af årsregnskabslovens rammer

For at vurdere hvorledes årsregnskabsloven er egnet til vandforsyningsvirksomhedernes indregning af materielle anlægsaktiver og de pengestrømme, der genereres på baggrund heraf, er det også vigtigt at se på udviklingen, siden åbningsbalancen blev opgjort i januar 2010.

Der er siden 2010 sket ændringer i reguleringen af indtægtsrammen. I 2010 var der en særskilt opkrævningsret til investeringer, kaldet anlægsomkostninger, som blev beregnet på baggrund af POLKA afskrivninger. Efter sidste ændring af reguleringen gældende fra 2017 er der nu en samlet indtægtsramme for driftsomkostninger, finansielle omkostninger og anlægsomkostninger⁶⁶. Det vurderes at principperne omkring indtægtsrammen er de samme som 2010, hvor der er fremtidige opkrævningsretter hos forbrugerne på baggrund af historiske investeringer.

Når det nu er vurderet, at principperne bag indtægtsrammen er de samme, som tilbage i 2010 er det relevant at se på årsregnskabslovens principper omkring omsætning og materielle anlægsaktiver. Dette er for at vurdere om reguleringen af vandforsyningerne er egnet til at passe ind under principperne i årsregnskabsloven.

Udgangspunktet for specialet er ifølge afgrænsningen, at der sker en fuld udnyttelse af opkrævningsretten. Det er en af de forhold, som også spiller meget ind på beregningen af en fremtidig pengestrøm. For eksempel, hvis der kun opkræves 80 % af indtægtsrammen, vil vandforsyningsvirksomhedens fremtidige pengestrømme være mindre end ved de gennemgåede eksempler og beregninger. Dette kan forekomme, hvis der kun er behov for 80 % af opkrævningsretten til at finansiere nye anlægsaktiver eller til forbedringer af de gamle anlæg. Hvis dette er tilfældet, vil en kapitalværdi give en endnu mindre værdi grundet den opkrævning der ligger til grund for fremtidige pengestrømme reduceret med 20%.

Ved at lave antagelsen af, at der kun er behov for 80 % fremtidige opkrævning vil der kunne argumenteres for, at der allerede ved anskaffelsen af et aktiv er indikationer på værdiforringelse efter fortolkningerne i årsregnskabsloven. Indikationen kommer af, at de fremtidige pengestrømme kun vil indbringe 80 % af den foretagne investering. Dette kan stille spørgsmålstegn ved, om man

⁶⁶ Punkt 7.2 i specialet

reelt i en kapitalværdiberegning kan antage, at de fremtidige opkrævningsretter svarer til nettoindbetalinger, som vedrører anlægsinvesteringen? Eller om de nettoindbetalinger, der fremtidig genereres, egentlig vedrører den nye investering? Vil der så være grundlag for at aktivere en investering? Dette vil diskuteres i nedenstående afsnit med henblik på, om årsregnskabslovens definitioner af indtægter, herunder omsætning, samt materielle anlægsaktiver egner sig til vandforsyningsbranchen. Til at analysere påstanden tages der udgangspunkt i årsregnskabslovens bestemmelser med tilhørende definitioner.

I specialet er der hele vejen igennem taget udgangspunkt i, at den fremtidige opkrævningsret, der er tilknyttet de historiske anlægsinvesteringer, er en indtægtsstrøm fra anlægsaktiverne. Indtægtsstrømmen bruges blandt andet til at beregne kapitalværdien, hvor der tages udgangspunkt i de fremtidige nettoindbetalinger, som aktivet forventes at indbringe. Denne betragtning er også gennemgående ved et notat af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen⁶⁷, nuværende Erhvervsstyrelse. Notatet behandler nogle af de samme problemstillinger, som er behandlet i dette speciale vedrørende måling og indregning af materielle anlægsaktiver samt nedskrivningsbehov til dagsværdi. Trods udgangspunktet for fortolkningen af opkrævningsretten i dette speciale samt fortolkningen i Erhvervs- og Selskabsstyrelsens notat, vil der sættes spørgsmålstejn ved, som beskrevet ovenfor, om der kan sættes lighedstegn mellem fremtidige nettoindbetalinger fra aktivet og fremtidige opkrævningsret hos forbrugerne?

Til at starte med henvises der til specialets afsnit omkring tilslutningsbidrag, punkt 8.4, hvor der tidligere er citeret ”Indtægter” i henhold til årsregnskabsloven. Det fremgår her, at indtægter er ”*Stigninger i økonomiske fordele*”. Ved at der foretages en investering i materielle anlægsaktiver, vil der fremadrettet være en økonomisk fordel, da det øger den fremtidige opkrævningsret. Derfor menes de fremtidige nettoindbetalinger at kunne henføres til aktivet. Det er ikke penge direkte i lommen, da der blot er tale om en ret til at opkræve hos forbrugerne, hvis der investeres tilsvarende i nye investeringer. Vandforsynings formål er at levere sikker forsyning af vand og/eller spildevandsafledning med god teknisk kvalitet. Der er derfor tale om en geninvesteringscyklus, hvor

⁶⁷ Regnskabsaflæggelse i forsyningsvirksomheder underlagt prisregulering, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, 18. maj 2011, Sag 2009-18-707

vandforsyningsselskabet konstant skal geninvestere i anlæg for at kunne udøve sit formål. På baggrund af formålet med forsyningen og det konstante behov for geninvestering vurderes det, at den fremtidige opkrævningsret kan anses for indtægter knyttet til anlægsinvesteringen.

Definitionen på et aktiv er ifølge årsregnskabsloven defineret som: *”Ressourcer, som er under virksomhedens kontrol som et resultat af tidligere begivenheder, og hvorfra fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde virksomheden.”* Da der ovenfor er vurderet, at fremtidige opkrævningsretter er indtægter, som kan henføres til anlægsinvesteringer, må det også antages, at ved omkostninger til ny- eller reinvesteringer på forsyningsnettet er tale om økonomiske fordele, der tilflyder virksomheden. Derfor er årsregnskabslovens definition på et aktiv også efterkommet ved indregning.

Det vurderes på baggrund af ovenstående analyse, at udgangspunktet for kravene til indregning af et aktiv er opfyldt, da der er tale om fremtidige økonomiske fordele, der tilkommer selskabet på baggrund af investeringen.

8.7 Analyse af offentliggjorte årsrapporter

Der er ovenfor analyseret og diskuteret, hvorledes årsregnskabslovens rammer kan passe ind i indregning af åbningsbalance. Det har givet anledning til en bred fortolkning af, hvordan der kan opgøres en dagsværdi af aktivet, hvilket antages at give meget forskellige regnskaber. Jeg vil for at understøtte denne antagelse nu indhente offentliggjorte regnskaber for at se, hvordan indregningen i praksis er sket i udvalgte regnskaber. Præsenterer disse regnskaber materielle anlægsaktiver således, at det giver et retvisende billede, som er sammenligneligt fra vandforsyning til vandforsyning?

Analysen vil tage udgangspunkt i balancen omkring 2010, hvor POLKA værdierne blev meldt ud. Herefter vil analysen undersøge den efterfølgende indregning, og hvordan balance og resultatopgørelse præsenteres for regnskabsbruger. Regnskaberne vil vurderes individuelt i forhold til det billede, det viser for omverdenen, samt sammenlignes for at vurdere, hvorledes årsregnskabslovens rammer har dannet et grundlag for sammenlignelige regnskaber. Ved vedtagelse af lov om

udskillelse af vandforsyninger til selskabsform var en af argumenter, at dette ville give mere sammenlignelige regnskaber⁶⁸. Derfor er dette relevant at undersøge.

Jeg har udvalgt fem vandforsyninger for at undersøge, hvorledes opgørelse af åbningsbalancen har påvirket regnskabsårene 2010-2014. Der er på baggrund af nøgletaloversigterne⁶⁹ taget udgangspunkt i resultat før skat og beregnet overskudsgraden⁷⁰ i forhold til omsætningen. Der er lavet korrektioner i forhold til, hvis der åbenlyst har været individuelle forhold i enkelte år. Analysen er lavet for at give en indikation af, hvorledes der kan skabes resultatdannelse, hvis der indregnes materielle anlægsaktiver, som er lavere end opkrævningsretten. Analysen er derfor ikke lavet for at give en præcis overskudsgrad korrigeret for samtlige forhold, som kan have påvirkning. Nedenstående oversigt er lavet på baggrund af nøgletaloversigt for 2014. Der er i de offentliggjorte regnskaber omkring 2010 set, hvilken værdi de materielle anlægsaktiver er målt til i forhold til POLKA⁷¹. Hvor der er lavet korrektioner ifølge nedenstående, er der set de enkelte offentliggjorte regnskaber.

	Resultat 2010-14	Omsætning 2010-14	Overskudsgrad	% af POLKA indregnet
	<i>mio. kr.</i>	<i>mio. kr.</i>		
Din Forsyning Spildevand (Esbjerg Spildevand)	238,8	798,3	29,9%	36,8%
Vestforsyning Spildevand A/S	72,0	426,1	16,9%	16,6%
Vandcenter Syd A/S	- 154,0	2.011,0	-7,7%	100%
HOFOR Vand København (KE Vand)	37,6	1.392,5	2,7%	100%
HOFOR Spildevand København (KE Afløb)	- 7,1	2.416,5	-0,3%	100%

Figur 16 – Kilde: egen tilvirkning

Forhold til Vestforsyning Spildevand

Rettelse af fundamentalfejl på 20 mio. kr indregnet direkte på EK, som korrigeres i resultatet

Forhold til HOFOR Vand København (Vand)

Ekstraordinær nedskrivning i 2014 på 180 mio

Der skete nedskrivning til POLKA værdier (ud over ca. 500 mio som der var uenighed om)

2010 medtages ikke til analyse, da resultatet er påvirket af ekstraordinær nedskrivninger til POLKA værdier

I oversigten, hvor analysen af hoved- og nøgletaloversigten er illustreret, ses det tydeligt, at der er stor forskel på resultaterne i de forskellige udvalgte vandforsyninger. I Din Forsyning Spildevand er der for perioden 2010-2014 en samlet overskudsgrad på 29,9 %, men hvor der i Vandcenter

⁶⁸ Fremgår af Punkt 7.2 i specialet

⁶⁹ Se Bilag 4 – Hoved- og nøgletaloversigter for regnskaber 2010-2014

⁷⁰ Resultat før skat / omsætning * 100 = overskudsgrad i procent

⁷¹ Er fundet på: <https://www.kfst.dk/vandtilsyn/%C3%B8konomiske-rammer/polka-til-brug-for-skatteberegning/>

Syd A/S er en negativ overskudsgrad på 7,7 %. I Din Forsyning Spildevands regnskab fra 2010 under regnskabspraksis fremgår det, at anlægsaktiverne til dels er ansat på baggrund af forventede fremtidige pengestrømme. Dette er i tråd med min vurdering af, hvordan de materielle anlægsaktiver kan opgøres i åbningsbalancen. Konsekvensen af indregningen er, at det kun er ca. 37 % af POLKA værdien, som indregnes i balancen. Derfor afskrives der systematisk mindre end ved en 100 % indregning af POLKA, hvorfor Din Forsyning Spildevand laver store overskud i perioden 2010-2014.

Det kan i oversigten ses, at HOFOR Spildevand København med en omsætning på over 2 mia. kr. laver et beskedent underskud på 7,1 mio. kr. Herimod giver Din Forsyning Spildevand et stort overskud på 238,8 mio. kr. ved kun at have en omsætning på 798 mio. kr. Men er dette ensbetydende med, at HOFOR har været dårligere til at drive vandforsyning end Din Forsyning? Ikke nødvendigvis, da den opgjorte værdi i åbningsbalancen har stor betydning for det resultat, der dannes. Det er ikke kun omsætningen og overskuddet, som er vigtigt at se på, hvis der skal skabes et grundlag at vurdere regnskabet på baggrund af. Omsætning eller resultat siger for eksempel ikke, hvilken takst der opkræves over for forbrugerne, eller hvilken teknisk kvalitet vandet har. Dette er også meget vigtige faktorer at se på, når det skal vurderes, hvordan vandforsyningen præsterer.

Vestforsyning Spildevand blev stiftet tidligere end 2010, og her er der opgjort en vurdering af den historiske kostpris. Der er ikke sket tilretning af de regnskabsmæssige værdier i perioden 2010-2014. Dette resulterer i, at der kun er sket indregning af ca. 17 % af den opkrævningsret, POLKA giver rettighed til. Derfor har Vestforsyning Spildevand også i perioden for 2010-2014 et overskud. Vandcenter Syd, HOFOR Vand og HOFOR Spildevand har indregnet de materielle anlægsaktiver i åbningsbalancen til 100 % af POLKA. Det er de tre vandforsyninger, som i analysen har den laveste overskudsgrad, og Vandcenter Syd og HOFOR Spildevand laver endda regnskabsmæssige underskud. På denne baggrund menes der at være en klar sammenhæng mellem værdierne der indregnes i åbningsbalancen og resultatdannelsen i de efterfølgende år. Jo højere værdi der indregnes, jo højere er de systematiske afskrivninger, som gør, at resultatet bliver mindre.

Et andet regnskab, jeg vil fremhæve i min analyse af, hvordan de materielle anlægsaktiver i praksis indregnes, er Egedal Spildevand A/S, som nu er en del af Novafos koncernen. Dette regnskab tager

jeg med for at understøtte min antagelse om, at der er bred fortolkning af årsregnskabslovens rammer i forhold til indregning og måling af materielle anlægsaktiver. Selskabet blev stiftet i 2009 med en materiel anlægsværdi svarende til ca. 26 % af POLKA⁷². Det fremgår af regnskabspraksis i regnskabet⁷³, at der er sket indregning af aktiver til kostpris, samt at der foretages nedskrivninger, hvis der er indikationer på værdifald. Nedskrivningen justeres, således der tages hensyn til et princip omkring ”hviler i sig selv”. Egedal Spildevand A/S har herefter et overskud efter skat på over 10 mio. kr. årligt⁷⁴ ind til 2015. I 2015 opskrives de materielle anlægsaktiver med 1.038 mio. kr.⁷⁵, således de materielle anlægsaktiver fra før 2010 nu svarer til POLKA⁷⁶. I 2015 leverer Egedal Spildevand A/S et regnskabsmæssigt underskud på 5,6 mio. kr. og i 2016 et underskud på 8 mio. kr. I 2017 indføres der et regnskabsprincip, som baseres på ”Hvile i sig selv”⁷⁷, som betyder at der årligt korrigeres en eventuel resultatdannelse i omsætningen. Således giver årets resultat efter korrektion altid 0 kr. Indførelsen af et regnskabsprincip, hvor der hvert år laves et 0 resultat, er ikke tidligere behandlet i specialet. Dette er en metode hvor årsregnskabslovens § 11, vedrørende at Årsregnskabet skal give et retvisende billede, anvendes. Resultatet giver 0, som også er en af grundtankerne bag specialets forståelse af en forsyningsvirksomhed. Den afledte effekt af at lave et 0 resultat hvert år er, at der kommer en akkumuleret modpost i balancen som over- eller underdækning.

Som det fremgår af ovenstående beskrivelse, har Egedal Spildevand A/S siden 2010 haft forskellige tolkninger af, hvordan resultatopgørelsen og balancen mest retvisende præsenteres i årsregnskabet. Jeg har lavet nedenstående illustration af udviklingen for at gøre det mere overskueligt at se udviklingen i årsregnskabet.

⁷² Se Balance - aktiver 2009 og uddrag fra POLKA i ” Bilag 5 – regnskabsuddrag Egedal Spildevand A/S” (406/1.555= 0,26)

⁷³ Bilag 5 - Uddrag af regnskabspraksis 2009

⁷⁴ Bilag 5 – Uddrag af Hoved- og nøgletal 2015-2011

⁷⁵ Bilag 5 – Uddrag ledelsesberetning opskrivning af materielle anlægsaktiver i året

⁷⁶ Bilag 5 – Uddrag regnskabspraksis 2015 ”Materielle anlægsaktiver”

⁷⁷ Bilag 5 – Uddrag regnskabspraksis 2017 ”Ændring af regnskabspraksis”

	<i>Opgørelse af åbningsbalance</i> 2009	<i>Opskrivning til 100 % POLKA</i> 2015	<i>"Hvile i sig selv" regnskabsprincip</i> 2017 ➔
Indregning af materielle anlægsaktiver	Indregnet til vurderet kostpris 26 % af POLKA	Indregnet til POLKA værdier	Indregnet til POLKA værdier
Anlægsværdis	400-500 mio.	ca. 1.500 mio.	ca. 1.500 mio.
Årlig resultatdannelse	Overskud 10 mio.	Underskud 5-8 mio.	0 resultat

Figur 17 – Kilde: egen tilvirkning

Af illustrationen fremgår det, at anlægsværdierne har været indregnet til henholdsvis 26 % af POLKA samt til 100 % af POLKA. Der er over en 1.000 mio. kr. i forskel til de forskellige indregninger. Den årlige resultatdannelse er svingende fra et overskud på 10 mio. kr. til et underskud på 5-8 mio. kr. og så til et fast 0 resultat. Med denne analyse vil jeg fremhæve den meget brede fortolkning, der har været af årsregnskabslovens rammer selv inden for det samme selskab over tid. Ved ovenstående analyse fremgår det, at det er svært for regnskabsbruger at få en forståelse for selskabets præstationer og aktiviteter på baggrund af det eksterne regnskab. Dette begrundes ved, at regnskabet er væsentlig påvirket af fortolkninger for, hvordan aktiviteterne i selskabet kan behandles i henhold til årsregnskabsloven.

Jeg har sammenholdt samtlige 10 offentliggjorte regnskaber for Egedal Spildevand A/S, nuværende Novafos Spildevand Egedal A/S, i perioden 2009 til 2018. Her fremgår det i ”Den uafhængige revisors erklæringer”, at konklusionen uden anmærkninger vedrørende indregning af materielle anlægsaktiver lyder: *”Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 20XX samt af resultatet af selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 20XX i overensstemmelse med årsregnskabsloven”*. Jeg vil med dette ikke prøve at skabe en mistillid til revisor eller kommentere, om jeg mener, der er sket korrekt indregning af aktiver og passiver. Mit formål er at understøtte min påstand om, at årsregnskabsloven har dannet grundlag for mange fortolkninger omkring opgørelse, indregning og måling af materielle anlægsaktiver. Dette gør det svært for regnskabsbruger at kunne vurdere selskabets aktiviteter ud fra det eksterne regnskab.

Ovenfor er der lavet analyse på baggrund af offentliggjorte regnskaber for vandforsyninger.

I indledningen til analyse af offentliggjorte regnskaber blev der antaget, at der i reglerne omkring indregning og måling af materielle anlægsaktiver kunne fortolkes bredt. Dette er understøttet af analysen ovenfor. Både den overordnede analyse af fem vandforsyningers overskudsgrad samt analysen af Egedal Spildevands regnskab viste, hvordan indregning af blandt andet materielle anlægsaktiver giver store udfordringer i vandforsyningsbranchen. Det er uoverskueligt for regnskabsbruger at foretage en sammenligning af de forskellige vandforsyninger. Dette belyses ved den brede fortolkning af metoderne for indregning og måling.

9 Analyse og sammenfatning

Indtil nu har jeg behandlet vandforsyningsselskabers overgang til årsregnskabsloven. Der er opnået en forståelse af vandforsyningsbranchen, og der er ved hjælp af interview med Claus Dalager identificeret tre væsentlige problemstillinger ved aflæggelse af et eksternt regnskab inden for årsregnskabslovens rammer. De tre problemstillinger er henholdsvis opgørelse, indregning og måling af vederlagsfri overdragelse af virksomhed, tilslutningsbidrag samt åbningsbalance ved overgang til årsregnskabsloven.

Jeg vil nu diskutere, om der er forhold, som gør, at årsregnskabsloven ikke altid giver et retvisende billede af problemstillinger inden for vandforsyningsbranchen. Hvorfor passer årsregnskabslovens rammer ikke til enhver virksomhed, og er der særlovgivning for vandforsyningsbranchen, der påvirker brugen af årsregnskabsloven? Diskussionen tager udgangspunkt i de tre problemstillinger, der er behandlet i specialet.

9.1 Sammenfatning - indregning af tilslutningsbidrag

Først vil jeg diskutere, hvorledes årsregnskabsloven egner sig til indregning af problemstilling nummer to omkring indregning af tilslutningsbidrag i henhold til at vise et retvisende billede. Jeg fandt frem til, at ud fra min vurdering af problemstillingen, at løsningen fandtes i den lovregulering, vandforsyninger er underlagt i form af den økonomisk ramme. Løsningen tager udgangspunkt i substansen bag, hvordan tilslutningsbidrag behandles i indtægtsrammen. Substansen er grundlæggende for, hvordan en indtægt bør indregnes, hvorfor løsningen her forekommer enkel. Hvis der periodiseres tilslutningsbidrag i indtægtsrammen, vil der fremover være periodiserede økonomiske ulemper de fremtidige år, da periodiseringen reducerer opkrævningsretten. Derfor bør der også ske en periodisering i regnskabet. Omvendt vurderes der ved direkte indtægtsførelse i indtægtsrammen også at skulle ske direkte indtægtsførelse i årsregnskabet.

Metoden for indregning af tilslutningsbidrag i reguleringsregnskabet er ikke en diskussion, der bør vedkomme aflæggelse af det eksterne regnskab. Herimod ligger diskussionen i, om tilslutningsbidragene kan indregnes i indtægtsrammen samtidig med, at der kan opkræves tilstrækkelig til at dække anlægsomkostninger, driftsomkostninger og finansielle omkostninger.

I interviewet med Claus Dalager beskriver han, at indregning af periodeafgrænsningspost af tilslutningsbidrag har givet udfordringer ved opgørelse af en åbningsbalance. Denne udfordring opstår ved, at der ikke er historiske data, der kan danne grundlag for opgørelsen af tidligere modtagne tilslutningsbidrag.

Da vandforsyningerne blev stiftet i selskabsform og underlagt regulering, var indtægtsrammen således sat op, at der skete direkte modregning i opkrævningsret til investeringer. Det er derfor på baggrund af min tidligere analyse min vurdering, at der ikke er grundlag for en periodisering af tilslutningsbidrag ved opgørelse af åbningsbalancen. Min vurdering er bygget på, at substansen bag indtægten i form af opkrævningen understøtter direkte indregning i omsætning. Der er i punkt 8.4.1 argumenteret for de betragtninger der kan være ved, at der skal periodiseres tilslutningsbidrag trods at det ikke periodiseres i reguleringsregnskabet. Disse betragtninger kan bruges til at periodisere i henhold til årsregnskabsloven, men vurderes ikke retvisende ud fra specialets forståelse af det retvisende billede.

I 2017 blev metoden for beregning af indtægtsrammen ændret således, at der blev åbnet op for muligheden for at periodisere tilslutningsbidrag i indtægtsrammen. Dette er vigtigt i forhold til, at det først er, når der vælges periodisering i indtægtsrammen, at vandforsyningen har fremtidige økonomiske ulemper forbundet hermed i form af begrænsning i opkrævningsretten. Hvis der vælges periodisering af tilslutningsbidrag i indtægtsrammen, vil det kun vedrøre tilslutningsbidrag fremadrettet og ikke historiske tilslutningsbidrag. Det er derfor min vurdering, at der ikke skal opgøres en historisk periodisering og rettelse af regnskabspraksis i regnskabet. Indregning og måling af indtægter i årsregnskabsloven går hovedsageligt på, hvad der er substansen bag begivenheden. Der er ikke tale om en fast valgt metode for indregning og måling i Årsrapporten. Det er derfor ikke en ændring af regnskabspraksis, at der nu periodiseres, men at forholdene for indregningen har ændret sig, hvorfor der nu udelukkende skal periodiseres fremtidige tilslutningsbidrag. Dette har betydning for, om der eventuelt bør opgøres en historisk periodisering eller ikke. Som vurderet skal der ikke opgøres en historisk periodiseringspost på passiverne, da substansen for de historiske tilslutningsbidrag har været, at der ikke bør periodiseres.

Analysen og diskussionen af indregning af tilslutningsbidraget har resulteret i et reelt løsningsforslag, som vurderes at give et retvisende billede. Det er derfor min vurdering, at årsregnskabslovens rammer egner sig i forhold til behandling af tilslutningsbidrag. Det at argumentere for substansen bag indtægten, tilslutningsbidraget, har kunne givet forskellige metoder for indregning, som tidligere er behandlet. Min analyse i specialet bygger på en uddybende analyse af den særlovgivning, vandforsyninger er underlagt. Ved behandling af tilslutningsbidrag, som ikke svarer til mit løsningsforslag, har efter min vurdering resulteret i mindre retvisende indregninger i regnskabet. Dette i form af, at der er opgjort en periodeafgrænsningspost som passiv, hvor der ikke har været en reel fremtidig økonomisk ulempe forbundet hermed.

9.2 Sammenfatning - indregning af vederlagsfri overdragelse af aktiviteter

Nummer to problemstilling, jeg har behandlet i specialet, som vedrører tilslutningsbidrag, og der er behandlet i forrige afsnit, har ikke givet udfordringer i forhold til, om årsregnskabsloven er

egnet til vandforsyningsbranchen. Dette er modsætningsvis den første og den tredje problemstilling, jeg har behandlet i specialet. Den første og tredje problemstilling omhandler henholdsvis overtagelse af eksisterende vandforsyningsaktiviteter vederlagsfrit og opgørelse af åbningsbalance ved overgang til selskabsform. Ved disse problemstillinger vil opgørelse, indregning og måling af de materielle anlægsaktiver give udfordringer, som nu vil analyseres og diskuteres på baggrund af tidligere analyse.

Den første problemstilling, der er analyseret og vurderet i forhold til retvisende billede, var vederlagsfri overdragelse af mindre vandværker. Der blev præsenteret fire løsningsforslag inden for årsregnskabslovens rammer, hvor ingen af dem vurderes at kunne give et fuldstændigt retvisende billede af begivenheden. Den overdragede virksomhed bør indregnes efter sammenlægningsmetodens regler om bogførte værdier, hvis der skulle præsenteres et retvisende billede af begivenheden. Årsregnskabsloven ligger op til en værdibaseret tilgang til overtagelse af en ekstern virksomhed. Her er der tale om, at der skal ske omregning af de materielle anlægsaktiver til dagsværdi, som her er kapitalværdien, da der ikke findes et aktivt marked for handlen.

Ved indregning til kapitalværdi sker der en beregning af ”badwill”, som direkte ifølge årsregnskabsloven indregnes over resultatopgørelsen. Dette er gældende lov fra 2015, hvor der tidligere var mulighed for at overdrage aktiviteter til kostpris, der ikke blev omregnet til dagsværdi i overtagelsesbalancen. Herefter var det muligt at opskrive anlæggene direkte over egenkapitalen, således der ikke skete en uhensigtsmæssig indregning i resultatopgørelsen. Ved samtlige fire løsningsforslag skete der i sidste ende en kapitalværdiberegning, som ikke er vurderet at give et 100 % retvisende billede af anlægsaktiverne. Dette skyldes, at kapitalværdien baseredes på, at investeringerne kræver et vist afkast, hvilket ikke er en mulighed i vandforsyningsbranchen.

Opjusteringen af anlægsaktiver, om det er til de bogførte værdier ifølge sammenlægningsmetoden, eller om det er ved dagsværdiberegning, sker som følge af, at trods der vederlagsfrit overdrages anlægsaktiver, vurderes der at være en reel værdi af aktiverne. Men hvorfor er forbrugerne i det ”sælgende” vandværk villig til at overdrage egentlige anlægsværdier vederlagsfrit? Anlægsaktiverne har en værdi, da de giver fremtidige økonomiske fordele i form af en opkrævningsret hos forbrugerne. Denne opkrævningsret kan kun opretholdes, hvis der foretages nye investeringer.

Derfor vil der ikke skabes et langsigtet likviditetsoverskud på de overtagede anlægsaktiver. Derfor kan der ikke betales likvide midler ved at reducere bankbeholdningen eller at gældsætte selskabet, da det ikke er muligt på langt sigt at få et likviditetsmæssigt overskud, der modsvarer investeringen. Investeringen skaber en fri pengestrøm i form af fremtidige nettoindbetalinger, men nettoindbetalingerne skal reinvesteres i nye anlæg, hvorfor der ikke skabes et likvidt overskud. På denne baggrund vurderes det at kunne handles anlægsaktiver vederlagsfri. Dette bevidner også om, at det ikke er retvisende at præsentere anlægsaktiver til dagsværdi i en balance, når der ikke i branchen er en opfattelse af, at anlægsaktiver præsenterer en afkastbaseret værdi i regnskabet. Anlægsaktiverne bør for interessenterne herimod præsenteres på baggrund af den historiske kostpris fratrukket afskrivninger, som viser, hvad der er givet for anlægsaktiverne, og hvilken værdi de på tidspunktet er afskrevet til.

9.3 Sammenfatning - indregning af materielle anlægsaktiver i åbningsbalance

Den tredje og sidste problemstilling jeg har behandlet i specialet, er udfordringer ved indregning og måling af åbningsbalance, da vandforsyningsbranchen blev udskilt til selskabsform. Min analyse af årsregnskabslovens bestemmelser er endt ud i, at der kan indregnes materielle anlægsaktiver i åbningsbalancen til en beregnet kapitalværdi. Der var en mulighed for at anvende regler omkring sammenlægningsmetoden og herunder bruge bogførte værdier, men denne blev undermineret af Selskabslovens bestemmelser omkring vurderingsberetning af aktiver. Når der beregnes en kapitalværdi med anvendelse af en DCF-model, er der fokus på det afkast, som et aktiv kan generere. Jeg har i specialet argumenteret for, at det risikoelement, der ligges ind i beregningen af diskonteringsrenten, reduceres til et minimum. Dette giver dog stadig en lav værdi af aktiverne, da der er tale om diskonteret pengestrømme langt ude i fremtiden. Beregningen ender derfor ud i, at der foretages en nedskrivning af anlægsaktiverne i åbningsbalancen i forhold til, hvis der blev indregnet til en pålidelig opgjort bogført værdi.

Ved indregning af de materielle anlægsaktiver til dagsværdi sker der løbende et regnskabsmæssigt overskud som følge af, at de systematiske afskrivninger på anlæggene er mindre end den aktuelle

opkrævningsret. Det regnskabsmæssige resultat er et udfald af, at der ved indregning af de materielle anlægsaktiver er en værdibaseret tilgang som gør, at anlæg forventes at lave overskud. Dette er efter min bedste overbevisning ikke retvisende inden for vandforsyningsbranchen, da denne bygger på, at der ikke kan opkræves mere, end der er udgifter for.

Ved beregning af en diskonteringsrente har den risikofrie rente en stor påvirkning. Ved at renteniveauet siden 2010 på ca. 2,9 % for en 10-årig statsobligation er faldet til omkring 0 % i 2019, vil en opdateret DCF-beregning give en væsentlig højere værdi i 2019. Derfor kan en dagsværdi tilnærmelsesvis beregnes til niveauet for den bogførte værdi, hvis denne kunne opgøres pålideligt. At markedsmæssige forhold gør det muligt for en vandforsyning at opskrive til en anlægsværdi, som afspejler den reelle værdi i forhold til et retvisende billede, vurderes dog ikke at gøre årsregnskabsloven mere egnet for branchen. Dette er blot et øjebliksbillede af markedet, som gør, at værdien kan tilpasses.

9.4 Sammenfatning - årsregnskabslovens rammer i vandforsyningsbranchen

Ved ovenstående analyse og sammenfatning af problemstillingerne omkring indregning af de materielle anlægsaktiver kan det slås fast, at det kan give nogle udfordringer ved brug af årsregnskabsloven. Det er ifølge min analyse vanskeligt at præsentere en retvisende balance og resultatopgørelse ved brug af en værdibaseret tilgang.

Årsregnskabsloven tilstræber sig i højere og højere grad et værdibaseret regnskab. Dette fremgår tydeligt af lovbemærkningerne fra 2001 til årsregnskabslovens §§ 11 og 12. Årsregnskabslovens §§ 11 og 12 indeholder henholdsvis generalklausulen omkring, at regnskabet skal give et retvisende billede og kvalitetskrav til regnskabet.

Det værdibaserede regnskab er et opgør, men den tidligere mere forsigtige tilgang, som var det transaktionsbaserede regnskab. Ved at tilstræbe et mere værdibaseret regnskab menes der i lovbemærkningerne til årsregnskabsloven, at det giver større værdi for regnskabsbruger.

Indregning af åbningsbalancen i forsyningsbranchen har skabt forvirring, og hverken resultatopgørelsen eller aktiverne kan sammenlignes mellem de forskellige vandforsyningsselskaber. Det er

derfor tilnærmelsesvis umuligt for regnskabsbrugere at sammenligne de forskellige vandforsyningsregnskaber. Årsregnskabsloven har givet vandforsyningerne samme lovgrundlag at aflægge regnskab efter, men med en værdibaseret regulering af åbningsbalance og overtagelsesbalance sker indregningen ikke på baggrund af de samme forudsætninger. Værdireguleringer til dagsværdi afhænger af væsentlige eksterne faktorer, som er forbundet med meget usikkerhed. Derfor vil værdireguleringer som følge af, at der forsøges at opnå en dagsværdi af et aktiv blive præsenteret på vidt forskellige måder ved aflæggelse af eksterne regnskab i vandforsyningsbranchen. Dette er vist i min analyse, ved at jeg har sammenholdt offentliggjorte regnskaber for forskellige vandforsyninger. Sammenholdelsen viser, at værdien opgjort i åbningsbalancen har stor påvirkning på den fremtidige resultatdannelse. Dette som følger af, at jo lavere værdi de materielle anlægsaktiver indregnes til, jo lavere er de systematiske afskrivninger, og derved vil årets resultat være højere.

Det reguleringsmæssige lovgrundlag, som vandforsyninger er underlagt, er baseret på, at de udgifter en vandforsyning har, kan opkræves hos forbrugerne. Derfor giver det heller ikke mening at se på en afkastbaseret værdi af aktiver, når samtlige udgifter til investeringer, drift, vedligehold og finansiering mv. kan dækkes af forbrugerne. Dette dog med det forbehold, at opkrævningerne holdes inden for den økonomiske ramme.

Det vurderes derfor, at der, hvor årsregnskabsloven fortsat regulerer selskaberne i forhold til et transaktionsbaseret regnskab, egner rammerne for årsregnskabsloven til forsyningsvirksomheder. Dette er lovbestemmelser som for eksempel først indregning af anlægsaktiver, hvor der sker indregning til kostpris.

Ved indregningen af kostpris for anlægsaktiver kan der afskrives kontinuerligt over tid uden værdiudsving. Der er en opkrævningsret til anlægsomkostningerne, som svarer til afskrivningerne. Dette vil sige, at når aktiverne fra åbningsbalance og eventuel overtagelsesbalance er fuldt ud afskrevet, vil der udelukkende være indregnet begivenheder på baggrund af en transaktionsbaseret tilgang. Der skal ved de nuværende regler i årsregnskabsloven kun nedskrives, hvis der er indikationer på værdiforringelse. Hvis der i fremtiden opkræves fuldt ud i forhold til den økonomiske ramme, vil indtægterne svare til de afskrivninger, der er forbundet med investeringerne. Derfor vil der ikke være et regnskabsmæssigt underskud og derved ikke indikationer på værdiforringelse ved

indregning og måling af materielle anlægsaktiver. Dette på baggrund af at der opkræves hos forbrugerne til at foretage de nødvendige ny- og reinvesteringer for at opretholde ledningsnettet og øvrige anlæg. Der er dog lang udsigt til, at samtlige anlæg er indregnet udelukkende ved den transaktionsbaserede tilgang, da nogle anlæg afskrives over op til 100 år, og åbningsbalancen blev senest lavet i 2010. Meget kan ske i perioden, inden åbningsbalancen og eventuel overtagelsesbalance er fuldt udskrevet. Med en Årsregnskabslov, der tilstræber sig en mere værdibaseret tilgang, er det ikke sikkert, at årsregnskabslovens rammer vil kunne vise et retvisende sammenligneligt billede af balancen og resultatopgørelsen i de forskellige forsyningsvirksomheder i fremtiden.

9.5 Diskussion af alternativ rapporteringsform til årsregnskabsloven

Specialets problemformulering lyder, om årsregnskabsloven egner sig til vandforsyninger. Der er igennem specialet redegjort for vandforsyninger, analyseret problemstillinger og diskuteret, om årsregnskabsloven giver gode anvendelige rammer til at kunne afspejle et retvisende billede af begivenheder og transaktioner. Det er vurderet, at årsregnskabsloven ikke giver gode rammer til at præsentere et retvisende billede, og de offentliggjorte eksterne regnskaber giver ikke et sammenligneligt grundlag for vurdering i vandsektoren. Men hvad kunne alternativet til årsregnskabsloven være, som ville kunne give et bedre indblik i vandforsyningsvirksomhedens finansielle stilling over for forbrugerne, kommunen og de offentlige myndigheder? Dette vil jeg nu forsøge at besvare ud fra min egen vurdering og forståelse af vandforsyningssektoren. Diskussionen bygger på min forståelse af en vandforsyning opnået igennem specialet sat op imod det informationsbehov, regnskabsbrugerne vurderes at have.

I Konkurrencestyrelsens redegørelse fra 2003 og i lovbemærkningerne til "*Lov om vandsektorens organisering og økonomiske forhold*" fremgår det, at formålet med at indføre årsregnskabsloven blandt andet er at give en fælles metode for opgørelse af omkostninger, at skabe gennemsigelighed i sektoren samt at skabe sammenlignelige regnskaber. For at disse mål kan indfries uden at skabe

et unødigt krav om at udarbejde ekstern årsrapport i henhold til årsregnskabsloven samt overgang til skattepligt, kunne forsyningsvirksomheden fortsat administreres som en del af kommunen.

For at imødekomme målet omkring en fælles opgørelse af omkostninger kunne Årsregnskabslovens grundlæggende forudsætninger i § 13 indføres. Her er der en række positive forhold i Årsregnskabsloven. Dette er for eksempel periodisering, som gør, at der ikke kun sker registrering af de faktiske udgifter/indtægter, men også de udgifter/indtægter der vil være i fremtiden på baggrund af det pågældende regnskabsår. Det vurderes tilmed, at en opsætning af balance og en form for resultatopgørelse vil give god mening. Det er en god viden overfor interessenterne, hvor mange midler der er bundet i anlægsaktiver, og hvor meget disse afskrives (værdiforringes) med årligt. Det er væsentlig viden, om der graves store mængder ledning op, som ikke har udnyttet sin fulde brugstid. Hvis der, trods mit forslag til en løsning, hvor vandforsyningen ligger i kommunen, er skattepligt, vil det give god mening at indregne en udskudt skat og vise værdiregulering heraf. Derfor vil der i bund og grund være mange positive præsentationer, som kan dannes på baggrund af rammerne i årsregnskabsloven.

Der hvor årsregnskabslovens rammer giver et misvisende billede efter min analyse i specialet, er hvor der er forskellige fortolkninger omkring indregninger og målinger. Her særligt omkring tilslutningsbidrag og åbningsbalance for materielle anlægsaktiver. Jeg foreslår, at tilslutningsbidrag indregnes på samme vis, som mit speciale ligger op til, hvor det er reguleringsregnskabet, der bestemmer, om der skal periodiseres eller ej. I forhold til indregning af materielle anlægsaktiver mener jeg, at det mest retvisende billede overfor en regnskabsbruger er den historiske faktiske kostpris. Da data ikke er til rådighed for at opgøre denne, er mit løsningsforslag, at alle vandforsyninger indregner POLKA standardværdien i anlægsaktivet. Dette da det giver et sammenligneligt grundlag at afskrive på trods af, at det ikke er faktiske forhold. Jeg foreslår, at afskrivningerne opdeles i to kategorier: "Afskrivninger efter POLKA" og "Afskrivninger på anskaffelser efter 2010". På denne måde præsenteres det klart over for regnskabsbruger, hvordan afskrivningerne er sammensat af forskellige metoder for indregning.

For at give den bedste præsentation over for regnskabsbruger foreslår jeg, at der laves en økonomisk opgørelse, som skal modsvare årsregnskabslovens resultatopgørelse. Den økonomiske opgø-

relse bør præsentere et reguleringsmæssigt resultat, som har en likvidbaseret tilgang⁷⁸ samt et økonomisk resultat, hvor der reguleres med afskrivninger, skat, tab på afgang mv. En sådan opgørelse kan præsenteres på følgende vis⁷⁹:

Økonomisk opgørelse af YYY kommunes vandforsyning			
		Reguleringsmæssigt- resultat	Økonomisk- resultat
		20XX	20XX
		TDKK	TDKK
	Optrækningsbidrag	450.000	450.000
	Tilslutningsbidrag	20.000	20.000
	Over-/underdækning		5.000
	Omsætning i alt	470.000	475.000
	Produktionsomkostninger	190.000	190.000
	Distributionsomkostninger	5.000	5.000
	Administrationsomkostninger	35.000	35.000
	Finansielle omkostninger	10.000	10.000
	Afskrivninger efter POLKA	-	250.000
	Afskrivninger efter 2010	-	10.000
	Tab på kasseret anlæg	-	5.000
	Årets udskudt skat	-	- 6.600
	Omkostninger i alt	240.000	498.400
	Investeringer	240.000	
	Aktivitetens likviditetstræk	- 10.000	
	Låneoptag	50.000	
	Afdrag på lån	- 45.000	
	Finansierings likviditetstræk	5.000	
	Resultat	- 5.000	- 23.400
	Afsat over-/underdækning	5.000	

Figur 18 – Kilde: egen tilvirkning

Her fremgår mit forslag til en økonomisk opgørelse, som jeg mener giver en større værdi for regnskabsbrugere i forhold til deres informationsbehov.

Anderledes fra en resultatopgørelse efter årsregnskabsloven er særligt, at investeringer og udvikling i gældsforholdene kommer med i den primære opgørelse. Dette giver større kvalitet i opgørelsen, da dette er vigtige faktorer, der spiller ind på det årlige behov for opkrævninger hos forbrugerne.

Det reguleringsmæssige resultat reguleres i over-/underdækning, da et over- eller underskud kan opkræves i efterfølgende år hos forbrugerne.

Det økonomiske resultat er korrigeret, så det svarer til resultatopgørelse efter årsregnskabsloven. Forskellen er her, at alle vandforsyninger har samme udgangspunkt i POLKA for at foretage afskrivninger. Dette i stedet for mange forskellige fortolkninger for, hvordan anlægsværdien kan opgøres, og hvilken værdi der indregnes.

Ud over ovenstående præsentation mener jeg, at der skal oplyses omkring udvikling af tariffer og kvalitative oplysninger omkring vandets kvalitet mv.

⁷⁸ Med forbehold for periodiseret indtægter og udgifter.

⁷⁹ Fiktive tal indsat

Ovenstående økonomiske opgørelse ville i de fleste tilfælde kunne udledes af en Årsrapport med en pengestrømsopgørelse. Det vurderes dog ikke hensigtsmæssigt, at en almindelig forbruger har behov for et udvidet regnskabskendskab for, at kunne vurdere den finansielle stilling i vandforsyningen. Herudover er det ikke alle regnskabsklasse, som er omfattet af aflæggelse af pengestrømsopgørelse.

Den fælles ramme for opgørelse af omkostninger i vandsektoren, som ønskes, kan opnås ved at indføre nogle af årsregnskabslovens principper. Dette i sammenhæng med at præsentere oplysninger på ovenstående vis og give yderligere oplysninger, omkring vandets kvalitet og tariffer, giver regnskabsbrugere en meget bedre forståelse af vandforsyningens finansielle stilling. En opgørelse af balancen kan opsættes på samme vis, som ved årsregnskabslovens skemakrav.

Ved at offentliggøre denne økonomiske præsentation, kan det skabe gennemsækelighed i sektoren og der aflægges sammenlignelige regnskaber.

10 Konklusion

I dette speciale har jeg analyseret forskellige regnskabsmæssige problemstillinger, som er opstået ved, at vandforsyninger skal aflægge regnskab i henhold til årsregnskabslovens principper. Analysen af problemstillingerne har dannet grundlag for en vurdering af, om årsregnskabslovens principper for aflæggelse af et eksternt regnskab er egnet for en vandforsyning, som er underlagt et ”hvile-i-sig-selv” princip.

Til at analysere de identificerede problemstillinger har mit udgangspunkt været rammerne inden for årsregnskabsloven med de tilhørende lovbemærkninger samt særlovgivningen, vandsektoren er underlagt. Der har primært været fokus på indregning af de materielle anlægsaktiver. Det er tilfældet, da dette er den største post i vandforsyninger, og opgørelsen af anlæggene rummer en vis usikkerhed i forhold til tilstedeværelse, fuldstændighed og værdiansættelse. For at verificere mine antagelser omkring indregning af materielle anlægsaktiver har jeg sammenlignet offentliggjorte regnskaber for forskellige vandforsyninger.

Jeg har i specialet fundet frem til, at lovgivningsmagten tilstræber, at regnskaber fremstår mere og mere værdibaseret og særligt med henblik på, at begivenheder indregnes og måles til dagsværdi. Specialet analyserer og diskuterer opgørelse af åbningsbalance og overtagelse af virksomheder, som typisk indregnes og måles til dagsværdi. Dette er historiske begivenheder, som har en væsentlig påvirkning på, hvordan de eksterne regnskaber præsenteres for regnskabsbruger. Dagsværdi-opgørelsen af de materielle anlægsaktiver har givet anledning til en bred fortolkning blandt de forskellige vandforsyninger og deres revisorer og/eller rådgivere. Dette betyder, at der er sket flere forskellige metoder for, hvordan dagsværdien opgøres. Konsekvensen heraf er, at regnskaberne ikke er sammenlignelige. Herudover har det ensrettede krav om at anvende årsregnskabslovens principper skabt forskellige metoder til opgørelse af begivenheder, når der opgøres en dagsværdi. Derfor egner bestemmelserne i årsregnskabsloven sig ikke til vandforsyninger, når den tilstræber sig et værdibaseret regnskab.

I specialet har jeg som beskrevet ovenfor fundet frem til, at en værdibaseret tilgang ved aflæggelse af eksternt regnskab ikke giver et retvisende og sammenligneligt grundlag for regnskabsbrugere at vurdere regnskabet på. Men hvilken tilgang illustrerer i stedet for et retvisende billede over for regnskabsbruger?

Regnskabsbrugere for vandforsyningen er typisk forbrugerne, der benytter sig af leveringen af forsyningsydelsen, kommunen og det offentlige. Formålet for vandforsyningen er at levere god kvalitet til en lav pris. Herudover er der streng offentlig regulering, som begrænser vandforsyningen i at skabe et afkast af investeringer. Derfor er der ikke investorer bag vandforsyningen, der lukrativt har investeret for at lave et afkast, men det er kommunen, der har forsyningspligten, og det skal kunne løbe rundt. Derfor vurderes det retvisende billede for regnskabsbrugere, forbrugerne og myndighederne at få præsenteret et eksternt regnskab, der afspejler de indtægter og udgifter, der er forbundet med at drive vandforsyning. Dette er en transaktionsbaseret tilgang. Årsregnskabsloven danner derfor grundlag for at give et retvisende billede, hvor lovgivning er lavet på baggrund af en transaktionsbaseret tankegang.

Trods udviklingen til et mere værdibaseret regnskab bygger stadig mange bestemmelser i årsregnskabsloven på en transaktionsbaseret tilgang. Dette er gældende for første indregning af aktiver og forpligtelser. Derfor vil samtlige investeringer i anlægsaktiver foretaget efter overgangen til årsregnskabsloven kunne indregnes til historisk kostpris. Dette under forudsætning af, at der ikke er indikationer på værdiforringelse. Betydningen heraf er, at der i fremtiden, når de aktiver, der er målt til dagsværdi, er fuldt afskrevet, så kan der præsenteres et mere retvisende og sammenligneligt eksternt regnskab. Dette betyder dog, at det først er om mange år, når åbningsbalancen er fuldt ud afskrevet, at der kan præsenteres et mere retvisende og sammenligneligt eksternt regnskab. Dette med det forbehold, at der ikke sker ændringer i lovgivningen, som den er nu.

Mit forslag til en alternativ rapportering af vandforsyningers finansielle stilling, er en kombination af rammerne i årsregnskabsloven samt et reguleringsregnskab. På denne måde kan vandforsyninger præsentere en mere relevant opgørelse af den finansielle stilling. Opgørelsen tager større hensyn til regnskabsbrugers informationsbehov. Der bør laves fælles praksis for, hvordan anlægsaktiver anskaffet før 2010 indregnes, hvor jeg mener at POLKA kan give et sammenligneligt grundlag. POLKA giver ikke et komplet retvisende billede, men bygger på en ens metode for opgørelse

af anlæg for hele sektoren. Der bør ikke nedskrives på anlægsaktiver eller ske korrektioner til en dagsværdi for at fremme et værdibaseret regnskab, da dette kan bevirke, at regnskaberne ikke længere er sammenlignelige. Tilmed bør rapporteringen indeholde oplysninger omkring tariffer, antal kunder og kvalitet af vandet, som relevante informationer for regnskabsbruger. En rapportering af den finansielle stilling, som beskrevet i dette afsnit, vurderes at kunne efterkomme det oprindelige formål med at lade vandforsyninger overgå til årsregnskabsloven. Formålet var blandt andet at skabe mere gennemsigtighed i sektoren, sammenlignelige regnskaber samt en ens måde, at opgøre omkostninger på.

11 Litteraturliste

11.1 Artikler mv.

DANVA – 2018 vand i tal

Konkurrenceredegørelse 2003, af konkurrencestyrelsen, Layout og grafisk produktion Schultz Grafisk A/S

Analyse af forrentning og investering i vandsektoren, af Copenhagen Economics og NIRAS på vegne af Energi-, Forsyning- og Klimaministeriet, 14. juni 2018

Udtalelse om forholdet mellem bestemmelserne om virksomhedssammenslutninger i årsregnskabsloven og IFRS (IFRS3), Erhvervsstyrelsen, Marts 2018

Overholdelse af økonomiske rammer – Sådan foretager vi kontrol med overholdelse af økonomiske rammer, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Forsyningssekretariatet

Vejledning til udarbejdelse af reguleringsmæssig åbningsbalance, Forsyningssekretariatet, 17. februar 2010

Værdiansættelse af virksomheder, PwC, Februar 2016 (<https://www.pwc.dk/da/publikationer/2016/prisfastsaettelse-paa-aktiemarkedet.pdf>)

Regnskabsaflæggelse i forsyningsvirksomheder underlagt prisregulering, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, 18. maj 2011

Indsigt i årsregnskabsloven, EY's, praktiske guide til forståelse af loven, 5. udgave 2018/19

11.2 Hjemmesider

Miljøstyrelsen – www.mst.dk

Lovsamlinger - www.retsinformation.dk

Danmarks statistik – www.dst.dk

Konkurrence og Forbrugerstyrelsen, forsyningssekretariatet – www.kfst.dk

Indhentelse af regnskaber – www.cvr.dk

SKAT – www.skat.dk

11.3 Lovsamlinger

Vandforsyningsloven

Vandsektorloven

Årsregnskabsloven

- Lovbemærkninger til lovforslag i årsregnskabsloven

Lov om vandsektorens organisering og økonomiske forhold

- Herunder lovbemærkninger til lovforslaget

Bekendtgørelse af lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber

Selskabsloven

Selskabsskatteloven

Bekendtgørelse om økonomiske rammer for vandselskaber

11.4 Bøger

Regnskabsanalyse og værdiansættelse – en praktisk tilgang, af Ole Sørensen, 4. udgave

Interview – Det kvalitative forskningsinterview som håndværk, af Steinar Kvale og Svend Brinkmann, 3. udgave, Hans Reitzels Forlag

12 Bilag

12.1 Bilag 1 – transskriberet interview

T: godt – første spørgsmål jeg har til dig, Claus, er – hvad er din baggrund inden for forsyningsbranchen?

C: Jamen jeg har arbejdet med energiforsyningen siden 1994, hvor jeg startede med og primært være revisor for elselskaber, blandt andet i midtkraft, som lå her i Aarhus og kort efter elkraft som blev fusioneret sammen med den sjællandske padent til energinet.dk. Og så har jeg efter og sideløbende med det arbejdet med transmissionsnet og så varme, vand, spildevand, affald, gas – sådan set alle forsyningsarter undtagen olie. Og har de seneste år gjort det stort set 100% af min tid.

T: ja – øhm – kan du nævne nogle vand og spildevandsvirksomheder du tidligere har arbejdet med?

C: ja – det kan jeg – øh – Thisted vand, Hjørring vandselskab, Skive vand, Vesthimmerlands vand, Rebild, Aarhus vand, Skanderborg forsyning, Skanderborg vand og spildevand, Herning vand, Odder spildevand, Tønder forsyning, Vejen forsyning, Esbjerg forsyning, Varde forsyning, Bornholms forsyning, Verdo koncernen.

T: Så du har været godt omkring kan man sige

C: Ja – kan man sige – og så nogle private vandværker os – ovas, Haderslev forsyning – ja der er en række.

T: I 2010 havde de en bagkandt for, hvornår de skulle ud i et særskilt selskab, de her vand og spildevands selskaber, som tidligere lå inde i kommunen. Har du assisteret nogle forsyningen med den overgang fra kommunalt selskab til årsregnskabslovens rammer?

C: Jah – dem har jeg nok lavet en 20 stykker af.

T: 20 stykker af, ja – så det er bred erfaring der.

C: 25 stykker – ja. Og det er egentlig helt tilbage, de første lavede vi i 2007. F.eks. Hjørring Vandselskab lavede vi i 2007 og Esbjerg og Aarhus erindrer jeg vi lavede i 2009 og nogle af dem lavede vi lidt før det blev et lovkrav i 2010. Jeg tror også Brønderslev og Svendborg, Skive blev stiftet også før 2010.

T: ja – godt – altså for mig er en forsyningsvirksomhed, når vi snakker de her vand- og spildevandsværker inden for det offentlige, så er det her en offentlig virksomhed, som er underlagt nogle meget strenge lov-mæssige krav og rammer. Hvad er det for nogle forhold der gør, at en forsyningsvirksomhed er anderledes for dig, altså i forhold til øvrige virksomheder, altså i forhold til årsregnskabsloven – hvorfor er det her noget specielt.

C: Altså hovedparten, altså en del af dem er jo offentlig virksomhed, der er jo også nogle af dem som er private i form af amba. Alle spildevands selskaber er offentlige aktieselskaber mens vand kan være amba eller selvejende institutioner. Altså de behøves ikke være kommunale, men de har jo alle sammen en almen interesse, da de jo har borgere, indbyggere som kunder enten med at modtage eller levere ydelser til. Det der sådan er den største udfordring var da man kom fra et – især når vi snakker de kommunale – man kom jo fra et system, hvor man havde brugt de kommunale regler, altså i udgiftsregnskabet som kommunerne kørte med, hvor man udgiftsfører når man anskaffer aktiverne. Det vil sige man som udgangspunkt ikke havde nogen balance for de her aktiver. Så udfordringen kom i at kommunen godt nok ved siden af deres almindelige regnskab havde et omkostningsregnskab. Det lå sådan lidt nede i skrivebordsskufferne i økonomiafdelingen. Det var noget der var krav om at de havde, men det var ikke noget der som sådan var fokus på eller nogen der interesserede sig for. Så udfordringen kom da man skulle lave åbningsbalance – man havde sådan set ikke havde nogen værdiansættelse af alle de her aktiver. Så der var både problemer og udfordringer med tilstedeværelse, fuldstændighed og værdiansættelse. De havde det ikke i fokus. Alt blev som udgangspunkt udgiftsført når man anskaffede det, og det havde det været over de sidste 50-100 år. Og dermed skulle man ligesom til at både finde aktiverne og værdiansætte dem. Og det må man jo sige at der skiller sig fra en almindelig virksomhed. Der har man som regel styr på sine aktiver.

T: Ja – det er tit det man har mest styr på.

T: kan du se nogle fordele i at de her forsyningsvirksomheder kom ind over årsregnskabsloven.

C: Altså jah, det kan jeg da helt sikkert, altså før, da de lå i kommunerne der var der jo for det første ikke styr på anlægsmassen – altså det var vanskeligt at se hvad forsyningerne havde i egentlig aktiver. Hvis man kiggede i kommunernes regnskab, så lå de jo bare i en afdeling, en del af forvaltning – typisk under teknik og miljø tænker jeg. Og øhm – der var det jo svært at se, hvad havde de egentlig af aktiver, for de stod jo normalt ikke i et udgiftsbaseret regnskab og så var det også svært at se om virksomheden var veldrevet og hvordan fungerede den, for det var jo bare en mikroskopisk del af det kommunale regnskab. Og der vil jo selvfølgelig komme en eller anden fokus nu. Både på virksomhedens drift, aktiver og passiver i det man følger årsregnskabslovens regler. Så på den måde er det blevet meget mere transparent, hvilket også var et af formålene da man lavede elsektorlovgivningen, da man lavede politiske aftaler om det tilbage i 2006-07 stykker.

T: Ja – fint.

T: og så egentlig her til hovedproblemstillingen – Hvilke regnskabsmæssige problemstillinger har du oplevet i forbindelse med at du har rådgivet og revideret – og også i forbindelse med, som du siger, overgangen til årsregnskabsloven.

C: altså kernen i udfordringen på stiftelsestidspunktet var jo at årsregnskabsloven er bygget til almindelige virksomheder der skal have et afkast af sine aktiver. Og det er udfordringen i hvile-i-sig-selv selskab, så

man kunne jo godt opgøre hvad er værdien af de her aktiver enten ud fra anskaffelsespris eller genanskaffelsespris, som man jo så nedskrev. Der lavede man også nogle regulatoriske værdier, der tog gennemsnittet af de her to nedskrevet anskaffelsespris og genanskaffelsespris, men problemet er at når man skal lave en impairmenttest på de her aktiv værdier, så skulle man typisk have en WACC med ind. Og det gav ikke rigtig mening i hvile-i-sig-selv selskab, hvilket jo også er udfordringen SKAT har kæmpet med og senest tabt en sag i højesteret, at det er svært at køre med en WACC i et hvile-i-sig-selv selskab. Og den problemstilling blev så taget op via FSR og der blev lavet et notat om værdiansættelse af aktiver i forsyningsselskaber. Her nåede man frem til at man kunne bruge en meget, meget lav WACC og på den måde kunne man sådan lige som understøtte de værdiansættelser, der gav mening i sådan et selskab her.

Nogen af de aller første selskaber der blev stiftet, blev faktisk stiftet med, eller et af dem blev stiftet med en anskaffelssum på 0, fordi man egentlig sagde at her aktiver var betalt af forbrugerne, hvorfor de ikke havde noget værdi. Og som jeg husker det, var det TREFOR vand, da det blev solgt, eller var det Kolding vand da det blev solgt til TREFOR tror jeg det stod til 0 i åbningsbalancen, som jeg husker der, var det i 2008-09 stykker. Det var der selvfølgelig en vis logik i, da aktiverne var betalt i det tilfælde der ikke var noget gæld var værdien i forhold til opkrævningsretten hos forbrugerne egentlig 0. Hvis man kigger på varme siden – hvis de varme nedskrevne værdier er 0 er værdierne af aktiverne indtjeningsmæssig værdi også 0. Så kan man altid diskutere om man kan have en højere regnskabsmæssig værdi, men så vil man jo tilsvarende have en tidsmæssig forskydning på passiv siden, fordi der ikke er likviditet tilknyttet til at man kan kræve aktiverne ind igen. Og derfor var det jo egentlig teoretisk på det tidspunkt rigtig nok at man sagde at så må værdien vel være 0, medmindre man opskrev aktivet og lavede en tilsvarende tidsmæssig afvigelse under passiverne. Men der ændrede praksis sig jo lidt i det man så fik sig nogle, der kom i lovgivning der ville komme, og det kom der jo så også, nogle prislofter der understøttede værdien af aktiverne i form af at man fik en opkrævningsret svarende til de afskrivninger der var på de høje værdier, som man jo så kalder POLKA på det tidspunkt. Så på den måde løste det jo lidt problemet med om værdien skulle være 0 eller ej, så det behøvede man så ikke da der var en opkrævningsret tilknyttet de her aktiver. Så der gik problemstillingen mere over til, hvordan skal impairmenttesten så se ud. Hvad for en wacc kan vi bruge? Der var så nogen der blev stiftet til meget lave værdier da man brugte en WACC som i andre virksomheder. Det gav jo nogle meget, meget lave anlægsværdier. Da det notat fra FSR så kom i ca. 2012 der genopskrev man – tilbageførte noget af den nedskrivning man havde lavet i forbindelse med stiftelsen, fordi man kunne bruge en lavere WACC og derfor få en højere værdi af anlægsaktiverne. Og der blev lidt mere konsensus i branchen men stadigvæk er der ikke fuldstændig samme principper man har brugt på tværs af landet, da der ikke har været klare retningslinjer. Og det var så hovedudfordringen, og så har der også lagt en udfordring i de steder, hvor man har overtaget nogle andre selskaber. Det kan for eksempel være hvor et vandværk har overtaget et andet vandværk. Man overtager så et ledningsnet, borer og bygninger. I nogle tilfælde har det her været nedskrevet til 0 og så fik man så den udfordring at – det kan så ment også have en mindre værdi – men i mange tilfælde aftale man at man ikke skulle give noget for det, man fik det her vandværk og alle

aktiverne gratis og der lå også en udfordring eller ligger en udfordring – hvordan skal de så tages ind i balancen i de modtagne selskaber. Hvis man ikke giver noget for det, skal det så ind til o?

T: Ja

C: og det kan jo godt have en værdi – der kan jo være nogle bygninger, som har en objektiv værdi og en offentlig ejendomsvurdering, men hvis man giver o for det, hvad skal man så tage det op til i overtagelsesbalancen?

T: Hvorfor kunne man overtage til en o værdi på de her selskaber?

C: ja men det gør man egentlig ofte – det er typisk større selskaber der overtager nogle mindre private vandværker og de små er jo ofte drevet af noget frivillig arbejdskraft og det kan være de har noget anlæg, som kræver nogle større investeringer. Og der er mange af dem, de afleverer egentlig bare nøglerne inde ved kommunen og siger nu gider de ikke mere. Og så får man jo kvit og frit med de aktiver der nu ligger men også med de fremtidige renoveringer og nyinvesteringer, som det nu kræver.

T: Ja – så altså den fremtidige indtjening man kan lave, den tilsvarende de investeringer der skal ud at laves på det her vandværk.

C: Ja måske – i nogle tilfælde gør det og i nogle tilfælde vil investeringerne i fremtiden være meget større, men i nogle tilfælde kan man også have et velfungerende net, hvor man de faktisk ikke gider mere og så kan vi lige så godt ligge os sammen med jer og så afleverer vi bare nøglerne.

Så du kan både overtage hvor det går i o, eller hvor du reelt har netto aktiver eller netto passiver du overtager.

T: ... Ja ...

C: og så ligger der en udfordring, hvordan får man det indregnet?

T: Ja Meget fint...

Nu har vi snakket lidt om kostpris og opskrivninger på anlæg, er der andre ting i sådan en forsyningsvirksomhed der giver nogle udfordringer indregningsmæssigt og målingsmæssigt?

C: ... altså noget af det der fra starten også var nogle diskussioner om var fast ejendom – om det skulle ind til en markedspris eller offentlig ejendomsvurdering.

T: var det i forhold til POLKA så?

C: jah – det var i forhold til POLKA i første omgang kan man sige, men der var også nogle der havde et ønske om at så vidt muligt at have samme værdier i deres reguleringsregnskab, som de havde i deres års-

regnskab. Og her var der så lidt overvejelser i hvilken udstrækning man kunne have det. Om man overhovedet kunne have samme værdier. Fordi der var nogle som brugte de fulde POLKA værdier i åbningsbalancen. Og det skal man jo så have nogle cases og dokumentation der understøtter både for det almindelige anlægsaktiv men man kigger jo også på bygninger og arealer, hvor der ligger en offentlig ejendomsvurdering, om man kunne få det til at hænge sammen med handelsværdier. Så det var der nogle udfordringer på.

Så har der også været nogle overvejelser på om man kunne indregne nogle hensættelser, lidt på samme måde, som man ser i varmeselskaber - oprindeligt havde man diskussionen om man kunne hensætte til nogle fremtidige investeringer. Så det var også en udfordring som var oppe en overgang, ligesom man også har haft i varmeselskaber – hvordan håndterer man, hvis man forskudsafskrifter.

T: Okay ja.

C: Det kender man jo lidt fra varmesiden også.

T: Sådan noget som tilslutningsbidrag – er det noget du ser som en udfordring regnskabsmæssigt i forhold til årsregnskabsloven?

C: Jah – det er i hvert fald et område, hvor der også er forskellig praksis. Og det har også været oppe over tid, hvordan man skulle behandle det og – altså nogle selskaber indtægtsfører tilslutningsbidrag på det tidspunkt, hvor man modtager det fordi man siger man har fuld og endelig ret til det, mens andre steder der periodiserer man det og jo typisk over levetiden af aktiver – måske 40 år tror jeg de fleste kører, det der var udfordringen det var jo bare at, der var nogle der startede med at gøre det pr. stiftelsesdagen, men hvis du skal give et rigtig billede skal du jo egentlig også regne tilbage i tid og se hvis du havde haft det her princip hele tiden, hvad vil vores passiv så være på de periodiseret tilslutningsbidrag. Det havde man ikke rigtig datagrundlaget til.

T: jeg tænker – udfordringer her vil så være her at man vil have en meget lav indtægt til at starte med, men efter 20 år – 40 år, så har du efterhånden en høj indtægt på de her tilslutningsbidrag, når du ikke indregner passiv.

C: ja præcis – så der hvor man startede op med praksis i 1. januar 2010 eller hvornår det nu blev stiftet og begyndte og gøre det ved de indtægter man fik fra 1. januar 2010, fik man jo som du siger en meget meget lav indtægt ind i årsrapporten. Det kunne man jo godt diskutere, er det så et retvisende regnskab. Man får jo ikke den andel man bør have, men man får jo den andel man rent teknisk skal have, fordi man ikke kunne finde ud af hvad burde passivet have været. Det var jo et forkert passiv, det var jo ikke 0 per 1. januar 2010 – det var der bare nogle der gjorde i mangel på bedre fordi de ikke kunne opgøre den historiske værdi af det her passiv. Det blev prøvet, jeg tror nogle har nok også lavet den her beregning og taget et passiv ind på en historisk passiv værdi på det periodiserede tilslutningsbidrag, men det er jo svært at finde oplysningerne. Det lå jo i den kommunale bogføring og der skulle man jo i princippet 40 år tilbage for at få et retvisende værdiansættelse af det passiv.

Men stadigvæk i dag er der forskellig praksis. De fleste indtægtsførere på det tidspunkt, hvor de får, men der er også flere der periodiserer over typisk 40 år.

T: okay – og det er så som passiv der er periodiseret

C: Ja det var det – eller jeg tror at der i en overgang var snakke om at ligesom nogle gjorde det i varme, hvor man modregnede i aktiverne, men det tror jeg ikke der er nogle der har gjort i vandsektoren.

T: ja – og udfordringen her, som jeg forstår det, er så at resultat kan svinge meget fra den ene til den anden virksomhed. Selvfølgelig er det blevet mere transparent med at du har flere oplysninger i en årsregnskabslov, men når der er så forskel praksis, så kan det jo godt svinge fra virksomhed til virksomhed, hvordan det præsenterer sig. Om der er et stort resultat, fordi man indtægtsfører direkte eller lignende.

C: Der er stor forskel fra år til år og om man indtægtsfører eller om man periodiserer. På den måde er det ikke nødvendigvis helt sammenligneligt i regnskaber. Det kræver først man korrigerer i forskelle på anvendt regnskabspraksis på den konto.

T: Ja ... Godt.... Jamen – det var sådan lige de spørgsmål jeg havde til dig – har du noget på falderebet?

C: nej det tror jeg ikke – det er jo ved at være mange år siden. Jeg tror det var det vi sådan lige sloges med tilbage i tid.

Og så er der selvfølgelig den teoretiske diskussion, om man burde have en tidsmæssig afvigelse inde. Især med regulering før 2017, hvor man lige som havde en skarpere opdeling på, hvad skulle man bruge indtægterne til – det har man jo ikke i dag. Der får man jo bare et loft, hvor tidligere der var det delt op, hvad må man bruge på omkostninger og investeringer. Der havde man jo egentlig en teoretisk problemstilling med om man burde lave en tidsmæssig afvigelse, som udviste forskellen mellem den regulatoriske værdi og regnskabsmæssige værdier på samme måde, som man har i varmelovgivningen, hvor hvis ens værdier ikke er de samme i årsregnskabet som i varmeprisnedskrivningen så bør man have en tidsmæssig afvigelse, som aktiv eller passiv, på samme måde som med udskudt skat. Hvis man har forskel på de regnskabsmæssige og skattemæssige værdier, så beregner man en tidsmæssig værdi af det der sættes af i årsrapporten. Det gør man jo også på varme mellem varmeprisnedskrevne værdier og årsregnskabet. Og det havde man jo også en diskussion om man skulle i vandsektoren om forskellen på det man havde i regnskabet og reguleringsregnskab, men det har der aldrig været praksis for, men det har været drøftet.

T: Nej – okay. ...

C: Jaaaa – det var sådan lige det jeg kunne komme i tanke om at vi har haft af udfordringer.

T: ja – det er rigtig fint – jeg stopper optagelserne af interviewet nu.

C: ja det er fint.

SLUT.

12.2 Bilag 2 – script til interview

12.2.1.1 Briefing inden interviewet:

Hej jeg hedder Thomas Rasmussen. Jeg skriver speciale om regnskabsmæssige udfordringer i forsyningsvirksomheder. Til dagligt sidder jeg i Skive og arbejder en del med forsyningsvirksomheder. Specialet er afgrænset til vand- og spildevandsselskaber, hvorfor jeg gerne vil snakke ud fra den type selskaber.

12.2.1.2 Interview spørgsmål

- Hvad er din baggrund inden for forsyningsbranchen?
- Hvilke forsyningsvirksomheder har du arbejdet med i tidens løb?
- Har du assisteret forsyningsvirksomheder med overgangen fra kommunalt selskab til årsregnskabsloven?

Forsyning er for mig en delvis offentlig virksomhed, som er underlagt strenge lovmæssige rammer.

- Hvilke forhold gør for dig en forsyningsvirksomhed anderledes end øvrige virksomheder?
- Hvilke fordele er der ved at forsyningsvirksomheder kom ind under årsregnskabsloven?
- Hvilke regnskabsmæssige problemstillinger har du oplevet når du har rådgivet og revideret de forskellige forsyningskunder?
- Hvad har du gjort når du er stødt på disse udfordringer?
- *(hvis behov for uddybelse)* Hvad kan være andre løsninger på denne udfordring?
- *(hvis ikke nok)* Hvilke andre problemstillinger har du hørt om?
- *(hvis ikke nok)* Hvilke andre problemstillinger kan du forestille dig en kollega eller mindre rutineret i faget kunne tænkes at støde på?

12.3 Bilag 3 – kodning af interview

Baggrund og kvalifikationer:

Jamen jeg har arbejdet med energiforsyningen siden 1994, hvor jeg startede med og primært være revisor for elselskaber, blandt andet i midtkraft, som lå her i Aarhus og kort efter elkraft som blev fusioneret sammen med den sjællandske padent til energinet.dk. Og så har jeg efter og sideløbende med det arbejdet med transmissionsnet og så varme, vand, spildevand, affald, gas – sådan set alle forsyningsarter undtagen olie. Og har de seneste år gjort det stort set 100% af min tid.

Thisted vand, hjørring vandselskab, skive vand, vesthimmerlands vand, rebild, århus vand, skanderborg forsyning, skanderborg vand og spildevand, Herning vand, Odder spildevand, Tønder forsyning, vejen forsyning, esbjerg forsyning, varde forsyning, bornholms forsyning, verdo koncernen

(antal vand- og spildevandsselskaber C har assisteret med overgangen til ÅRL) 25 stykker

Beskrivelse

Altså de behøves ikke være kommunale, men de har jo alle sammen en almen interesse, da de jo har borgere, indbyggere som kunder enten med at modtage eller levere ydelser til.

den største udfordring var da man kom fra et – især når vi snakker de kommunale – man kom jo fra et system, hvor man havde brugt de kommunale regler, altså i udgiftsregnskabet som kommunerne kørte med, hvor man udgiftsfører når man anskaffer aktiverne. Det vil sige man som udgangspunkt ikke havde nogen balance for de her aktiver. Så udfordringen kom i at kommunen godt nok ved siden af deres almindelige regnskab havde et omkostningsregnskab. Det lå sådan lidt nede i skrivebordsskufferne i økonomiafdelingen. Det var noget der var krav om at de havde, men det var ikke noget der som sådan var fokus på eller nogen der interesserede sig for.

Hvis man kiggede i kommunernes regnskab, så lå de jo bare i en afdeling, en del af forvaltning – typisk under teknik og miljø tænker jeg. Og øhm – der var det jo svært at se, hvad havde de egentlige af aktiver, for de stod jo normalt ikke i et udgiftsbaseret regnskab og så var det også svært at se om virksomheden var veldrevet og hvordan fungerede den, for det var jo bare en mikroskopisk del af det kommunale regnskab.

Udfordringer

Indregning af anlægsaktiver ved overgang til selskabsform og derved årsregnskabsloven

Så udfordringen kom da man skulle lave åbningsbalance – man havde sådan set ikke havde nogen værdiansættelse af alle de her aktiver. Så der var både problemer og udfordringer med tilstedeværelse, fuldstændighed og værdiansættelse. De havde det ikke i fokus. Alt blev som udgangspunkt udgiftsført når man anskaffede det, og det havde det været over de sidste 50-100 år. Og dermed skulle man ligesom til at både

finde aktiverne og værdiansætte dem. Og det må man jo sige at der skiller sig fra en almindelig virksomhed. Der har man som regel styr på sine aktiver.

altså før, da de lå i kommunerne der var der jo for det første ikke styr på anlægsmassen – altså det var vanskeligt at se hvad forsyningerne havde i egentlig aktiver.

altså kernen i udfordringen på stiftelsestidspunktet var jo at årsregnskabsloven er bygget til almindelig virksomheder der skal have et afkast af sine aktiver. Og det er udfordringen i hvile-i-sig-selv selskab, så man kunne jo godt opgøre hvad er værdien af de her aktiver enten ud fra anskaffelsespris eller genanskaffelsespris, som man jo så nedskrev. Der lavede man også nogle regulatoriske værdier, der tog gennemsnittet af de her to nedskrevet anskaffelsespris og genanskaffelsespris, men problemet er at når man skal lave en impairmenttest på de her aktiv værdier, så skulle man typisk have en WACC med ind. Og det gav ikke rigtig mening i hvile-i-sig-selv selskab, hvilket jo også er udfordringen SKAT har kæmpet med og senest tabt en sag i højesteret, at det er svært at køre med en WACC i et hvile-i-sig-selv selskab. Og den problemstilling blev så taget op via FSR og der blev lavet et notat om værdiansættelse af aktiver i forsyningsselskaber. Her nåede man frem til at man kunne bruge en meget meget lav WACC og på den måde kunne man sådan lige som understøtte de værdiansættelser, der gav mening i sådan et selskab her.

Nogen af de aller første selskaber der blev stiftet, blev faktisk stiftet med, eller et af dem blev stiftet med en anskaffelsessum på 0, fordi man egentlig sagde at her aktiver var betalt af forbrugerne, hvorfor de ikke havde noget værdi. Og som jeg husker det, var det TREFOR vand, da det blev solgt, eller var det Kolding vand da det blev solgt til TREFOR tror jeg det stod til 0 i åbningsbalancen, som jeg husker der, var det i 2008-09 stykker. Det var der selvfølgelig en vis logik i, da aktiverne var betalt i det tilfælde der ikke var noget gæld var værdien i forhold til opkrævningsretten hos forbrugerne egentlig 0. Hvis man kigger på varme siden – hvis de varme nedskrevne værdier er 0 er værdierne af aktiverne indtjeningsmæssig værdi også 0. Så kan man altid diskutere om man kan have en højere regnskabsmæssig værdi, men så vil man jo tilsvarende have en tidsmæssig forskydning på passiv siden, fordi der ikke er likviditet tilknyttet til at man kan kræve aktiverne ind igen. Og derfor var det jo egentlig teoretisk på det tidspunkt rigtig nok at man sagde at så må værdien vel være 0, medmindre man opskrev aktivet og lavede en tilsvarende tidsmæssig afvigelse under passiverne. Men der ændrede praksis sig jo lidt i det man så fik sig nogle, der kom i lovgivning der ville komme, og det kom der jo så også, nogle prislofter der understøttede værdien af aktiverne i form af at man fik en opkrævningsret svarende til de afskrivninger der var på de høje værdier, som man jo så kalder POLKA på det tidspunkt. Så på den måde løste det jo lidt problemet med om værdien skulle være 0 eller ej, så det behøvede man så ikke da der var en opkrævningsret tilknyttet de her aktiver. Så der gik problemstillingen mere over til, hvordan skal impairmenttesten så se ud. Hvad for en wacc kan vi bruge? Der var så nogen der blev stiftet til meget lave værdier da man brugte en WACC som i andre virksomheder. Det gav jo nogle meget, meget lave anlægsværdier. Da det notat fra FSR så kom i ca. 2012 der genopskrev man – tilbageførte noget af den nedskrivning man havde lavet i forbindelse med stiftelsen, fordi man kunne bruge en lavere WACC og derfor få en højere værdi af anlægsaktiverne. Og der blev lidt mere konsensus i branchen

men stadigvæk er der ikke fuldstændig samme principper man har brugt på tværs af landet, da der ikke har været klare retningslinjer. Og det var så hovedudfordringen, og så har der også lagt en udfordringer i de steder, hvor man har overtaget nogle andre selskaber.

Vederlagsfrit overdragelse af mindre anlæg

Det kan for eksempel være hvor et vandværk har overtaget et andet vandværk. Man overtager så et ledningsnet, borer og bygninger. I nogle tilfælde har det her været nedskrevet til 0 og så fik man så den udfordring at – det kan så ment også have en mindre værdi – men i mange tilfælde aftale man at man ikke skulle give noget for det, man fik det her vandværk og alle aktiverne gratis og der lå også en udfordring eller ligger en udfordringer – hvordan skal de så tages ind i balancen i de modtagne selskab. Hvis man ikke giver noget for det, skal det så ind til 0?

det er typisk større selskaber der overtager nogle mindre private vandværker og de små er jo ofte drevet af noget frivillig arbejdskraft og det kan være de har noget anlæg, som kræver nogle større investeringer. Og der er mange af dem, de afleverer egentlig bare nøglerne inde ved kommunen og siger nu gider de ikke mere. Og så får man jo kvit og frit med de aktiver der nu ligger men også med de fremtidige renoveringer og nyinvesteringer, som det nu kræver.

Ja måske – i nogle tilfælde gør det og i nogle tilfælde vil investeringerne i fremtiden være meget større, men i nogle tilfælde kan man også have et velfungerende net, hvor man de faktisk ikke gider mere og så kan vi lige så godt ligge os sammen med jer og så afleverer vi bare nøglerne.

Så du kan både overtage hvor det går i 0, eller hvor du reelt har netto aktiver eller netto passiver du overtager.

Fast ejendom

altså noget af det der fra starten også var nogle diskussioner om var fast ejendom – om det skulle ind til en markedspris eller offentlig ejendomsvurdering.

jah – det var i forhold til POLKA i første omgang kan man sige, men der var også nogle der havde et ønske om at så vidt muligt at have samme værdier i deres reguleringsregnskab, som de havde i deres årsregnskab. Og her var der så lidt overvejelser i hvilken udstrækning man kunne have det. Om man overhovedet kunne have samme værdier. Fordi der var nogle som brugte de fulde POLKA værdier i åbningsbalancen. Og det skal man jo så have nogle cases og dokumentation der understøtter både for det almindelige anlægsaktiv men man kigger jo også på bygninger og arealer, hvor der ligger en offentlig ejendomsvurdering, om man kunne få det til at hænge sammen med handelsværdier. Så det var der nogle udfordringer på.

og det kan jo godt have en værdi – der kan jo være nogle bygninger, som har en objektiv værdi og en offentlig ejendomsvurdering, men hvis man giver 0 for det, hvad skal man så tage det op til i overtagelsesbalancen?

Tilslutningsbidrag

Jah – det er i hvert fald et område, hvor der også er forskellig praksis. Og det har også været oppe over tid, hvordan man skulle behandle det og – altså nogle selskaber indtægtsfører tilslutningsbidrag på det tidspunkt, hvor man modtager det fordi man siger man har fuld og endelig ret til det, mens andre steder der periodiserer man det og jo typisk over levetiden af aktiver – måske 40 år tror jeg de fleste kører, det der var udfordringen det var jo bare at, der var nogle der startede med at gøre det pr. stiftelsesdagen, men hvis du skal give et rigtig billede skal du jo egentlig også regne tilbage i tid og se hvis du havde haft det her princip hele tiden, hvad vil vores passiv så være på de periodiseret tilslutningsbidrag. Det havde man ikke rigtig datagrundlaget til.

T: jeg tænker – udfordringer her vil så være her at man vil have en meget lav indtægt til at starte med, men efter 20 år – 40 år, så har du efterhånden en høj indtægt på de her tilslutningsbidrag, når du ikke indregner passiv.

C: ja præcis – så der hvor man startede op med praksis i 1. januar 2010 eller hvornår det nu blev stiftet og begyndte og gøre det ved de indtægter man fik fra 1. januar 2010, fik man jo som du siger en meget meget lav indtægt ind i årsrapporten. Det kunne man jo godt diskutere, er det så et retvisende regnskab. Man får jo ikke den andel man bør have, men man får jo den andel man rent teknisk skal have, fordi man ikke kunne finde ud af hvad burde passivet have været. Det var jo et forkert passiv, det var jo ikke 0 per 1. januar 2010 – det var der bare nogle der gjorde i mangel på bedre fordi de ikke kunne opgøre den historiske værdi af det her passiv. Det blev prøvet, jeg tror nogle har nok også lavet den her beregning og taget et passiv ind på en historisk passiv værdi på det periodiserede tilslutningsbidrag, men det er jo svært at finde oplysningerne. Det lå jo i den kommunale bogføring og der skulle man jo i princippet 40 år tilbage for at få et retvisende værdiansættelse af det passiv.

Men stadigvæk i dag er der forskellig praksis. De fleste indtægtsfører på det tidspunkt, hvor de får, men der er også flere der periodiserer over typisk 40 år.

T: okay – og det er så som passiv der er periodiseret

C: Ja det var det – eller jeg tror at der i en overgang var snakke om at ligesom nogle gjorde det i varme, hvor man modregnede i aktiverne, men det tror jeg ikke der er nogle der har gjort i vandsektoren.

T: ja – og udfordringen her, som jeg forstår det, er så at resultat kan svinge meget fra den ene til den anden virksomhed. Selvfølgelig er det blevet mere transparent med at du har flere oplysninger i en årsregnskabslov, men når der er så forskel praksis, så kan det jo godt svinge fra virksomhed til virksomhed, hvordan det præsenterer sig. Om der er et stort resultat, fordi man indtægtsfører direkte eller lignende.

C: Der er stor forskel fra år til år og om man indtægtsfører eller om man periodiserer. På den måde er det ikke nødvendigvis helt sammenligneligt i regnskaber. Det kræver først man korrigerer i forskelle på anvendt regnskabspraksis på den konto.

Før 2017 – tidsmæssig forskydning ved opdeling af grupper

Så har der også været nogle overvejelser på om man kunne indregne nogle hensættelser, lidt på samme måde, som man ser i varmeselskaber - oprindeligt havde man diskussionen om man kunne hensætte til nogle fremtidige investeringer. Så det var også en udfordring som var oppe en overgang, ligesom man også har haft i varmeselskaber – hvordan håndterer man, hvis man forskudsafskrifter.

.....

Og så er der selvfølgelig den teoretiske diskussion, om man burde have en tidsmæssig afvigelse inde. Især med regulering før 2017, hvor man lige som havde en skarpere opdeling på, hvad skulle man bruge indtægterne til – det har man jo ikke i dag. Der får man jo bare et loft, hvor tidligere der var det delt op, hvad må man bruge på omkostninger og investeringer. Der havde man jo egentlig en teoretisk problemstilling med om man burde lave en tidsmæssig afvigelse, som udviste forskellen mellem den regulatoriske værdi og regnskabsmæssige værdier på samme måde, som man har i varmelovgivningen, hvor hvis ens værdier ikke er de samme i årsregnskabet som i varmeprisnedskrivningen så bør man have en tidsmæssig afvigelse, som aktiv eller passiv, på samme måde som med udskudt skat. Hvis man har forskel på de regnskabsmæssige og skattemæssige værdier, så beregner man en tidsmæssig værdi af det der sættes af i årsrapporten. Det gør man jo også på varme mellem varmeprisnedskrevne værdier og årsregnskabet. Og det havde man jo også en diskussion om man skulle i vandsektoren om forskellen på det man havde i regnskabet og reguleringsregnskab, men det har der aldrig været praksis for, men det har været drøftet

Vurdering

Og der vil jo selvfølgelig komme en eller anden fokus nu. Både på virksomhedens drift, aktiver og passiver i det man følger årsregnskabslovens regler. Så på den måde er det blevet meget mere transparent

12.4 Bilag 4 – Hoved- og nøgletaloversigter for regnskaber 2010-2014

Indhentet fra www.cvr.dk

Vandcenter Syd A/S:

Hoved- og nøgletal

Set over en 5-årig periode kan koncernens udvikling beskrives ved følgende hoved- og nøgletal:

	Koncern				
	2014	2013	2012	2011	2010
	Mio. DKK	Mio. DKK	Mio. DKK	Mio. DKK	Mio. DKK
Hovedtal					
Resultat					
Nettoomsætning	460	450	380	388	333
Bruttofortjeneste	85	82	7	19	16
Resultat af ordinær primær drift	45	46	-30	-15	-17
Resultat før finansielle poster	27	21	-47	-25	-36
Resultat af finansielle poster	-26	-21	-24	-20	-23
Årets resultat	0	17	-53	-34	-45
Balance					
Balancesum	8.494	8.415	8.461	8.427	6.931
Egenkapital	6.493	6.493	6.436	6.429	5.247
Pengestrømme					
Pengestrømme fra:					
- driftsaktivitet	207	209	312	217	162
- investeringsaktivitet	-354	-322	-325	-957	-327
heraf investering i materielle anlægsaktiver	-365	-333	-132	-972	-326
- finansieringsaktivitet	116	41	-18	827	268
Årets forskydning i likvider	-32	-72	-31	87	103

*HOFOR Vand København A/S***Hoved- og nøgletal**

Set over en 5-årig periode kan selskabets udvikling beskrives ved følgende hoved- og nøgletal:

	2014	2013	2012	2011	2010
	t.kr.	t.kr.	t.kr.	t.kr.	t.kr.
Hovedtal					
Nettoomsætning	361.907	318.428	310.050	402.206	501.443
Bruttofortjeneste	175.786	149.011	127.166	196.619	297.145
Resultat før finansielle poster	-128.538	31.357	13.125	79.738	184.676
Resultat af finansielle poster	-29.153	-26.151	-39.715	-42.968	-54.501
Årets resultat	-151.923	-24.091	47.680	36.770	-412.579
Balancesum	3.167.705	3.248.768	3.256.652	3.208.011	3.138.768
Investering i materielle anlægsaktiver	165.958	143.024	113.652	114.899	104.257
Egenkapital	1.021.928	1.152.127	1.156.470	1.074.729	1.001.523
Nøgletal					
Vandsalg København (mio. m3)	29,4	29,8	29,3	29,3	29,3
Indbyggertal København	569.557	559.440	549.050	538.542	528.208
Enhedsomkostninger	3,7	4,1	4,4	4,7	4,8
Engrossalg (mio. m3)	18,6	18,7	18,6	20,2	19,4

*HOFOR Spildevand København A/S***Hoved- og nøgletal**

Set over en 5-årig periode kan selskabets udvikling beskrives ved følgende hoved- og nøgletal:

	2014	2013	2012	2011	2010
	t.kr.	t.kr.	t.kr.	t.kr.	t.kr.
Hovedtal					
Nettoomsætning	430.825	472.764	487.524	551.012	474.407
Bruttofortjeneste	156.610	188.584	121.473	175.626	246.918
Resultat før finansielle poster	24.975	60.791	-3.355	46.364	117.759
Resultat af finansielle poster	-38.873	-33.893	-56.846	-62.417	-61.596
Årets resultat	-15.487	-920	-10.050	-16.053	56.163
Balancesum	5.560.169	5.237.686	5.206.332	5.008.322	4.937.159
Investering i materielle anlægsaktiver	282.621	208.427	107.441	102.883	117.725
Egenkapital	2.005.233	1.982.054	1.947.824	1.897.249	1.726.222
Nøgletal					
Vandsalg København (mio. m3)	30,4	30,4	30,2	30,1	29,6
Indbyggertal København	569.557	559.440	549.050	539.542	528.208
Enhedsomkostninger	2,8	2,9	3,1	3,0	3,6

Vestforsyning Spildevand A/S

4

Ledelsesberetning

	2014 t.kr.	2013 t.kr.	2012 t.kr.	2011 t.kr.	2010 t.kr.
Hoved- og nøgletal					
Hovedtal					
Nettoomsætning	87.367	83.322	82.773	83.463	69.119
Bruttoresultat	53.133	50.138	48.924	49.413	34.469
Driftsresultat	14.664	9.565	13.361	17.246	824
Resultat af finansielle poster	952	(996)	571	1.109	217
Årets resultat	15.616	8.569	13.932	18.149	6.258
Samlede aktiver	578.077	559.167	528.514	526.695	486.910
Investeringer i materielle anlægsaktiver	59.505	51.972	63.350	43.703	22.211
Egenkapital	509.985	494.369	485.801	471.864	452.531

Esbjerg Spildevand A/S:**HOVED- OG NØGLETAL**

	2014 tkr.	2013 tkr.	2012 tkr.	2011 tkr.	2010 tkr.
Resultatopgørelse					
Nettoomsætning.....	176.526	168.444	165.429	152.985	134.903
Driftsresultat.....	75.173	67.991	69.142	50.535	19.814
Finansielle poster, netto.....	-7.855	-8.195	-8.996	-9.524	-9.223
Årets resultat.....	61.171	60.003	60.146	41.168	10.591
Balance					
Balancesum.....	1.457.906	1.428.826	1.373.778	1.285.421	1.218.172
Egenkapital.....	1.152.006	1.105.885	1.035.729	980.617	963.486
Nøgletal					
Bruttomargin.....	75,3	76,2	76,5	73,4	55,2
Overskudsgrad.....	42,6	40,4	41,8	33,0	14,7
Soliditetsgrad.....	79,0	77,4	75,4	76,3	79,1

Nøgletallene følger i al væsentlighed Den Danske Finansanalytikerforenings anbefalinger. Der henvises til definitioner og begreber under anvendt regnskabspraksis.

12.5 Bilag 5 – regnskabsuddrag Egedal Spildevand A/S

Indhentet fra www.cvr.dk

Balance
pr. 31. december

	Note	2009 kr.
Aktiver		
Anlægsaktiver		
Grunde og bygninger		9.259.639
Infrastruktur anlæg		358.637.930
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar		26.005.655
Materielle anlægsaktiver under opførelse		<u>11.936.362</u>
Materielle anlægsaktiver	5	<u>405.839.586</u>
Anlægsaktiver i alt		<u>405.839.586</u>
Omsætningsaktiver		
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser		276.649
Andre tilgodehavender		2.742.263
Periodeafgrænsningsposter		<u>45.200</u>
Tilgodehavender		<u>3.064.112</u>
Likvide beholdninger		<u>3.827.576</u>
Omsætningsaktiver i alt		<u>6.891.688</u>
Aktiver i alt		<u>412.731.274</u>

POLKA værdi: 1.555 mio. kr.

Balanceværdi				Selskabsspecifikke informationer	
Aktiver		Passiver			
Anlægsaktiver		Egenkapital		Vandselskabs navn	Egedal Spildevand A/S
Materielle	1.555.446.809 kr	Regulatorisk Egenkapital	1.252.840.097 kr	CVR-nummer	32145922
Omsætningsaktiver	6.891.688 kr	Langfristet gæld	0 kr	Adresse	Krogholmvej 71
Varebeholdning	0 kr	Prioritetslån	0 kr	Postnummer	3650
Debitorer	276.649 kr	Langfristet gæld	0 kr	Kontaktperson	
Værdipapirer	0 kr	-	0 kr	Mail på kontaktperson	
Likvide beholdninger	3.827.576 kr	-	0 kr	Tlf. på kontaktperson	
Andre tilgodehavender	2.742.263 kr	-	0 kr	Debiteret vandmængde i 2009 i m ³	1578714
Periodaafgrænsningspost	45.200 kr	-	0 kr		
-	0 kr	-	0 kr		
Ovrige aktiver	12.882.562 kr	Kortfristet gæld	11.655.033 kr		
Øvrige aktiv 1	946.200 kr	Kortfristet banklån	0 kr		
Øvrige aktiv 2	11.936.362 kr	Varekreditorer	3.588.169 kr		
Øvrige aktiv 3	0 kr	Skyldige afgifter	0 kr		
Øvrige aktiv 4	0 kr	Lån tilknyttede virksomh.	4.029.000 kr		
Øvrige aktiv 5	0 kr	Gæld tilknytt. virksomh.	3.436.837 kr		
Øvrige aktiv 6	0 kr	Anden gæld	601.027 kr		
Øvrige aktiv 7	0 kr	-	0 kr		
Øvrige aktiv 8	0 kr				
Øvrige aktiv 9	0 kr	Ovrige passiver	310.725.929 kr		
Øvrige aktiv 10	0 kr	Hensættelse udskudt skat	1.153.800 kr		
Øvrige aktiv 11	0 kr	Hensættelse udskudt skat	309.572.129 kr		

Uddrag regnskabspraksis side 8 under materielle anlægsaktiver:

Balancen

Materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver omfatter grunde og bygninger, produktionsanlæg, infrastrukturanlæg samt andre anlæg, driftsmateriel og inventar. Materielle anlægsaktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Der foretages nedskrivningstest på materielle anlægsaktiver, såfremt der er indikationer for værdifald. Nedskrivningstesten foretages for hvert enkelt aktiv henholdsvis gruppe af aktiver. For selskaber, der er underlagt "hvile i sig selv princippet" anvendes en modificeret nedskrivningstest. Nedskrivningstesten er modificeret således, at det testes, at selskabets økonomi "hviler i sig selv". Denne indgangsvinkel medfører, at den indregnede værdi af aktiverne efter ledelsens opfattelse kan opretholdes, såfremt følgende på sigt er positivt:

- Resultat før skat (EBT)
- Selskabets netto cash flow

Da vurderingen foretages over tid/flere år, kan der i enkelte år forekomme negativt EBT/cash flow, uden at dette udmønter sig i nedskrivning af aktiverne. Sædvanligvis anvendes en discounted cash flow model til nedskrivningstests. Den anvendte modificerede metode til nedskrivningstest er anvendt med henvisning til årsregnskabslovens § 11, stk. 3, om fravigelse af bestemmelser, som ville medføre, at årsregnskabet ikke ville blive retvisende.

Den anvendte tilgang for nedskrivningstest bevirker, at værdien af nettoaktiverne i balancen ikke nødvendigvis vil være lig en mulig salgspris til tredjemand.

Uddrag hoved- og nøgletal 2015-2011

Hoved- og nøgletal

Set over en 5-årig periode kan selskabets udvikling beskrives ved følgende hoved- og nøgletal:

	2015 TDKK	2014 TDKK	2013 TDKK	2012 TDKK	2011 TDKK
Hovedtal					
Resultat					
Nettoomsætning	59.763	56.612	63.202	56.830	63.215
Resultat før finansielle poster	-7.266	15.273	18.302	15.556	20.765
Resultat af finansielle poster	12	125	134	-27	66
Årets resultat	-5.561	11.584	16.005	11.646	15.623
Balance					
Balancesum	1.585.712	523.795	499.507	471.556	451.479
Egenkapital	1.270.892	466.761	455.177	439.172	427.525
Nøgletal i %					
Bruttomargin	81,3%	84,1%	86,1%	85,4%	87,5%
Overskudsgrad	-12,2%	27,0%	29,0%	27,4%	32,8%
Afkastningsgrad	-0,5%	2,9%	3,7%	3,3%	4,6%
Soliditetsgrad	80,1%	89,1%	91,1%	93,1%	94,7%
Forrentning af egenkapital	-0,6%	2,5%	3,6%	2,7%	3,7%

Uddrag ledelsesberetning opskrivning af materielle anlægsaktiver i året (2015)

Opskrivning af materielle anlægsaktiver i året.

Selskabet har i 2015 foretaget en opskrivning af materielle anlægsaktiver til de værdier som er godkendt af Forsyningssekretariatet. Opskrivningen udgør DKK 1.038 mio. og er bundet direkte på egenkapitalens "reserve for opskrivninger" efter fradrag af udskudt skat. Opskrivningen kan som den øvrige egenkapital ikke udloddes til ejerne jf. beskrivelsen i egenkapitalopgørelsen på side 12.

Uddrag regnskabspraksis 2015 "Materielle anlægsaktiver"

Materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver anskaffet før 1. januar 2010 er værdiansat til myndighedsgodkendte standardværdier (POLKA-værdier) fratrasket lineære afskrivninger. Disse værdiansættelsesprincipper er gældende for alle regulerede vand- og spildevandsselskaber i Danmark.

Materielle anlægsaktiver anskattet efter 1 januar 2010 måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Kostpris omfatter anskaffelsesprisen og omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug. For egne fremstillede aktiver omfatter kostprisen direkte og indirekte omkostninger til lønforbrug, materialer, komponenter og

Uddrag regnskabspraksis 2017 "Ændring af regnskabspraksis"

Anvendt regnskabspraksis

Årsrapporten for Egedal Spildevand A/S for 2017 er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for mellemstore virksomheder i regnskabsklasse C.

I forbindelse med fusionen med de øvrige forsyningsselskaber ved etableringen af Novafos Holding A/S pr. 1. januar 2017 har selskabet ændret regnskabspraksis på en række områder. Regnskabspraksis er ændret for at matche den valgte regnskabspraksis i Novafos koncernen og samtidigt give et mere retvisende billede af de berørte regnskabsposter.

Regnskabspraksis er tilrettet på følgende områder:

Indregning af over- og underdækning

Der foretages fuld indregning af over- og underdækninger efter hvile-i-sig-selv princippet. Dette betyder indregning af over- og underdækninger efter hvile-i-sig-selv princippet. Dette betyder at enhver resultatdannelse vises som mellemværende med forbrugerne i balancen som regulatorisk overdækning (gæld) og underdækning (tilgodehavende) forudsat at selskabet kan drive virksomheden under de tildelte økonomiske rammer. Den historiske resultatdannelse i selskabet er ligeledes overført til regulatorisk over- og underdækning pr. 1. januar 2017. Ændringen har påvirket egenkapitalen pr. 1. januar 2017 positivt med DKK 193 mio. og sammenligningstallene er tilrettet i overensstemmelse hermed.